

F 5c
CUL

BMS001002308
E78-149
Grijze Literatuur

DE CULTURELE RAAD
OVERIJSSEL
NA DE HERSTRUCTURERING

medio 1973 – eind 1977

verslag van de directeur

E 78-149

Nieuwstraat 55, postbus 1347, Zwolle, telefoon 05200 - 12863

F 5c
111.2
116.1
A 8a
221.3

DE CULTURELE RAAD
OVERIJSSEL
NA DE HERSTRUCTURERING

medio 1973 – eind 1977

verslag van de directeur

dr. E. Boekmanstichting
Bibliotheek

INHOUD

1 ALGEMENE ZAKEN 1

1.0 Taak en plaats van de Culturele Raad Overijssel 1

1.1 Het bevorderen van overleg en samenwerking 3

- 1.1.1 Afdelingen 3
- 1.1.2 Bestuur 3
- 1.1.3 Nationaal Overleg Gewestelijke Cultuur 3
 - 1.1.3.1 Raad voor Cultureel Werk 4
 - 1.1.3.2 Nationale Raad voor Maatschappelijk Welzijn 4
 - 1.1.3.3 Nederlandse Omroep Stichting 5
 - 1.1.3.4 IPO-Cultuur 5
- 1.1.4 Drie-raden-overleg 5
- 1.1.5 Functionarissenoverleg 5
- 1.1.6 Integraal Structuurplan Noorden des Lands 5
- 1.1.7 Permanent Onderwijs Orgaan 6
- 1.1.8 Overige overleggingen op provinciaal niveau 6
- 1.1.9 Overleg gemeentelijke ambtenaren culturele zaken 6

1.2 Het leveren van een bijdrage tot een planning ten behoeve van een cultuurbeleid 7

- 1.2.1 Cultuur in Cijfers II: een bestek voor 1975-1978 7
- 1.2.2 Cultuur in Cijfers III: een bestek voor 1976-1979 7
- 1.2.3 Co-productie: Nota provinciaal cultuurbeleid 7

1.3 Het uitbrengen van adviezen 11

- 1.3.1 Ontwikkelingen op nationaal niveau 11
 - 1.3.1.1 Verzorgingsstructuur kunstzinnige vorming 11
- 1.3.2 Ontwikkelingen op provinciaal niveau 11
 - 1.3.2.1 Discussienota structurering welzijnszorg van Gedeputeerde Staten, 1974 11
 - 1.3.2.2 Overijssel '85 12
 - 1.3.2.3 Beleidsplannen van Gedeputeerde Staten 12
 - 1.3.2.4 Culturele manifestaties 12
 - 1.3.2.5 Bestuurskosten vrijwilligersorganisaties 13
 - 1.3.2.6 IJsselacademie 14
 - 1.3.2.7 Cursussen vorming en ontwikkeling 15
 - 1.3.2.8 Film 15
 - 1.3.2.9 Evaluatieonderzoek Culturele Raad Overijssel 15

1.4 Het (doen) verrichten van onderzoek 16

1.5 Het opbouwen en beheren van een documentatie 16

1.6 Het geven van voorlichting 16

- 1.6.1 Algemeen 16
- 1.6.2 Publicaties 16
- 1.6.3 Bijdragen aan andere publicaties; vaste rubrieken 17
- 1.6.4 Maandblad 'De Mars' 17
- 1.6.5 Voorlichtingsdagen 18
 - 1.6.5.1 Ontwerp-rijksbijdrageregeling Sociaal-Cultureel Werk 18
- 1.6.6 Voorlichting aan de vaste commissie van advies en bijstand voor culturele zaken uit de staten 18

1.7 Het (mede) op gang brengen van projecten en experimenten 18

- 1.7.1 Duits-Nederlands grenslandfestival 18
- 1.7.2 Praktijkcursus voor ambtenaren culturele zaken 19
- 1.7.3 Cultureel Jongeren Paspoort 19
- 1.7.4 Notitie uitvoerend werk 19

1.8 Het deelnemen in een orgaan van overleg en advies ten dienste van de welzijnsbehartiging in de provincie 20

- Experimentele structuur Stichting Overijssel

1.9 Het participeren in andere organisaties 22

1.9.1 Stichting 'De Mars' 22

1.9.2 Provinciaal Anjerfonds Overijssel 22

1.9.3 Overijsselse Vrouwen Raad 22

2 SECTOR MUZIEK, MUZIEKDRAMA, DANS 23

2.0 Tendenzen 23

2.1 Het bevorderen van overleg en samenwerking 23

2.1.1 De afdeling amateuristische muziekbeoefening: structuur, werkdoel, taken 23

2.1.2 De sectie muziekscholen: structuur en functies 24

2.1.3 Overleg Muziekschool Docenten Overijssel (OMDO) 25

2.1.4 Het overleg van Overijsselse muziekschooldirecteuren 25

2.1.5 Provinciale contacten van oudercommissies 26

2.1.6 Professionele muziekbeoefening 26

2.2 Het leveren van een bijdrage tot een planning ten behoeve van een cultuurbeleid 26

2.2.1 Cultuur in Cijfers II: 1975-1978 26

2.2.2 Nota provinciaal cultuurbeleid 27

2.3 Het (doen) verrichten van onderzoek 27

'Er zit muziek in' 27

2.4 Het uitbrengen van adviezen 27

2.4.1 Ontwikkelingen op nationaal niveau 27

2.4.1.1 Nota 'Naar een verzorgingsstructuur voor de kunstzinnige vorming', CRM 1975 en AKU-nota, CRM 1977 27

2.4.1.2 Nota Plaatsbepaling muzikale vorming, 1976 28

2.4.2 Ontwikkelingen op provinciaal niveau 29

2.4.2.1 Muziekonderwijs 29

2.4.2.2 Muzikale vorming voor leden van amateurverenigingen SONMO-Overijssel 30

2.4.2.3 Hengelose Kleinkunst Combinatie 30

2.4.2.4 Scholing en bijscholing van dirigenten 30

2.4.2.5 Provinciale muziekbibliotheek 31

2.4.2.6 Bestuurskosten vrijwilligersorganisaties 31

2.4.2.7 Bond van Amateur Opera en Operette Gezelschappen 31

2.4.2.8 Studio L.P. 32

2.4.2.9 Operagezelschap 'Forum' 32

2.4.2.10 De O.Ph.O.-vriend 32

2.4.2.11 Twents Jeugd Harmonie Orkest 32

2.4.3 Ontwikkelingen op gewestniveau 32

2.4.3.1 Gewest Zwolle: project algemene muzikale vorming in het basisonderwijs en onderzoek naar het functioneren van de muziekscholen 33

2.4.4 Ontwikkelingen op gemeentelijk niveau 33

2.4.4.1 Werkgroep muziekberaad Zwolle 33

2.4.4.2 Werkgroep muziekonderwijs Raalte 33

2.4.4.3 Cultureel beraad in Hellendoorn 33

2.4.4.4 Muziekschool Losser 34

2.5 Het geven van voorlichting 34

2.5.1 Voorlichtingsdag(en) 34

- 2.6 Het (mede) op gang brengen van projecten en experimenten 34**
 - 2.6.1 Project instrumentaal groepsonderwijs 34
 - 2.6.2 Vervolgproject instrumentaal groepsonderwijs 34
- 2.7 Het deelnemen in verwante organisaties 34**
 - 2.7.1 Stichting Overleg Muziekonderwijsinstellingen (SOM) 34
 - 2.7.2 Overleg secretarissen SOM 35
 - 2.7.3 Federatie Nederlandse Zangersbonden (FNZ) afdeling Overijssel 35
 - 2.7.4 SONMO-Overijssel en NOVAM 35
 - 2.7.5 Provinciaal Anjerfonds Overijssel 35
 - 2.7.6 Raad voor de Kunst 35
- 3 SECTOR BEELDENDE KUNST 36**
 - 3.0 Tendenzen 36**
 - 3.1 Het bevorderen van overleg en samenwerking 36**
 - 3.1.1 Afdeling beeldende kunst: structuur en taken 36
 - 3.1.2 Samenwerkingsorgaan Overijsselse Kunstuitlenen 37
 - 3.1.3 Coördinatie gemeentelijke aankooptentoonstellingen 37
 - 3.2 Het leveren van een bijdrage tot een planning ten behoeve van een cultuurbeleid 37**
 - 3.2.1 Cultuur in Cijfers II: een bestek voor 1975-1978 37
 - 3.2.2 Cultuur in Cijfers III: een bestek voor 1976-1979 37
 - 3.2.3 Nota provinciaal cultuurbeleid 37
 - 3.3 Het uitbrengen van adviezen 38**
 - 3.3.1 Ontwikkelingen op nationaal niveau 38
 - 3.3.1.1 Discussienota Kunstbeleid, CRM 1975 38
 - 3.3.2 Ontwikkelingen op provinciaal niveau 38
 - 3.3.2.1 Kunstuitlenen 38
 - 3.3.2.2 Kunstaankopen door het provinciaal bestuur 39
 - 3.3.2.3 Tentoonstellingsbeleid provinciaal bestuur 40
 - 3.3.2.4 Fonds voor de beeldende kunst 40
 - 3.3.2.5 Bulletindienst 40
 - 3.3.2.6 Publicaties op het gebied van de beeldende kunst 40
 - 3.3.2.7 Tentoonstelling plastische kunsten Hengelo (O) 40
 - 3.3.2.8 Percentageregeling voor de provincie 41
 - 3.3.3 Ontwikkelingen op gemeentelijk niveau 41
 - 3.3.3.1 Percentageregelingen 41
 - 3.4 Het opbouwen en beheren van een documentatie 42**
 - 3.4.1 Provinciale beeldende kunstdocumentatie 42
 - 3.4.2 Regionale beeldende kunstdocumentatie 42
 - 3.5 Het geven van voorlichting 43**
 - 3.5.1 Losbladige catalogus 43
 - 3.5.2 Voorlichtingsbijeenkomsten 43
 - 3.5.2.1 Stichting Ziekenhuis Kunstprogramma 43
 - 3.6 Het (mede) op gang brengen van projecten en experimenten 44**
 - 3.6.1 Reizende tentoonstellingen 44
 - 3.6.2 Project kunst en milieu 45
 - 3.6.3 Kabinettentoonstellingen Rijksmuseum Twenthe 45
 - 3.6.4 Tentoonstelling 'grafische technieken' van de Nederlandse Kunst Stichting 46
 - 3.6.5 BKR-tentoonstellingen 46
 - 3.6.6 Provinciale tentoonstellingsdienst 46

3.7	Het deelnemen in gelijksoortige of verwante organisaties	47
3.7.1	Centraal Beraad Beeldende Vorming	47
3.7.2	Stuurgroep Praktijkonderzoek Beeldende Kunsten	47
3.7.3	Gemeentelijke commissies beeldende kunst	47
3.7.4	Stichting Samenwerkingsorgaan Overijsselse Kunstuitleen	47
4	SECTOR DRAMA	48
4.0	Tendenzen	48
4.1	Het bevorderen van overleg en samenwerking	49
4.1.1	De afdeling drama: structuur	49
4.1.2	Nederlands Centrum voor Amateurtoneel	49
4.1.3	Begeleidingscommissie provinciaal toneeladviseur	49
4.1.4	Contacten OCA, Culturele Raad en provinciaal bestuur	50
4.2	Het leveren van een bijdrage tot een planning ten behoeve beleid van een cultuurbeleid	50
4.2.1	Cultuur in Cijfers II: een bestek voor 1975-1978	50
4.2.2	Cultuur in Cijfers III: een bestek voor 1976-1979	50
4.2.3	Nota provinciaal cultuurbeleid	50
4.3	Het uitbrengen van adviezen	51
4.3.1	Ontwikkelingen op nationaal niveau	51
4.3.1.1	Discussienota toneelbestel	51
4.3.1.2	Ontwerp-rijksbijdrageregeling Sociaal-Cultureel Werk	51
4.3.2	Ontwikkelingen op provinciaal niveau	51
4.3.2.1	Amateurtoneel	51
4.3.2.2	Vormingstheater	52
4.3.2.3	Bewegingstheater	55
4.3.2.4	Boerentoneelgroep: filmproject	55
4.4	Het geven van voorlichting	56
4.4.1	Voorlichtingsdag ontwerp-rijksbijdrageregeling Sociaal-Cultureel Werk	56
4.5	Het (mede) op gang brengen van projecten	56
4.5.1	Nationaal Landjuweel	56
5	SECTOR LITERATUUR	57
5.0	Tendenzen	57
5.1	Het bevorderen van overleg en samenwerking	57
5.1.1	Werkgroep literatuur	57
5.2	Het leveren van een bijdrage tot een planning ten behoeve van een cultuurbeleid	58
5.2.1	Nota provinciaal cultuurbeleid	58
5.3	Het uitbrengen van adviezen	58
5.3.1	Verzameld werk van Herman Korteling	58
5.3.2	Literair tijdschrift 'Het Broekland'	58
5.3.3	Literatuur op de grens	58
5.3.4	Tentoonstelling 'Schrijvers uit Overijssel'	59
5.4	Het (mede) op gang brengen van projecten en experimenten	59
5.4.1	Presentatie Overijsselse Letterkunde op Groot Hoenlo	59
5.4.2	Twentse boekenweek	59

6 SECTOR MUSEA, OUDHEIDKUNDE, MONUMENTEN 60

6.0 Tendenzen 60

6.1 Het bevorderen van overleg en samenwerking 60

6.1.1 Afdeling musea, oudheidkunde, monumenten 60

6.1.2 Commissie veldnamenonderzoek 61

6.1.3 Overleg museumconsulenten 61

6.2 Het leveren van een bijdrage tot een planning ten behoeve van een cultuurbeleid 61

6.2.1 Cultuur in Cijfers II: een bestek voor 1975-1978 61

6.2.2 Cultuur in Cijfers III: een bestek voor 1976-1979 61

6.2.3 Nota provinciaal cultuurbeleid 61

6.3 Het uitbrengen van adviezen 61

6.3.1 Ontwikkelingen op provinciaal niveau 61

6.3.1.1 Museum Natura Docet 61

6.3.1.2 Twents-Gelders Textielmuseum 62

6.3.1.3 Stichting Musea in Overijssel 63

6.3.1.4 Provinciaal Overijssels Museum 63

6.3.1.5 Athenaeumbibliotheek Deventer 63

6.3.1.6 Reizende expositie van museale objecten 64

6.3.1.7 Archeologische Werkgemeenschap Nederland 64

6.3.1.8 Publicaties van provinciaal belang 64

6.3.1.9 Bibliografie Overijssel 64

6.3.1.10 Heruitgave Geschiedenis van Overijssel 64

6.3.1.11 Streekcultuur 65

6.3.1.12 Overijsselse historische reeks 65

6.3.1.13 Dependance Olst van het Nederlands Letterkundig Museum en Documentatiecentrum in Den Haag 65

6.3.1.14 Archeologische monumenten 66

6.3.1.15 Dreigende aantasting waterstreekdorp Ossenzijl 66

6.3.1.16 IJsseldijken 66

6.3.1.17 Wasserij te Kampen: object van industriële archeologie 67

6.3.2 Ontwikkelingen op gemeentelijk niveau 67

6.3.2.1 Oudheidkamer Den Ham-Vroomshoop 67

6.3.2.2 Geologische en paleontologische verzamelingen Zwolle 67

6.3.2.3 Beeldengroep Joan Derk van der Capellen tot den Poll 67

6.3.2.4 Gemeentelijke musea Deventer 68

6.3.2.5 Antiekhuis te Giethoorn 68

6.4 Het geven van voorlichting 69

6.4.1 Contactbericht 69

6.4.2 Adressenboekje 70

6.5 Het (mede) op gang brengen van projecten en experimenten 70

6.5.1 Veldnamenonderzoek 70

6.5.2 Cursussen 71

6.5.2.1 Cursussen oud-schrift 71

6.5.2.2 Cursus museumtechniek 71

6.5.2.3 Cursussen archeologie 72

6.5.2.4 Didactische tentoonstelling 'Licht- en klimaatbeheersing in musea' 72

7 SECTOR VORMINGS- EN ONTWIKKELINGSWERK 73

7.0 Tendenzen 73

- 7.1 Het bevorderen van overleg en samenwerking 74**
 - 7.1.1 Afdeling vormings- en ontwikkelingswerk: structuur, doelstellingen 74
 - 7.1.2 Dienstverlenersoverleg 75
 - 7.1.3 Coördinatorenoverleg 75
 - 7.1.4 Creativiteitsberaad Federatie van Overijsselse Kreativiteitscentra 75
 - 7.1.5 Werkgroep educatief werk met vrouwen 76
- 7.2 Het leveren van een bijdrage tot een planning ten behoeve van een cultuurbeleid 76**
 - 7.2.1 Cultuur in Cijfers II: een bestek voor 1975-1978 76
 - 7.2.2 Cultuur in Cijfers III: een bestek voor 1976-1979 76
 - 7.2.3 Nota provinciaal cultuurbeleid 76
- 7.3 Het uitbrengen van adviezen 76**
 - 7.3.1 Ontwikkelingen op nationaal niveau 77
 - 7.3.1.1 Ontwerp-subsidieregeling vormings- en ontwikkelingswerk voor volwassenen 77
 - 7.3.1.2 Ontwerp-rijkssubsidiereregeling vormings- en ontwikkelingswerk in inter-naatsverband 77
 - 7.3.1.3 Ontwerp-rijkssubsidiereregeling Vormingswerk Jong Volwassenen 77
 - 7.3.1.4 De organisatie van steunfuncties ten behoeve van het educatieve werk voor volwassenen 77
 - 7.3.1.5 Rijksbijdrageregeling plaatselijk vormings- en ontwikkelingswerk 78
 - 7.3.2 Ontwikkelingen op provinciaal niveau 78
 - 7.3.2.1 Consulent bij de raad 78
 - 7.3.2.2 NVN-consulent 79
 - 7.3.2.3 Federatie van Overijsselse Kreativiteitscentra (FOK) 79
 - 7.3.2.4 Vormingswerk Jong Volwassenen 80
 - 7.3.2.5 Provinciaal audio-visueel centrum 80
 - 7.3.2.6 Beleid bevrijdt 80
 - 7.3.2.7 Vormingstheater 81
 - 7.3.2.8 Educatief werk met vrouwen in de provincie Overijssel 81
 - 7.3.2.9 Kadertrainingen van de Nederlandse Vereniging van Huisvrouwen, gewest Overijssel 82
 - 7.3.2.10 Kadertrainingen van het Samenwerkingsverband Progressieve Vrouwen 83
 - 7.3.2.11 Educatie voor volwassenen 83
 - 7.3.2.12 Gemeentelijke educatieve plannen 83
- 7.4 Het (doen) verrichten van onderzoek 84**
 - 7.4.1 Inventariserend onderzoek vormings- en ontwikkelingswerk in Overijssel 84
 - 7.4.2 Educatief werk met vrouwen 84
- 7.5 Het geven van voorlichting 85**
 - 7.5.1 Algemeen 85
 - 7.5.2 Publicaties 85
 - 7.5.3 Voorlichtingsbijeenkomsten 85
 - 7.5.3.1 Dagberaad Cultuur in Cijfers III 85
 - 7.5.3.2 Rijksbijdrageregeling plaatselijk vormings- en ontwikkelingswerk voor volwassenen 85
 - 7.5.3.3 Ontwerp-rijksbijdrageregeling Sociaal-Cultureel Werk 86
- 7.6 Het (mede) op gang brengen van projecten en experimenten 86**
 - 7.6.1 Jaar van de vrouw 1975 86
 - 7.6.2 V.O.S.-cursussen 88
 - 7.6.3 Studiedagen educatieve planning voor gemeente-ambtenaren 89
- 8 Slotbeschouwingen 91**

Bijlage I: Deelnemers per 31 december 1977 92

Bijlage II: Overzicht afdelingsbesturen en commissies per 31 december 1977 96

Bijlage III: Geografische spreiding reizende tentoonstellingen van de Culturele Raad Overijssel 97

1 ALGEMENE ZAKEN

1.0 Taak en plaats van de Culturele Raad Overijssel

Structuur

Door de herstructurering van de raad, die in 1973 haar beslag kreeg, is het karakter van belangenbehartiging versterkt. Het aantal organisaties dat bij de raad is aangesloten steeg tot 167 eind 1977.

In meerderheid zijn dit organisaties met een specifiek cultureel doel. Er zijn echter ook organisaties bij met een bredere doelstelling. Voor een deel van hen ligt het motief tot aansluiting in het educatieve werk dat ze doen, op grond waarvan ze participatie in de afdeling vormings- en ontwikkelingswerk van belang vinden. Dit geldt bijvoorbeeld voor de Overijsselse Vrouwen Raad en voor een aantal andere vrouwenorganisaties, evenals voor het overkoepelende orgaan van het club- en buurt(huis)werk B.O.O.G. (Begeleidingsorgaan in Overijssel, Gelderland en de IJsselmeerpolders van instellingen voor sociaal-cultureel werk en samenlevingsopbouw).

Voor de Natuur en Milieu Federatie ligt het motief tot aansluiting in het gegeven, dat natuur- en landschapsbescherming voor een belangrijk deel ook cultuurconservering inhoudt. Vandaar de aanwijzing van een vaste vertegenwoordiger in de afdeling musea, oudheidkunde, monumenten, welke afdeling zich met diverse vormen van cultuurconservering bezighoudt. Ook de Stichting Het Overijssels Landschap en de Dienst van het Staatsbosbeheer participeren in deze afdeling. Door het werk aan de nota provinciaal cultuurbeleid, die in de verslagperiode zoveel aandacht opeiste, kwam ook de natuur- en milieu-educatie als veld van gemeenschappelijke belangenbehartiging in het beeld.

Een groot aantal aangesloten organisaties is gebundeld in de afdelingen. De raad heeft op het ogenblik de volgende afdelingen:

- amateuristische muziekbeoefening;
- beeldende kunst;
- drama;
- musea, oudheidkunde, monumenten;
- vormings- en ontwikkelingswerk.

Voor de belangenbehartiging op het gebied van de literatuur heeft de raad een werkgroep literatuur ingesteld.

Een aantal aangesloten organisaties neemt niet deel aan het afdelingswerk. Een overzicht is opgenomen in Bijlage I.

De afdelingen dragen elk twee leden voor ter benoeming in het bestuur. De benoeming geschiedt door Gedeputeerde Staten. De voorzitter dient onafhankelijk te zijn; sedert de herstructurering wordt het voorzitterschap vervuld door mr A. H. W. Oudemans te Deventer. Gedeputeerde Staten hebben het hoofd van het bureau Culturele Zaken van de provincie als hun vertegenwoordiger in de raad benoemd, alsmede een plaatsvervanger. Verder draagt ook de afdeling Overijssel van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten een lid voor. Het aantal leden op persoonlijke titel is beperkt tot vier. Deze plaatsen zijn bezet. Eén lid op persoonlijke titel is benoemd ter behartiging van de belangen van de sector literatuur.

Samenstelling bestuur

De samenstelling van het bestuur was per eind 1977 als volgt.

Onafhankelijk voorzitter	:	mr A. H. W. Oudemans, Deventer
Secretaris, lid op persoonlijke titel	:	mevrouw M. F. C. van der Laan-Timmers, Zwolle
Penningmeester, lid op persoonlijke titel	:	P. Everaarts, Zwolle

Vertegenwoordigers van de afdelingen

Amateuristische muziekbeoefening	:	mevrouw F. E. Bonebakker-Van der Hoop, Deventer P. van Houwelingen, Hengelo
Beeldende kunst	:	V.I. ten Holder, Zwolle drs K. S. Levisson, Enschede
Drama	:	drs B. Freeve, Markelo mevrouw M. B. J. P. Michon-Ketel, Enschede
Musea, oudheidkunde, monumenten	:	mr E. D. Eijken, Zwolle (tevens lid dagelijks bestuur) drs A. L. Hulshoff, Enschede
Vormings- en ontwikkelingswerk	:	mevrouw A. J. Admiraal-Weijschedé, Hengelo J. J. Grootenboer, Borne.
Lid op persoonlijke titel met belangenbehartiging literatuur	:	mevrouw Elisabeth Schoonenberg, Hengelo (tevens lid dagelijks bestuur)
Vertegenwoordigers van Gedeputeerde Staten :		M. H. J. Smeets, hoofd bureau Culturele Zaken van de provincie R. J. Krudop, ambtenaar van het bureau Culturele Zaken (plaatsvervanger)
Vertegenwoordiger van de afdeling Overijssel van de vereniging van Nederlandse Gemeenten:		J. G. Buijvoets, burgemeester van Ambt Delden

Werkwijze

De beleidsvoorstellen worden voorbereid in de afdelingen op wier werkgebied ze betrekking hebben en voor wat de literatuur betreft in de werkgroep literatuur. Dit is de standaardprocedure. Wanneer meer dan één afdeling bij het onderwerp belang heeft, kunnen verschillende wegen worden bewandeld.

- 1 Elke afdeling geeft haar opinie en het bestuur voegt deze samen tot een totaalbeeld in het eindadvies. Deze procedure is gevolgd bij de behandeling van de ontwerp-nota provinciaal cultuurbeleid.
- 2 Het bestuur formeert een werkgroep waarin de afdelingen vertegenwoordigd zijn. De werkgroep stelt een advies op en biedt dit, na toetsing in de afdelingen, ter vaststelling door het bestuur aan. Deze procedure werd b.v. gevolgd bij de werkgroep provinciale tentoonstellingsdienst.
- 3 Twee afdelingen vergaderen gezamenlijk ter voorbereiding van een advies. Dit is in de verslagperiode het geval geweest met betrekking tot het vormingstheater.

Het dagelijks bestuur heeft de opdracht de algemene bestuursvergaderingen voor te bereiden. Uit zijn coördinerende taak vloeit voort, dat het als verkeersregelaar optreedt bij afwijking van de standaardprocedure. Het dagelijks bestuur heeft verder een beheersfunctie met betrekking tot het bureau.

Samenstelling bureau

De formatie van het bureau was eind 1977 als volgt:

mr E. C. Maschewski	directeur
Th. Jansma	adjunct-directeur
G. A. van Aarle	stafmedewerker met hoofdtaak muziek
drs H. A. M. Laarakkers	stafmedewerker met hoofdtaak beeldende kunst
drs E. A. van Dijk	stafmedewerkster met hoofdtaak musea, oudheidkunde, monumenten
M. C. Meindertsmā	stafmedewerkster met hoofdtaak vormings- en ontwikkelingswerk
drs H. Albrecht	documentalist/bibliothecaris
G. J. W. Mastenbroek	administratief medewerkster

A. W. Stapel	administratief medewerkster
A. T. Borst-Dijkstra	administratief medewerkster
J. A. M. Offenbergh-Uiterwaal	administratief medewerkster
A. C. Loode-Jansen	huishoudelijk medewerkster.

Doelstellingen

De doelstellingen van de raad zijn tweeledig:

- het leveren van een bijdrage tot het beleid van de overheid (rijk, provincie, gemeente);
- het stimuleren van de culturele ontwikkeling in de provincie.

Deze doelstellingen zijn wel te onderscheiden, maar niet te scheiden: ze hangen nauw met elkaar samen. Wanneer de raad een advies uitbrengt aan de overheid beoogt hij daarmee een bijdrage te leveren tot het scheppen van voorwaarden voor het goed functioneren van het culturele leven. Spanningen kunnen optreden tussen het belang van een sector en van een instelling. Dit levert problemen op bij het afwegen van prioriteiten.

Uit de doelstellingen van de raad vloeit een aantal taken voort. Voor zover deze een algemeen karakter hebben worden ze in dit hoofdstuk behandeld; voor zover ze betrekking hebben op de sectoren worden ze behandeld in de sectorhoofdstukken.

1.1 Het bevorderen van overleg en samenwerking

1.1.1 Afdelingen

Voor de overlegfunctie binnen een aantal werkgebieden is in de structuur van de afdelingen een kader geschapen. De participatie van de individuele instellingen en organisaties is wisselend; de betrokkenheid bij de beleidsontwikkeling op provinciaal niveau loopt sterk uiteen. Op sommige werkgebieden zijn de onderlinge contacten verbeterd (bijvoorbeeld amateurmuziek); op sommige gebieden is dat nog niet het geval. De sector drama bijvoorbeeld vertoont nog weinig samenhang; dat komt ook in het bezoek aan de afdelingsvergaderingen tot uitdrukking.

1.1.2 Bestuur

De indruk bestaat, dat als gevolg van het organisatieprincipe van onze stichting voor sommige afdelingsvertegenwoordigers een opeenstapeling van functies optreedt. Dat zou wel eens de belangrijkste oorzaak kunnen zijn van het feit, dat in de verslagperiode soms minder dan de helft van het aantal bestuursleden ter vergadering verscheen. De afdelingsvertegenwoordigers hebben voor een deel ook een bestuursfunctie in een plaatselijke vereniging of een koepelorganisatie (soms beide); daar komt het afdelingslidmaatschap bij en daar bovenop het bestuurslidmaatschap. In het bestuur wordt bovendien van een afdelingsvertegenwoordiger gevraagd dat hij ook meepraat over andere vraagstukken dan die welke op zijn eigen werkgebied betrekking hebben. Alles bij elkaar wordt daarmee een groot beslag gelegd op de (vrije) tijd.

Een voorstel om de inzet van het bestuur – voor een belangrijk deel ten behoeve van de beleidsadviesgeving aan de overheid – te honoreren met een presentiegeld vond in de verslagperiode geen meerderheid in de raad.

In de verslagperiode is geprobeerd, via een enquête de oorzaken van de sterk wisselende participatie te achterhalen. Tot een bespreking van de resultaten is het niet gekomen. Wel is aandacht besteed aan de klacht dat de vergaderdossiers te omvangrijk en daardoor niet hanteerbaar waren. Geprobeerd is, een ander systeem van informatieverstrekking te ontwikkelen (zie 1.6.1).

Het algemeen bestuur vergadert 4 à 5 maal per jaar; het dagelijks bestuur 10 maal. In de verslagperiode werd ten behoeve van de ontwerp-nota provinciaal cultuurbeleid een aantal extra vergaderingen belegd. In het geheel vergaderde het algemeen bestuur in de periode juli 1973 tot eind 1977 27 maal, het dagelijks bestuur 44 maal.

1.1.3 Nationaal Overleg Gewestelijke Cultuur

De provinciale culturele raden werken samen in het NOGC, gevestigd in Amersfoort. Behalve ten aanzien van het bevorderen van overleg en samenwerking en de uitwisseling van informatie heeft het NOGC ook een functie met betrekking tot het kritisch volgen van het rijksbeleid. Vooral wat de uitwerking op het provinciaal niveau betreft.

In het algemeen bestuur van het NOGC zijn de raden vertegenwoordigd door een AB-lid, een DB-lid en de directeur. In de verslagperiode was de vertegenwoordiging als volgt:

- J. G. Buijvoets, AB-lid;
- mr A. H. W. Oudemans, DB-lid;
- mr E. C. Maschewski, directeur.

De heer Buijvoets werd met ingang van 19 augustus 1977 opgevolgd door mevrouw M. F. C. van der Laan-Timmers. De heer Oudemans is ook voorzitter van het NOGC.

De informatieverstrekking aan de raden is in de verslagperiode sterk verbeterd. Een gelukkig initiatief was de verschijning van 'Tribune', een informatiebulletin waarin een overzicht wordt gegeven van hetgeen bij de raden in ontwikkeling is.

Uitwisseling van informatie en overleg over de ontwikkelingen (op nationaal en provinciaal niveau) vindt, behalve in het algemeen bestuur, ook plaats in de medewerkersoverleggingen. Periodieke samenkomsten vinden plaats van:

- het directeurenoverleg;
- het overleg stafmedewerkers muziek;
- het overleg stafmedewerkers beeldende kunst;
- het overleg stafmedewerkers vormings- en ontwikkelingswerk.

In de de verslagperiode kwam daar nog bij

- het overleg van VOS-consulenten.

Het secretariaat van deze overlegsituaties wordt verzorgd door medewerkers van het NOGC. Het directeurenoverleg heeft statutair een adviesfunctie ten opzichte van het algemeen bestuur van het NOGC. In voorkomende gevallen worden gemeenschappelijke standpunten van de raden ook voorbereid in andere medewerkersoverleggingen.

Zo werd in 1976 door de overleggingen van de medewerkers beeldende kunst en muziek een commentaar voorbereid op de CRM-nota Kunst en Kunstbeleid; het commentaar werd in januari 1977 in het bestuur vastgesteld en aangeboden aan het ministerie. Het overleg van stafmedewerkers vormings- en ontwikkelingswerk bereidde in 1975 voor CRM een gemeenschappelijk standpunt van de raden voor met betrekking tot de steunfuncties voor dit werkgebied (zie ook 7.3.1.4).

In 1974 verliet mr E. Wilmlink, de eerste directeur van het NOGC, de dienst. Hij werd benoemd tot burgemeester van Zaltbommel. In februari 1975 werd als zijn opvolger benoemd de heer F. Polter. Van de sollicitatiecommissie, die werd voorgezeten door de voorzitter van het NOGC, maakte mevrouw Maschewski deel uit.

1.1.3.1 Raad voor Cultureel Werk

In de verslagperiode hield het NOGC zich intensief bezig eerst met de oprichting in 1974, vervolgens met het functioneren van de (voorlopige) Raad voor Cultureel Werk. Namens het NOGC hadden daarin de heren mr A. H. W. Oudemans, H. Sloots en F. Polter zitting.

Het ontwikkelen van een werkprogram had heel wat voeten in de aarde. Het NOGC stelde zich daarbij zeer kritisch op. Als 'onderkoepeling' van regionaal gestructureerde, beleidsadviserende, organen heeft het meestal een andere manier om de problemen te benaderen dan de functionele landelijke koepels van uitvoerend werk die van de RCW deel uitmaken. Niet zelden waren het de NOGC-vertegenwoordigers die bij de voorbereiding van beleidsadviezen de terugkoppeling naar de deelnemende organisaties bewaakten.

De activiteiten van de RCW beperkten zich in de verslagperiode tot het kritisch volgen van het rijksbeleid en het indienen van claimnota's. Het is de vraag, of bij de beperkte bureaubezetting voldoende ruimte aanwezig is om een zelfstandige bijdrage te leveren tot de harmonisatie van het welzijnsbeleid.

1.1.3.2 Nationale Raad voor Maatschappelijk Welzijn

Tot eind 1975 werd het NOGC in de NRMW vertegenwoordigd door de heer Th. Jansma, adjunct-directeur van onze raad. Hij had een belangrijke inbreng in de besluitvorming van dit orgaan. Jammer genoeg heeft slechts eenmaal een terugkoppeling plaatsgevonden in het algemeen bestuur van het NOGC. Toen de heer Jansma in 1975 te verstaan gaf deze taak te willen afstoten, werd besloten dat de vertegenwoordiging zou worden verzorgd door een medewerker van het bureau van het NOGC. De

aanvankelijke verwachting, dat een vertegenwoordiging via het bureau zou leiden tot een veelvuldiger terugkoppeling, werd niet vervuld. De prioriteiten werden anders gelegd, de inbreng in de NRMW werd minder en de banden met de NRMW werden losser.

1.1.3.3 Nederlandse Omroep Stichting

Het NOGC behoort tot de culturele instellingen die een voordracht mogen doen voor de benoeming van een lid van het algemeen bestuur van de NOS. In de verslagperiode werd op voordracht van het NOGC mr M. Dijkstra benoemd, die tevens in de Raad van Beheer van de NOS de portefeuille regionale zaken kreeg toegewezen.

De heer Dijkstra verscheen gedurende de verslagperiode regelmatig in het algemeen bestuur van het NOGC om informatie te geven over het beleid op het gebied van de regionale omroep.

1.1.3.4 IPO-Cultuur

Met het Inter Provinciaal Overleg Cultuur werden in de verslagperiode afspraken gemaakt met betrekking tot de uitwisseling van agenda's, later ook van verslagen. Voor de raden kwam de informatie wel eens als mosterd na de maaltijd.

1.1.4 Drie-raden-overleg

Het periodieke overleg tussen Culturele Raad, Jeugdraad en Sportraad werd kort na de installatie van de Provinciale Raad voor Overleg en Advies (zie 1.8) gestaakt. Aanvankelijk vonden nog gemeenschappelijke voorbesprekingen plaats van de vergaderstukken van de PROA, maar daaraan kwam spoedig een eind op grond van de overweging dat het overleg tussen de functionele raden verder binnen de PROA inhoud diende te krijgen. Op functionarisseniveau bleef het contact bestendig.

1.1.5 Functionarissenoverleg

Het functionarissenoverleg, dat ter voorbereiding van de PROA-vergaderingen werd gevormd, kreeg in de verslagperiode geen bredere functie. Hoewel het positief werd beoordeeld, dreigde de basis te versmallen. De participatie van de griffievertegenwoordiger was zeer incidenteel; de Raad voor Maatschappelijke Dienstverlening hield in de praktijk op te functioneren en de Raad voor de Geestelijke Volksgezondheid werd opgenomen in de Raad voor de Volksgezondheid.

Als samenroeper en gespreksleider trad op mr G. C. Dun, adjunct-directeur van de Stichting Overijssel en secretaris van de PROA. De directeur van de Stichting Overijssel nam aan het functionarissenoverleg geen deel.

Slechts eenmaal kwam het in de verslagperiode tot een breed overleg, waaraan ook diverse medewerkers van de Stichting Overijssel deelnamen. Aanleiding daartoe was het verschijnen, in 1974, van de zogenaamde 'Knelpuntennota'. Tot een gemeenschappelijk commentaar kwam het niet, hoewel de politieke betekenis van deze nota evident was. Een verzoek van onze raad aan het Instituut voor de Welzijnsbehartiging, langs diverse kanalen gedaan, om behulpzaam te zijn bij het proces van meningsvorming in onze achterban vond geen gehoor.

1.1.6 Integraal Structuurplan Noorden des Lands

In april 1974 werd de directeur informeel benaderd door de griffie om deel te nemen aan een overleg over de opstelling van een globale schets van de sociaal-culturele ontwikkeling in het noorden, waarbij rekening diende te worden gehouden met de nationale ontwikkeling. Het verzoek was een uitvloeisel van de instelling, op interprovinciaal niveau, van een werkgroep sociaal-culturele ontwikkeling ter behoeve van het ISP.

Naast vertegenwoordigers van de andere provincies en rijksambtenaren hadden namens Overijssel in deze werkgroep zitting mr J. A. Hulsens van de 4e afdeling van de provincie en drs S. Hogervorst, directeur van de Stichting Overijssel. Deze werkgroep had behoefte aan ruggespraak met een deskundige achterban.

In de eerste bespreking op 14 mei 1974 hebben de functionarissen van Culturele Raad, Jeugdraad en Sportraad een gemeenschappelijke verklaring afgelegd waarin zij er op wezen dat zij alleen op persoonlijke titel aan het overleg deelnamen en dat hun organisaties daarmee niet als geraadpleegd konden worden beschouwd.

De ontwikkelingen in het ISP en in het bijzonder in de werkgroep Sociaal-Culturele Ontwikkelingen werden regelmatig besproken in deze zogenaamde 'functionele achterban'. De griffie zorgde voor toezending van het informatiemateriaal. De provincie Overijssel is slechts voor een deel bij het ISP betrokken, namelijk met Noordwest- en Noordoost-Overijssel.

Op 28 november 1974 woonde de directeur een discussiebijeenkomst in Assen bij. In december 1974 nam zij tweemaal deel aan een overleg met functionarissen van de culturele raden Groningen en Friesland en een onderzoeker van het Groningse opbouworgaan om beleidsdoelstellingen te formuleren ten behoeve van de sociaal-culturele ontwikkeling.

De zeer concrete aanbevelingen op cultureel gebied die voor het Overijsselse deel werden gedaan zijn helaas in de ISP-rapporten niet terug te vinden.

1.1.7 Permanent Onderwijs Orgaan

Hoewel de provincie wettelijk geen taak heeft op het gebied van het onderwijs, heeft het provinciaal bestuur voor dit terrein een visie ontwikkeld. In september 1973 ging de raad uitvoerig in op de nota 'De taak van de provincie op het gebied van het onderwijs'.

In 1974 besloot het provinciaal bestuur tot de instelling van een permanent overlegorgaan voor het onderwijs, dat in het bijzonder een stimulerende functie zou moeten hebben. In zijn nota 'Cultuur in Cijfers III: een bestek voor 1976-1979' bepleitte onze raad dat in de samenstelling van dit orgaan de relatie zou worden gelegd met de afdeling vormings- en ontwikkelingswerk.

De leden van het Permanent Onderwijs Orgaan hebben zitting op persoonlijke titel. Uit de kring van de Culturele Raad Overijssel is de heer Th. Jansma benoemd. Op 18 februari 1977 besloot het orgaan tot instelling van een werkgroep Educatieve Voorzieningen voor Volwassenen. Van deze werkgroep maakte mevrouw M. C. Meindersma deel uit. Voorzitter is de heer Jansma.

1.1.8 Overige overleggingen op provinciaal niveau

In de loop van de verslagperiode zijn periodieke overleggingen tot stand gekomen tussen medewerkers van ons bureau en ambtenaren van het Bureau Culturele Zaken van de provincie Overijssel. Verder vinden periodieke informatieve besprekingen plaats over de ontwikkelingen op het gebied van het vormings- en ontwikkelingswerk en de educatieve planning tussen medewerkers van ons bureau, van het bureau Overijssel van CRM en de heer J. Eleveld van het bureau Culturele Zaken. Bilaterale besprekingen met een meer algemeen informatief karakter vinden plaats tussen medewerkers van ons bureau en bureau Overijssel van CRM.

In 1977 werd de stoot gegeven tot een plenair overleg tussen het bureau Culturele Zaken van de provincie Overijssel en ons bureau om tot een beter inzicht in elkaars functies te komen. Als gespreksleider werd de heer drs J. Weber van het bureau Beleidsplanning gevraagd. Een eerste plenair overleg vond plaats op 28 oktober 1977.

1.1.9 Overleg gemeenteambtenaren culturele zaken

Dit overleg werd in 1972 gestart op verzoek van de ambtenaar voor culturele zaken van de gemeente Deventer, de heer J. Eisenga. Als samenroeper en gespreksleider treedt de heer Th. Jansma op.

Het doel van dit overleg kan worden omschreven als volgt:

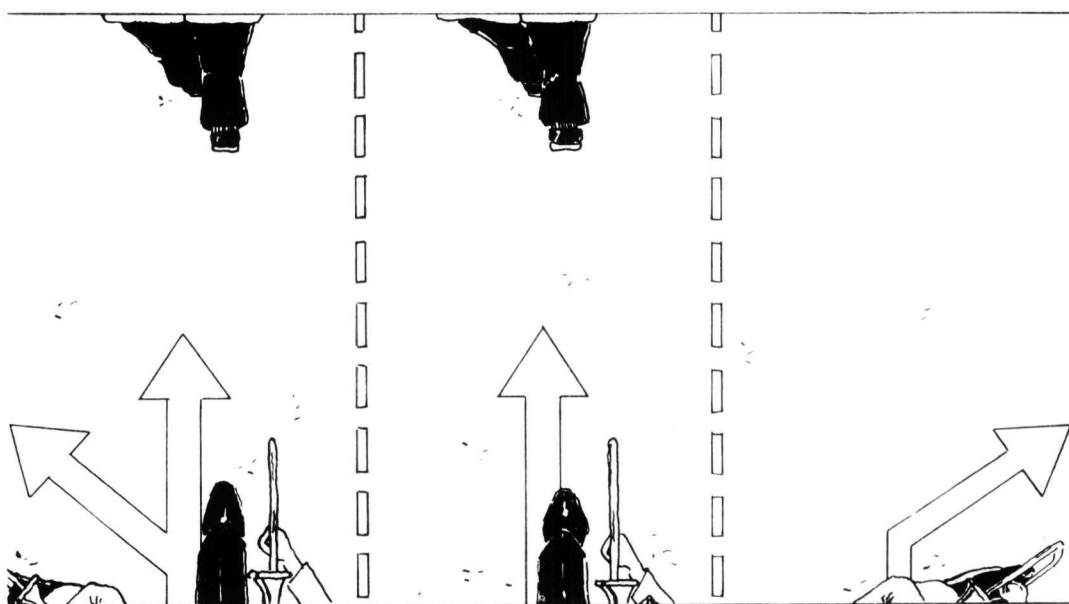
- het biedt gelegenheid tot informeel contact op ambtelijk niveau;
- het fungeert als een platform voor overleg en beraad ten behoeve van informatie-uitwisseling en opinievorming met betrekking tot nieuwe ontwikkelingen op cultureel terrein.

Het accent ligt op de problemen en ervaringen van de ambtenaren zelf. De onderwerpen worden door de deelnemers zelf aangedragen. Per bijeenkomst wordt aan één centraal thema uitvoerig aandacht besteed. De bespreking vindt plaats aan de hand van nota's of notities die de deelnemers zelf hebben opgesteld of aan de hand van een inleiding door een deskundig buitenstaander. De bijeenkomsten vinden eenmaal per twee maanden plaats. In de verslagperiode werd door culturele ambtenaren uit ongeveer 20 gemeenten aan het overleg deelgenomen.

1.2 Het leveren van een bijdrage tot een planning ten behoeve van een cultuurbeleid

1.2.1 *Cultuur in Cijfers II: een bestek voor 1975-1978*

De nota, die in maart 1974 verscheen, kenmerkte zich door een aanpak per afdeling. In tegenstelling tot de eerste meerjarenraming onder deze naam (1971) was nu een groot aantal instellingen bij de voorbereiding betrokken. De aanpak per afdeling had echter tot gevolg dat bij de buitenstaander teveel zaken bekend werden verondersteld en dat de opbouw van de hoofdstukken zo uiteenliep dat een vergelijking van de beleidssectoren nauwelijks mogelijk was. Voor het eerst werd een poging ondernomen prioriteiten te stellen. Dit was een prioriteitenstelling per sector. Tot een afweging van de sectoren ten opzichte van elkaar kwam het niet.

Cultuur in Cijfers II: 'dat de opbouw van de hoofdstukken zo uiteenliep dat een vergelijking van de beleidssectoren nauwelijks mogelijk was ...'

1.2.2 *Cultuur in Cijfers III: een bestek voor 1976-1979*

Dit rapport werd in februari 1975 afgerond. De opzet was ruimer: de in de provinciale begroting opgenomen posten werden er in opgenomen en van een commentaar voorzien. De systematiek werd verbeterd.

Toch voldeed het rapport naar de mening van Gedeputeerde Staten niet aan de eisen die aan een principiële beleidsnota zouden moeten worden gesteld. Het College legde de raad ten behoeve van zulk een nota een aantal principiële vragen voor.

De raad verklaarde zich bereid aan het verzoek van het College tegemoet te komen en stelde een studiec commissie in. Het College was bereid, het hoofd van het bureau Culturele Zaken als adviseur ter beschikking te stellen. Het secretariaat, de verslaglegging en het schrijven van de nota werden door de raad opgedragen aan de directeur.

De commissie maakte in haar beperkte samenstelling weinig vorderingen en ondervond het bovendien als uitermate onbevredigend, dat zij geen enkel houvast had met betrekking tot de visie van Gedeputeerde Staten.

1.2.3 *Co-productie: Nota provinciaal cultuurbeleid*

De vervulling van de functie van het hoofd bureau beleidsplanning in 1975 leidde tot een volledig andere aanpak. Op 7 oktober 1975 ontving de raad een brief waarin Gedeputeerde Staten voorstelden te komen tot een beleidsnota, die onder gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van het College en van de raad zou worden opgesteld. Over dit voorstel is uitvoerig van gedachten gewisseld.

De raad verklaarde zich accoord op voorwaarde dat ten behoeve van het vormings- en

ontwikkelingswerk een functionaris zou mogen worden aangetrokken. Gedeputeerde Staten stemden daarmee in, maar stelden op hun beurt de voorwaarde dat deze functionaris voor andere taken moest kunnen worden ingezet indien zou blijken, dat voor de provincie op het terrein van het vormings- en ontwikkelingswerk geen taak zou zijn weggelegd.

De volgende afspraken werden gemaakt.

- De nota zou worden voorbereid door een werkgroep waarin deel zouden nemen:
 - ambtenaren van het bureau Beleidsplanning van de provincie;
 - ambtenaren van het bureau Culturele Zaken van de provincie;
 - medewerkers van het bureau van de Culturele Raad Overijssel.
- De nota zou in gedeelten worden voorbereid.
- De onderdelen zouden door een stuurgroep, waarin 3 leden van Gedeputeerde Staten en 3 leden van het dagelijks bestuur van de raad zitting zouden hebben, worden beoordeeld op hun geschiktheid om in bespreking te worden gegeven aan de onderscheiden achterbannen.
- Na instemming van de stuurgroep zouden de delen in bespreking worden gegeven:
 - door de raad bij de diverse afdelingen en bij de werkgroep literatuur;
 - door Gedeputeerde Staten bij de vaste commissie van advies en bijstand voor culturele zaken en natuurbescherming, welke leden de verantwoordelijkheid op zich zouden moeten nemen om hun fracties op de hoogte te houden.
- De opmerkingen uit de achterbannen zouden worden verwerkt in de tekst.
- De definitieve nota zou worden vastgesteld in de stuurgroep.
- Het eindresultaat zou door Gedeputeerde Staten worden aangeboden aan de Staten van Overijssel met een begeleidend voorstel van het College inzake de tenuitvoerlegging.

Volgens deze afspraken is in de verslagperiode te werk gegaan. De tijdsplanning moest in verband met het tijdrovende karakter van de voorbereiding van de nota enige malen worden bijgesteld.

Werkgroep nota provinciaal cultuurbeleid

De werkgroep was samengesteld als volgt:

- G. M. Kersten, hoofd bureau Beleidsplanning (voorzitter);
- drs J. J. Wijchers, ambtenaar bureau Beleidsplanning (waarnemend voorzitter);
- drs A. de Vries, ambtenaar bureau Beleidsplanning;
- M. H. J. Smeets, hoofd bureau Culturele Zaken (secretaris);
- mr R. Jue, ambtenaar bureau Culturele Zaken;
- mr E. C. Maschewski, directeur Culturele Raad Overijssel;
- Th. Jansma, adjunct-directeur Culturele Raad Overijssel.

Als notuliste trad op mevrouw W. G. Selles-Koelma van het bureau Culturele Zaken van de provincie.

De heer Wijchers aanvaardde in juli 1977 een andere werkkring en werd opgevolgd door de heer drs J. Weber.

De heer Jue werd in 1976 wetenschappelijk medewerker aan de Technische Hogeschool Twente. Zijn plaats in de werkgroep werd ingenomen door mr W. G. N. M. Smit.

De heer ir H. ten Dam, die op grond van zijn lidmaatschap van de studievergadering van de raad aanvankelijk ook deel uitmaakte van de werkgroep, trad na enige tijd uit wegens het aanvaarden van een nieuwe taak.

Toen met de uitwerking van deel II werd begonnen onderging de werkgroep een uitbreiding en namen alle stafmedewerkers van de raad aan het werk deel.

Stuurgroep nota provinciaal cultuurbeleid

De stuurgroep was in de verslagperiode samengesteld als volgt:

- gedeputeerde A. Smit, voorzitter;
- gedeputeerde H. A. te Riet;
- gedeputeerde mr H. H. Schoemaker;
- mr A. H. W. Oudemans, vice-voorzitter;
- mevrouw M. F. C. van der Laan-Timmers;
- P. Everaarts.

Secretaris was de heer M. H. J. Smeets. Mevrouw Selles verzorgde de verslaglegging.

De stuurgroep wijdde in de verslagperiode 19 vergaderingen aan de concepten zoals die in de werkgroep waren vastgesteld.

Opzet en werkwijze

De nota werd opgezet in drie delen.

Deel I: algemene uitgangspunten en hoofddoelstellingen. Met de voorbereiding daarvan belastten zich de ambtenaren van het bureau Beleidsplanning van de provincie.

Deel II: uitwerking van enkelvoudige doelstellingen, instrumenten en activiteiten, tijdschema en kosten. Met de voorbereiding hiervan belastten zich de stafmedewerkers van de Culturele Raad Overijssel, die na korte tijd allen bij de voorbereiding van deel II waren betrokken.

Deel III: Financiële consequenties en prioriteiten. De voorbereiding van dit deel nam het bureau Beleidsplanning weer voor zijn rekening.

Het secretariaat en de verslaglegging waren in handen van het bureau Culturele Zaken van de provincie, dat de voortgang van de werkzaamheden bewaakte en steeds controleerde of alle afspraken waren nagekomen.

Over opzet en eerste uitwerking van de enkelvoudige doelstellingen werd vooroverleg gepleegd tussen beleidsplanning, culturele zaken en culturele raad voordat deze in de werkgroep behandeld werden. Alle concepten werden in veelvuldige en intensieve vergaderingen uiterst kritisch besproken. De werkgroep kwam in de verslagperiode niet minder dan 78 maal bijeen.

Uitgangspunt; schema van uitwerking voor de functie-analyse

Uitgegaan is van *functies* van het cultuurbeleid teneinde het sectordenken te doorbreken en te voorkomen dat te zeer vanuit bestaande organisatiepatronen zou worden gedacht. Als gevolg van deze werkwijze zijn diverse sectoren onder eenzelfde doelstelling gerangschikt.

Als hoofdfuncties van het beleid worden onderscheiden:

- *aanbod* (instandhouding, totstandkoming) van culturele waarden;
- *distributie* (verspreiding) van culturele waarden;
- *participatie* (vorming, scholing, zelfwerkzaamheid van burgers, deelneming aan cultuuruitingen, e.d.m.).

Een bezwaar van deze methode is, dat de lezers met een sectorgerichte belangstelling de informatie over hun sector verspreid over deel II aantreffen. De stuurgroep heeft daarom beslist dat naast een functie-analyse ook een sectorsgewijze samenvatting zou verschijnen.

Voor de functie-analyse in deel II werd door de werkgroep het volgende schema uitgewerkt.

Motivering en toelichting: hierin wordt duidelijk gemaakt wat de taak is van de (provinciale) overheid, rekening houdend met de motieven voor overheidsbeleid die in deel I-a zijn geformuleerd. Dit zijn de motieven merit-good, externe effecten en ontwikkelingseffecten.

Beschrijving huidige situatie: op rijksniveau (indien van belang voor het provinciale beleid), op provinciaal niveau en op gemeentelijk niveau (voor zover van belang voor het provinciale niveau).

Probleemstelling: aangegeven wordt in welke opzichten de huidige situatie verschilt van de in de doelstelling omschreven gewenste situatie.

Beleidsprogramma: aangegeven wordt hoe het probleem kan worden aangepakt, hoe de verantwoordelijkheden worden onderscheiden (rijk, provincie, gemeenten, particulier initiatief); welke instrumenten en activiteiten nodig zijn om de doelstelling te realiseren, terwijl tevens een tijdschema en een kostenschema zijn opgenomen.

Beleidssectoren

Hieronder is aangegeven voor welke beleidsterreinen de functies aanbod (instandhouding, totstandkoming), distributie (verspreiding) en participatie (deelneming aan cultuuruitingen, zelfwerkzaamheid van burgers, vorming en scholing e.d.m.) zijn uitgewerkt. Daarnaast is vermeld wie van onze medewerkers verantwoordelijk waren voor het doorploegen van vakliteratuur en documentatie en voor het schrijven en herschrijven van de teksten, tot deze de goedkeuring van de werkgroep en tenslotte van de stuurgroep konden wegdragen.

- monumentenzorg
- archieven

mevrouw mr E. C. Maschewski

mevrouw mr E. C. Maschewski

- musea (openbare verzamelingen)
 - zeden, gewoonten, gebruiken, streektalen (streekcultuur)
 - Natuur- en landschapsbehoud en natuur- en milieu-educatie
 - professionele kunstbeoefening
 - muziek, muziekdrama, dans
 - beeldende kunst, literatuur
 - drama
 - amateuristische kunstbeoefening
 - muziek, muziekdrama, dans
 - amateurtoneel
 - vormings- en ontwikkelingswerk inclusief educatief werk met vrouwen en creativiteitscentra
 - bibliotheekwerk
 - film en culturele communicatie
 - een aantal algemene inleidingen
 - taak en plaats Culturele Raad
- mevrouw drs E. A. van Dijk
 mevrouw drs E. A. van Dijk
 mevrouw mr E. C. Maschewski

 de heer G. A. van Aarle
 drs H. A. M. Laarakkers
 mevrouw mr E. C. Maschewski

 de heer G. A. van Aarle
 drs H. A. M. Laarakkers/
 mevrouw mr E. C. Maschewski
 mevrouw M. C. Meindersma,
 met ondersteuning van de
 heer ir J. Eleveld

 de heer M. H. J. Smeets
 en mevrouw M. C. Meindersma
 de heer Th. Jansma
 mevrouw mr E. C. Maschewski
 de heer Th. Jansma.

De taak van de overheid met betrekking tot de communicatie op cultureel terrein heeft uitwerking gevonden onder de participatiedoelstelling.

Bij het voorbereiden van de teksten werd ruggespraak gehouden met deskundigen uit het betreffende werkgebied. De heer A. de Vries van het bureau Beleidsplanning zorgde voor een totaaloverzicht van de doelstellingen, instrumenten en activiteiten. Hij was ook behulpzaam bij het herredigeren van teksten.

Tijdens de rit werd besloten de nota in te delen als volgt:

- deel I-a – algemene beschouwingen
- deel I-b – sectorgewijze samenvattingen
- deel I-c – financiële consequenties en prioriteiten
- deel II – doelstellingenanalyse.

Illustraties

Een commissie ad hoc, bestaande uit de uit de heren M. H. J. Smeets, drs H. A. M. Laarakkers en D. Korporaal, chef van de drukkerij van de provincie, belaste zich met de taak voor passende illustraties te zorgen. Aan de stuurgroep werd werk van enkele kunstenaars ter beoordeling voorgelegd. De keus viel op Teun de Haan, die zich van zijn opdracht uitstekend heeft gekweten.

Inspraak

De inspraak verliep volgens afspraak in fasen. Het ontwerp van deel I-a (algemene beschouwingen) leverde in 1976 uit onze achterban nog niet veel commentaar op. Over het algemeen kon men er wel mee instemmen, maar nam men een afwachtende houding aan: men wilde wel eens zien hoe de concrete uitwerking van deel II zou uitpakken.

Het ontwerp van deel II ging in september 1977 in de inspraak. Dit ontlokte heel wat meer opmerkingen. Voor een deel waren dit feitelijke of redactionele correcties. Voor een deel was het inhoudelijke kritiek.

Sommigen vonden het ontwerp te behoudend. Deze critici hadden blijkbaar de verwachting dat het bureau van de raad het vermogen bezat, gloednieuwe konijnen uit de hoed te toveren. Wie weten wil hoe moeilijk het is ingang te vinden voor nieuwe ideeën, leze in hoofdstuk 4 van dit verslag na hoe het de raad in de verslagperiode is vergaan bij zijn pogingen om mogelijkheden te scheppen voor het vormings-theater!

Het oordeel over de leesbaarheid van de nota liep uiteen van 'onleesbaar' tot 'heel goed te lezen als je er eenmaal voor gaat zitten'.

1.3 Het uitbrengen van adviezen

Een groot deel van de advisering, die zich naast het werk aan de nota provinciaal cultuurbeleid voltrok, had betrekking op specifieke beleidssectoren en werd voorbereid in de afdelingen respectievelijk de werkgroep literatuur. Voor deze adviezen wordt verwezen naar de sectorhoofdstukken. Hier worden een aantal adviezen behandeld van meer algemene aard.

1.3.1 Ontwikkelingen op nationaal niveau

1.3.1.1 Verzorgingsstructuur kunstzinnige vorming

Op 29 september 1975 zond de raad een zeer voorlopige reactie aan de ministers van Onderwijs en CRM over de onder hun gemeenschappelijke verantwoordelijkheid verschenen nota 'Naar een verzorgingsstructuur voor de kunstzinnige vorming'. Het belangrijkste punt van critiek was het ontbreken van een verplichting tot samenwerking tussen het onderwijs en de buitenschoolse vorming. De nota ontwikkelde een idee voor een landelijk ontwikkelingsinstituut, dat voor het buitenschoolse werk het centrale ontwikkelings- en begeleidingsorgaan zou zijn. Dit instituut zou de dwarsverbindingen tussen het binnen- en buitenschoolse werk moeten leggen. Tegelijkertijd werd echter met nadruk de autonomie van de Stichting Leerplan Ontwikkeling (S.L.O.) geponeerd, die werd aangewezen als het verantwoordelijke orgaan voor de leerplanontwikkeling op het gebied van kunstzinnige vorming.

Hoe de verzorgingsstructuur op regionaal niveau vorm zou moeten krijgen kon uit deze nota niet worden afgeleid.

In zijn vergadering van 14 oktober 1975 gaf het dagelijks bestuur uitvoering aan de opdracht van de raad tot instelling van een werkgroep kunstzinnige vorming ter nadere bestudering van de nota. In deze werkgroep hadden zitting:

- J. C. Dekker, directeur Enschedese Muziekschool; (namens de afdeling amateuristische muziekbeoefening);
- E. Bosman, directeur Creatief Centrum, Enschede (namens de afdeling vormings- en ontwikkelingswerk);
- F. Th. Hofer, directeur Stichting Muische Vorming, Enschede (namens de afdeling drama);
- V. I. ten Holder, beeldende kunst consulent van de gemeente Zwolle (namens de afdeling beeldende kunst);
- mr E. C. Maschewski, directeur Culturele Raad Overijssel;
- drs H. A. M. Laarakkers, stafmedewerker beeldende kunst van de raad, secretaris van de werkgroep.

De werkgroep kwam in 1975 drie maal en in 1976 viermaal bijeen.

De heer Hofer werkte een enquête uit ten behoeve van de pedagogische academies en opleidingen voor kleuterleidsters in Overijssel. Doel van deze enquête was, enig inzicht te krijgen in de steunfuncties waaraan in het onderwijs behoefte zou kunnen bestaan en in de (mogelijkheden van) samenwerking met buitenschoolse organisaties.

Op 7 september 1976 werd een bijeenkomst gehouden waarvoor de directies en de docenten kunstzinnige vorming van de opleidingsinstituten waren uitgenodigd. De uitwerking van de enquête vormde het uitgangspunt voor de discussie. De opvattingen over wat kunstzinnige vorming is of zou moeten zijn bleken zo uiteen te lopen dat op grond daarvan geen conclusies konden worden getrokken met betrekking tot de vorm van een verzorgingsstructuur op regionaal niveau.

De werkgroep slaagde er niet in een advies op te stellen.

De afdeling amateuristische muziekbeoefening stelde een commentaar op met betrekking tot een vervolgnota (de zgn. AKU-nota). Daarvoor wordt verwezen naar hoofdstuk 2 (2.4.1.1).

1.3.2 Ontwikkelingen op provinciaal niveau

1.3.2.1 Discussienota structurering welzijnszorg van Gedeputeerde Staten 1974

Deze structuurnota baarde enig opzien. In het slot spreken Gedeputeerde Staten namelijk hun voorkeur uit voor een bestuurscommissie, naar analogie van artikel 61 van de gemeentewet, als orgaan waar de

beleidsvoorbereiding van de functionele raden tot toetsing zou komen en waar uiteindelijk het beleid zou worden bepaald. Niet duidelijk was waarom het college juist op dat tijdstip met deze voorkeur kwam. Immers de nota verscheen kort nadat Gedeputeerde Staten het groene licht hadden gegeven voor het experimentele model van de provinciale raad voor overleg en advies, waarin de functionele raden met vertegenwoordigers van een aantal maatschappelijke groeperingen tot een nieuwe vorm van samenwerking probeerden te komen. Op het moment van het verschijnen van deze nota moest de PROA nog worden geïnstalleerd. Niettemin gaf het College reeds als zijn mening te kennen dat de PROA te ver van de uitvoering van het beleid en van de begeleiding daarvan verwijderd zou raken.

Met de Stichting Overijssel stelden de functionele raden een commentaar op, dat in een hoorzitting van de vaste adviescommissie voor culturele zaken uit de staten naar voren werd gebracht en toegelicht. De directeur van de Culturele Raad Overijssel formuleerde een aantal vragen en kanttekeningen bij de nota van Gedeputeerde Staten welke eveneens ter kennis van de Staten werden gebracht.

1.3.2.2 Overijssel '85, 1974

Met deze nota werd een poging ondernomen tot een integrale programmering te komen van de inrichting van de ruimte op provinciaal niveau. Nationaal gezien liep het provinciaal bestuur van Overijssel met deze nota voorop. Als uitgangspunten voor het beleid op het gebied van de ruimtelijke ordening werden genoemd:

- dienstbaarheid van de ruimtelijke ordening aan het welzijnsstreven in de samenleving;
- een volledig democratische procedure bij opzet en uitwerking van het inrichtingsbeleid.

In augustus 1974 startte een werkgroep van de Stichting Overijssel met de voorbereiding van een commentaar, dat in het najaar kon worden afgerond. Van deze werkgroep maakte de directeur deel uit. Het bestuur van de raad kon zich met het rapport van de werkgroep verenigen.

Op basis van het rapport Overijssel '85 en de daarop binnengekomen commentaren stelden Gedeputeerde Staten een nota op over de beleidsvoornemens voor de ordening en de inrichting van de leefruimte van Overijssel. De Staten verklaarden zich in hoofdlijnen daarmee accoord.

In februari 1975 ging het College uitvoerig in op het commentaar van de werkgroep van de Stichting Overijssel. Onze raad ontving van deze brief een afschrift. Ook ontvingen wij een samenvatting van de commentaren op Overijssel '85.

1.3.2.3 Beleidsplannen van Gedeputeerde Staten

Bij de ontwerp-begroting 1975 publiceerden Gedeputeerde Staten in 1974 voor de eerste maal een beleidsnota, waarin voor het totale beleid van de provincie voornemens met betrekking tot nieuwe ontwikkelingen werden geformuleerd. Deze eerste beleidsnota ging mank aan hetzelfde euvel als de nota 'Cultuur in Cijfers II': elke afdeling respectievelijk dienst van de provincie had op eigen wijze zijn onderdeel ingevuld. De welzijnssector kwam in deze eerste beleidsnota nog weinig uit de verf.

In de navolgende jaren zijn presentatie en systematiek van de beleidsnota's sterk verbeterd, zodat zij nu een handzaam overzicht bieden van het provinciaal beleid in hoofdzaken. De raad neemt deel aan de advisering binnen de PROA.

1.3.2.4 Culturele manifestaties

In 1974 hield de raad zich uitvoerig bezig met de richtlijnen ten behoeve van provinciale bijdragen voor culturele manifestaties. Een discussienota van de staf werd ter beoordeling voorgelegd aan de afdelingen en aan de werkgroep literatuur. Op basis van de reacties deed de raad op 2 april 1975 een advies uitgaan aan Gedeputeerde Staten waarin werd voorgesteld de richtlijnen te verruimen en de post te verhogen tot f 40.000,-. De reizende tentoonstellingen van de raad zouden niet uit de post culturele manifestaties moeten worden gesubsidieerd.

Op 2 september 1975 antwoordde het College dat eerder een verlaging dan een verhoging kon worden verwacht. Naar de mening van het College zouden bij de beoordeling van subsidieverzoeken twee criteria centraal moeten staan:

- het bovengemeentelijke belang;
- de bijzonderheid van de manifestatie. In dat geval zou het moeten gaan om evenementen met een eenmalig karakter.

Gevraagd werd, telkens per halfjaar te adviseren over de binnengekomen aanvragen.

In het aanvullend advies dat de raad op 23 december 1975 uitbracht werd het volgende gesteld.

- Aan het bovengemeentelijke belang zou bij de afweging meer aandacht worden gegeven, evenals aan de mate van zelfwerkzaamheid.
- Alleen bij uitzondering zou nog een maximum van f 5.000,- kunnen worden toegestaan. Voorgesteld werd, voor manifestaties van bijzondere aard een maximum van f 2.000,- aan te houden en voor andere manifestaties een algemeen maximum van f 750,- te hanteren. Indien een organisatie meer dan één evenement per seizoen zou organiseren, dan zou per evenement een maximum van f 500,- moeten worden aangehouden.
- Met de advisering per halfjaar werd ingestemd, onder voorbehoud dat een in de eerste helft van het jaar niet tot uitkering komend deel beschikbaar zou blijven voor de tweede helft van het jaar.
- Een herziening van de richtlijnen bleef naar de mening van de raad noodzakelijk.

Met ingang van 1976 werd voor de reizende tentoonstellingen van de raad een apart projectsubsidie beschikbaar gesteld. Het College van Gedeputeerde Staten lichtte ook de bijdragen voor activiteiten van het Overijssels Centrum voor Amateurtoneel uit de post culturele manifestaties en bracht deze onder in de begrotingspost amateurtoneel, die overeenkomstig werd verhoogd. De post culturele manifestaties werd bepaald op f 25.000,-.

Op 29 juni 1976 deelde het College mee, dat voorlopig geen nieuwe richtlijnen zouden worden vastgesteld. De culturele manifestaties zouden aandacht moeten krijgen in de nota provinciaal cultuurbeleid.

In 1977 werd tegen enkele afwijzende beschikkingen van het College een procedure aangespannen op grond van de Wet Administratieve Rechtspraak Overheids Beslissingen (AROB). De klagers werden door Gedeputeerde Staten in het gelijk gesteld. In opdracht van het College kwam toen een meningsvorming op gang over de aanscherping van de criteria. Het kwam in de verslagperiode nog niet tot een afronding.

De adviezen met betrekking tot de bijdragen voor culturele manifestaties worden voorbereid door de heer G. A. van Aarle.

1.3.2.5 Bestuurskosten vrijwilligersorganisaties

Op 2 april 1975 richtte de raad zich tot het College van Gedeputeerde Staten met het verzoek, een bijdrage toe te kennen in de bestuurskosten van

- de afdeling Overijssel van de Stichting Overkoepeling Nederlandse Muziek Organisaties (SONMO);
- de afdeling Overijssel van de Federatie van Nederlandse Zangersbonden (FNZ);
- de Stichting Hengelose Kleinkunst Combinatie, die een aantal functies vervult ten behoeve van de accordeon, mondharmonica, gitaar- en mandolineverenigingen in Overijssel.

Verder lag er een verzoek van gelijke strekking van de Stichting Musea in Overijssel.

Op 29 juli van dat jaar legden Gedeputeerde Staten het vraagstuk voor aan de Provinciale Raad voor Overleg en Advies, omdat de problemen zich niet alleen bij culturele organisaties voordeden. Gevraagd werd:

- te inventariseren welke organisaties in principe in aanmerking zouden komen voor een provinciaal subsidie;
- te onderzoeken aan welke voorwaarden organisaties zouden moeten voldoen om voor een subsidie in aanmerking te komen;
- na te gaan welke inhoudelijke criteria zouden kunnen worden ontwikkeld om tot een meer kritische benaderingswijze te komen van door de provincie eventueel te subsidiëren activiteiten.

Het concept-advies dat door de secretaris van de PROA aan de betrokken functionele raden ter beoordeling werd voorgelegd kon niet in alle opzichten de goedkeuring wegdragen. In gewijzigde vorm werd het op 12 april 1976 aangeboden aan Gedeputeerde Staten. Het was een algemeen advies en bevatte geen concept-regeling.

Op 8 november 1977 boden Gedeputeerde Staten aan de PROA en de betrokken functionele raden een ontwerp aan van een tijdelijke subsidieregeling voor organisaties van vrijwilligers met het verzoek daarop commentaar te geven. Het ontwerp ging vergezeld van een uitvoerige toelichting.

De afdeling vormings- en ontwikkelingswerk stelde een commissie in om haar commentaar voor te

bereiden. De andere afdelingen zonden het ontwerp rechtstreeks toe aan hun leden om commentaar. Op 13 december 1977 bracht de raad advies uit. Voorop werd gesteld dat veel waarde werd gehecht aan een spoedige invoering van de regeling. Critische kanttekeningen werden onder meer gemaakt bij:

- het ontbreken van een definitie in de regeling van het begrip vrijwilligersorganisatie en het niet opnemen van actiegroepen;
- de hoogte van de voorgestelde maximum-bedragen;
- de uitwerking van het begrip secretariaatskosten (naar het oordeel van de raad zou ook uitbesteed secretariaatswerk moeten worden vergoed);
- de criteria voor vergoeding van reiskosten (naar de mening van de raad zou een kilometervergoeding moeten worden gegeven in die gevallen dat het gebruik van openbaar vervoer niet doelmatig is).

Verder werden kanttekeningen geplaatst bij het financieringssysteem en werden enkele redactiewijzigingen voorgesteld.

Op 19 december 1977 deed de raad het College van Gedeputeerde Staten een overzicht toekomen van de organisaties die naar zijn mening voor een bestuurskostensubsidie in aanmerking kwamen.

1.3.2.6 IJsselacademie

Op 12 oktober 1977 bracht de raad advies uit aan Gedeputeerde Staten met betrekking tot de IJsselacademie. Voorgesteld werd, in principe te besluiten dat de provinciale overheid gedurende vijf jaar een bijdrage garandeert en voor 1978 een bedrag van f 30.000,- beschikbaar te stellen.

Na verloop van een jaar werd bijstelling nodig geacht op grond van de dan beschikbare ervaring. Op dat ogenblik was nog niet duidelijk hoe groot de gemeentelijke bijdragen zouden zijn en welke doelsubsidies van het rijk konden worden verkregen. Aanbevolen werd, dat Gedeputeerde Staten in overleg zouden treden met het Gewest Zwolle en de betrokken gemeentebesturen over de taakverdeling tussen de overheden, opdat het systeem van koppelsubsidies waarop het dekkingsplan van de IJsselacademie is gebaseerd zou kunnen worden doorbroken.

Het doel van de IJsselacademie (opgericht op 11 augustus 1977) is het bevorderen van de wetenschappelijke bestudering van historische en actuele vraagstukken die samenhangen met de regio, haar bevolking, haar natuur en haar cultuur in al haar uitingen en in de ruimste zin. Onder regio wordt verstaan de IJssel-Vechtdelta. Daartoe rekent men ook Noordwest-Overijssel, de gemeente Noordoostpolder, een deel van Oostelijk Flevoland en een deel van de Noord-Veluwe.

De academie is geen onderwijsinstelling. Het is de bedoeling een werkgemeenschap in het leven te roepen waarvan zowel wetenschapsbeoefenaren als 'amateurs' deel kunnen uitmaken. Een klein wetenschappelijk bureau zal deze werkgemeenschap en haar studiegroepen moeten ondersteunen bij het verzamelen en verwerken van gegevens. Hun licht zal niet onder de korenmaat moeten worden gezet; het is de bedoeling dat de resultaten van onderzoek en studie worden gepubliceerd, opdat anderen daarmee hun voordeel kunnen doen.

De taken van de IJsselacademie kunnen als volgt worden onderscheiden:

- 1 Het leggen van contacten met al diegenen die zich met het onderzoek van bepaalde aspecten van de regio bezighouden. Dat geldt zowel voor wetenschappelijk gevormden als voor serieuze amateurs. Die contacten moeten worden uitgebouwd tot werkverbanden waarin diegenen die in verwante onderwerpen geïnteresseerd zijn elkaar ontmoeten om gegevens uit te wisselen en studie-activiteiten te coördineren.
- 2 Het formeren van studiegroepen, zo mogelijk met financiële steun van de IJsselacademie, die zich bezighouden met het uitwerken van projecten.
- 3 Het opbouwen van een documentatie ten behoeve van studie en onderzoek (het verzamelen van gegevens over de regio, het registreren van wat aan materiaal over de regio aanwezig is in openbare en particuliere archieven, het coördineren van activiteiten en het opheffen van lacunes).
- 4 Het publiceren of laten publiceren van de studieresultaten.
- 5 Het uitgeven van een periodiek om het contact te onderhouden tussen de IJsselacademie en haar contribuanten. Daarmee is ook de mogelijkheid gegeven om bijdragen, die moeilijk afzonderlijk kunnen worden gepubliceerd, toch in druk vast te leggen.
- 6 Het uitgeven van een huisorgaan.
- 7 Het vervullen van een bemiddelende rol om archieven van verenigingen en instellingen die worden opgeheven te behouden.

De initiatiefnemers van de IJsselacademie waren niet van plan andere instellingen en organisaties voor de voeten te lopen. Om hun doel (hulp te bieden aan particulieren en organisaties in de vorm van coördinatie, verwijzing, documentatie en publicatie) te kunnen realiseren is samenwerking met tal van instellingen en organisaties noodzakelijk. Er zijn in de voorbereidende fase al zeer veel contacten tot stand gekomen.

De oprichters stelden zichzelf een periode van vijf jaar waarbinnen de IJsselacademie haar recht van bestaan zou moeten hebben bewezen.

1.3.2.7 Cursussen vorming en ontwikkeling

In juli 1977 werd het College van Gedeputeerde Staten er door de directeur op geattendeerd dat de post cursussen vorming en ontwikkeling dat jaar misschien aanvulling zou behoeven. Van het voor 1977 beschikbare bedrag was op dat ogenblik al f 11.000,- besteed. Bij het bureau was bekend dat er vormingsweekeinden voor muzikanten en cursussen voor amateurdirigenten in voorbereiding waren waarvoor zeker f 16.500,- nodig zou zijn. Een deel daarvan moest evenwel om organisatorische redenen worden opgeschoven.

Voor 1978 werd de post verhoogd tot f 18.000,-.

1.3.2.8 Film

In juli 1977 deelden Gedeputeerde Staten aan de afdeling Kunstzaken van de gemeente Rotterdam mee, dat zij geen vertegenwoordiging zouden aanwijzen in een ambtelijk overleg voor *alternatieve filmcircuits*. Het College zag hier geen taak voor het provinciaal bestuur. Het vond het ook niet zinvol, een aparte rijksbijdrageregeling voor filmhuizen te ontwerpen; het sloot zich daarmee aan bij de kritiek van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Het bureau had over deze zaak advies uitgebracht.

In oktober 1977 bracht de raad een positief advies uit over een subsidie verzoek van *Studio B.F. (Bijzondere Film)* te Enschede.

Studio B.F. werd opgericht door Barend Gerritsen, filmdocent bij het Creatief Centrum Enschede, en Fred Th. Hofer, directeur van de Stichting Musicale Vorming in Enschede. Studio B.F. wil mensen, jong en oud, stimuleren en begeleiden op het terrein van de musicale vorming en amateuristische kunstbeoefening door het maken van films. Dit gebeurt zonder winstoogmerk. Er wordt gewerkt met super 8 filmapparatuur, die binnen het bereik ligt van elke amateurfilmer. Via de productie van films en vertoning daarvan wil men amateurtoneelspelers en amateurfilmers stimuleren om in hun hobby nieuwe ideeën en ervaringen op te doen.

De subsidie-aanvraag had betrekking op de productie van een speelfilm van anderhalf uur, die de titel kreeg 'De jongen die niet griezelen kan'. Naam en idee zijn ontleend aan een sprookje van de gebroeders Grimm. Het gegeven is echter niet aan tijd of plaats gebonden. De film werd door mensen in Twente en in Twentse locaties gemaakt. Zowel het Twentse landschap als oude Twentse leefgewoonten kregen aandacht. Om tot een historisch verantwoorde film te komen heeft men de medewerking van de Oudheidkamer Twente, het Rijksmuseum Twente en van het Twents-Gelders Textielmuseum ingeroepen. De totale kosten werden begroot op f 42.000,-. De producenten brachten zelf een werkkapitaal in van f 10.000,- en apparatuur.

Door de gemeente Enschede werd het gevraagde subsidie van f 10.000,- toegezegd. Aan de provincie Overijssel werd eveneens f 10.000,- gevraagd.

1.3.2.9 Evaluatie-onderzoek Culturele Raad Overijssel

In oktober 1977 deed de raad een voorstel aan Gedeputeerde Staten uitgaan om ten behoeve van een evaluatie-onderzoek door de NIMAWO middelen beschikbaar te stellen aan de raad. Naar analogie van het voor de Stichting Overijssel verrichte onderzoek zou de vraagstelling moeten luiden:

- welke effecten heeft de herstructurering van de Culturele Raad Overijssel gehad op zijn functioneren en hoe wordt daar door de betrokkenen over gedacht, met het oog op de verwachtingen die ten aanzien van deze herstructurering gekoesterd werden.

Het college antwoordde hierop dat het verzoek een aantal vragen oproep waarover Gedeputeerde Staten met de raad van gedachten wilden wisselen. In het gesprek dat hierop volgde werd geconcludeerd dat zulk een onderzoek vooralsnog niet opportuun was. Dit tastte het recht van de raad niet aan om zelf een evaluatie te verrichten. In dit onderhoud werd er door de vertegenwoordiger van het College op gewezen dat in het kader van de toekomstige welzijnsstructuur ook de structuur, taken en functies van de functionele raden in de beschouwingen zouden worden betrokken.

1.4 Het (doen) verrichten van onderzoek

Voor het verrichten van onderzoek wordt in overeenstemming met de wens van Gedeputeerde Staten gebruik gemaakt van de diensten van de Stichting Overijssel. In de verslagperiode werden voor de raad onderzoeken verricht op het gebied van de amateuristische muziekbeoefening en het vormings- en ontwikkelingswerk; verwezen wordt naar de betreffende sectorhoofdstukken.

1.5 Het opbouwen en beheren van een documentatie

Met de reorganisatie van het archief en de systematisering van de documentatie en de handboekerij kon een begin worden gemaakt toen per 1 augustus 1973 drs H. Albrecht als documentalist/bibliothecaris in onze dienst trad. Hij verricht een beleidsondersteunende functie ten behoeve van bestuur en bureau.

In 1976 kon een catalogus worden samengesteld van de publicaties die in het bezit waren van de raad. Afspraken werden gemaakt met de Stichting Overijssel over de afstemming van taken (b.v. verzamelgebieden) en uitwisseling van gegevens. De Stichting Overijssel verzorgt voor ons bureau een knipseldienst van persberichten uit de Overijsselse pers. Het aantal abonnementen van de raad werd in verband daarmee drastisch beperkt.

Voor het opbouwen en bijhouden van de provinciale beeldende kunstdocumentatie (zie 3.4.1) treedt mevrouw A. W. Stapel in feite op als assistent-documentalist.

1.6 Het geven van voorlichting

1.6.1 Algemeen

Heel wat informatie en voorlichting wordt mondeling gegeven: op telefonische aanvraag, in besprekingen en overlegsituaties. Dit behoort tot het dagelijkse werk van het bureau. In de verslagperiode grepen ook statenleden veelvuldig naar de telefoon om informatie te vragen. Verspreiding van informatie vindt ook plaats via toezending aan een kring van belangstellenden van de (openbare) vergaderstukken van afdelingen en bestuur. Belangrijke adviezen worden afzonderlijk onder de aandacht van de pers gebracht. Het ontwerp van deel II van de nota provinciaal cultuurbeleid werd met een persconferentie van de stuurgroep in de openbaarheid gebracht.

1.6.2 Publicaties

Beleidsnota's, inventarisatierapporten, documentaire overzichten en wat dies meer zij, uitgaande van de raad, worden evenals onderzoeksrapporten van de Stichting Overijssel in ruime kring verspreid. De distributie richt zich, behalve op de overheid, op belanghebbende/belangstellende organisaties en soms ook particulieren. Het spreekt vanzelf dat de pers en de regionale omroep op de vaste verzendlijst staan.

In de verslagperiode zagen de volgende publicaties het licht.

Algemeen

- Cultuur in Cijfers II: een bestek voor 1975-1978 (maart 1974)
- Cultuur in Cijfers III: een bestek voor 1976-1979 (februari 1975)
- de (voor)ontwerpen van de delen I-a (algemene beschouwingen), I-b (sectorverhalen) en II (doelstellingenanalyses) van de nota provinciaal cultuurbeleid (1976 en 1977).

Deze planningnota's werden hierboven reeds besproken onder 1.2.

- 'Wetenswaardig' (1976)

Deze catalogus van de bij ons aanwezige publicaties vond eveneens verspreiding, teneinde belanghebbenden en belangstellenden de gelegenheid te geven tot raadpleging op ons bureau. Van deze gelegenheid werd tot nu toe incidenteel gebruik gemaakt.

- 'Tussentijds' (vanaf 1975)

Met deze - op onregelmatige tijdstippen verschijnende - informatie wordt geprobeerd de vergaderdossiers van het bestuur te ontlasten door ten behoeve van de meningsvorming de informatie in beknopte vorm aan te reiken voordat het tot een beslissing moet komen. Het informatiebulletin wordt ook toegezonden aan de vaste commissie van advies en bijstand voor culturele zaken uit de staten; naar wij van diverse kanten vernomen hebben wordt deze service op prijs gesteld.

Onderstaande nota's vinden in de sectorhoofdstukken nadere vermelding.

Muziek

- 'Tweede Bedrijf' (1973)
Een op verzoek uitgebracht aanvullend advies op een eerder door de raad op eigen initiatief gepubliceerde nota 'Sing me a song of social significance' over het operagezelschap 'Forum'.
- 'Over de voortzetting van de subsidiëring aan de Overijsselse muziekscholen door de provincie Overijssel' (1974)
- 'Er zit muziek in: enige knelpunten bij amateurverenigingen' (1975)
Een onderzoekrapport dat in onze opdracht door de Stichting Overijssel werd uitgebracht.

Beeldende kunst

- 'Percentageregelingen in Overijssel' (1974)
Een overzicht van de reacties die de raad ontving op zijn verzoek aan de gemeentebesturen en aan het provinciaal bestuur om percentageregelingen in het leven te roepen.
- 'Beeldende Kunst uit Overijssel'
Een losbladige catalogus van werk van Overijsselse kunstenaars (Band 1: 1973, band 2 met 1e aanvulling: 1975; tweede aanvulling: 1977).
- Catalogi reizende tentoonstellingen.
Deze dienen naar vorm en inhoud als educatieve begeleiding bij de kleine reizende tentoonstellingen van de raad en vinden verspreiding via de afnemers van de tentoonstellingen.

Musea, oudheidkunde, monumenten

- (Proeve van een) contactbericht (sedert 1974)
Dit documentaire informatiebulletin voor de leden van de afdeling kon in de verslagperiode niet regelmatig verschijnen omdat het werk aan de nota provinciaal cultuurbeleid veel tijd in beslag nam.
- Adresboekje van musea en organisaties op het gebied van historie, oudheidkunde en monumenten in Overijssel (1977).

Vormings- en ontwikkelingswerk

- 'Vormings- en ontwikkelingswerk in Overijssel; een overzicht van het waar, wat en hoe van een jong beleidsterrein' (1974).
- Overijssel Eigenwijzer (1975).
Het informatiebulletin werd in het Jaar van de Vrouw viermaal door het bureau samengesteld. Het vond daarna voortzetting onder auspiciën van de Overijsselse Vrouwen Raad.
- 'Notitie over het aanbod aan (educatief) werk met vrouwen in de provincie Overijssel' (1977).
De gegevens voor deze notitie werden verzameld door mevrouw M. C. Meindertsma.
- V.O.S.-informatieboek Overijssel.
Ook dit werd samengesteld door mevrouw Meindertsma. De eerste oplage verscheen in juli 1977; sindsdien zijn er enkele herzieningen verschenen.

1.6.2 Bijdragen aan andere publicaties; vaste rubrieken

Vaste bijdragen levert drs H. Albrecht aan de volgende bladen:

- Maandblad 'De Mars'.
Hierin verzorgt hij de rubriek culturele documentatie en informatie van onze raad.
- Overijssel Eigenwijzer.
Samen met mevrouw M. C. Meindertsma wordt materiaal geleverd over belangrijke ontwikkelingen.
- 'Tribune'.
In dit informatieblad van het Nationaal Overleg Gewestelijke Cultuur verzorgt de heer Albrecht de bijdrage van Overijssel.

Enkele medewerkers schreven in de verslagperiode over hun werkgebied voorlichtende artikelen in 'De Mars' en het maandblad 'Drenthe'.

1.6.3 Maandblad 'De Mars'

Het redactiesecretariaat van het maandblad 'De Mars' beruiste in de verslagperiode als vanouds bij de heer Th. Jansma.

1.6.4 Voorlichtingsdagen

1.6.4.1 Ontwerp-rijksbijdrageregeling sociaal-cultureel werk

In Overijssel namen de drie vormingsinternaten (Het Witte Huis in Borne, de volkshogeschool Diependaal in Markelo en Den Alerdinck in Laag-Zuthem) het initiatief om een aantal voorlichtingsdagen te organiseren over de in februari 1977 verschenen ontwerperegeling. De raad en het bureau verleenden daaraan medewerking. Organisatorische ondersteuning werd in belangrijke mate gegeven door mevrouw M. C. Meindertsma.

Op 14 mei vond een voorlichtingsdag plaats in het Hervormd Centrum te Nijverdal. De opening vond plaats door de voorzitter van de raad, mr A. H. W. Oudemans. In de ochtendvergadering gaf staatssecretaris W. Meijer toelichting op de regeling. Voor deze dag waren alle sectoren uitgenodigd die bij de ontwerp-regeling belang hadden:

- jeugdorganisaties;
- actiegroepen;
- vrouwenorganisaties;
- verenigingen op het gebied van de amateuristische kunstbeoefening;
- organisaties op het gebied van het plaatselijk vormings- en ontwikkelingswerk;
- organisaties op het gebied van speeltuinwerk;
- club- en buurt(huis)werk;
- organisaties die voorlichtingswerk doen op welzijnsterrein.

Deze groeperingen waren zowel bij de voorbereiding als bij het middagprogramma betrokken (als informant en als gespreksleiders).

Op 23 en 24 mei 1977 vonden voorlichtingsdagen plaats op 'Den Alerdinck' en 'Het Witte Huis'. Deze waren bedoeld voor de Colleges van Burgemeester en Wethouders in Overijssel en voor ambtenaren culturele zalen en welzijnszaken. Aandacht werd o.m. besteed aan de planprocedures waartoe de gemeenten worden verplicht.

Als sprekers traden op:

- de heer M. M. van Erkel, hoofd van de hoofdafdeling vormings- en ontwikkelingswerk van CRM;
- de heer F. de Graaff, stafmedewerker van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten;
- drs S. Hogervorst, directeur van de Stichting Overijssel.

Deze laatste behandelde het thema 'Hoe vangen we alles op, gezien vanuit planningsoogpunt?'

In het bestuur van de raad kwam de ontwerp-regeling op 22 maart 1977 in bespreking aan de hand van een gespreksnotitie van de directeur, waarin reeds een aantal reacties van derden was verwerkt, en een inleiding van mevrouw M. C. Meindertsma.

Verwezen wordt verder naar de sectorhoofdstukken.

1.6.5 Voorlichting aan de leden van de vaste commissie van advies en bijstand voor culturele zaken uit de staten

Desgevraagd gaven de leden van de commissie te kennen dat zij graag een afschrift van de adviezen van de raad zouden ontvangen op het moment dat deze aan Gedeputeerde Staten werden toegezonden. Deze vorm van actieve openbaarheid wordt nog steeds toegepast.

1.7 Het (mede) op gang brengen van projecten en experimenten

1.7.1 Duits-Nederlands grenslandfestival

Het grenslandfestival 1974/75 werd georganiseerd op initiatief van de Bundesgemeinschaft für Deutsch-Niederländische Kulturarbeit en de Interprovinciale coördinatie-commissie Nederlands-Duitse culturele grenscontacten.

In de interprovinciale coördinatie-commissie waren de vijf provincies langs de Duitse grens vertegenwoordigd door de gedeputeerde met de portefeuille cultuur, het hoofd van de afdeling of van het bureau belast met culturele zaken van de provincie en de directeur van de provinciale culturele raad. Voorzitter was de toenmalige gedeputeerde van Gelderland drs A. Vermeer. Secretaris was mr H. Dobbels, directeur van de Culturele Raad Limburg. Het bureau van deze raad heeft – zo niet in naam dan toch in feite – de organisatie van het festival voor zijn rekening genomen.

Doel van het festival was het bevorderen van de culturele uitwisseling, in het bijzonder op het gebied van de professionele kunstbeoefening, onder meer door het verlenen van financiële steun waar de eigen middelen niet toereikend waren.

Het festival heeft in het seizoen 1974/75 een scala van ruim 250 evenementen geboden in ruim 50 plaatsen in het hele Duits-Nederlandse grensgebied. In totaal werden 12.000 affiches, 16.000 programmaboekjes en 15.000 bulletins gedrukt en verspreid. Ons bureau verleende hand- en spandiensten bij het leggen van contacten in Overijssel. De animo was niet groot. Alleen de Deventer Schouwburg bleek bereid mee te doen en liet de opera uit Münster komen.

Op 4 juli 1977 hield de voorbereidingscommissie, waarvan de directeur deel uitmaakte, haar slotvergadering in Neercanne (L).

Er zijn nog geen tekenen die op een herhaling wijzen. Wel is de cultuurbeurs, die in oktober 1973 als voorbereiding tot het festival in Kleef werd gehouden, uitgegroeid tot een jaarlijks gebeuren. Op deze beurs treden kunstproducerende en kunstbemiddelende organisaties met elkaar in contact. De organisatie vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de stad Kleef, de Culturele Raad Limburg en de Nederlandse ambassade in Bonn.

1.7.2 Praktijkcursus voor ambtenaren culturele zaken

Het Instituut voor Bestuurswetenschappen organiseerde in de periode september 1975–juni 1976 praktijkcursussen voor ambtenaren culturele zaken in Haarlem, Rotterdam, Tilburg, Utrecht en Zwolle. Het bureau zorgde in Zwolle voor de cursus-coördinatie. Het vond de heer drs J. H. R. de Weerd, docent aan de Sociale Academie te Enschede, bereid als coördinator op te treden. Voorts werden suggesties gedaan met betrekking tot mogelijke docenten.

Inleidingen werden verzorgd door mevrouw mr E. C. Maschewski, de heer G. A. van Aarle en de heer drs Z. Kolks.

1.7.3 Cultureel Jongeren Paspoort

Het werk van de provinciale werkgroep CJP (ingesteld in 1972) kwam in de verslagperiode tot stilstand. De zienswijzen over de toepassingsmogelijkheden liepen in de verschillende plaatsen in Overijssel zo uiteen dat het niet lukte een aanpak op bovengemeentelijke schaal te realiseren. Het secretariaat van de werkgroep werd vervuld door de heer G. A. van Aarle.

Andere zaken eisten de aandacht op en de prioriteiten binnen het bureau werden verlegd. Pogingen om het secretariaat van de werkgroep bij een andere instelling onder te brengen liepen op niets uit.

1.7.4 Notitie uitvoerend werk

De projecten die ontwikkeld werden in de afdeling beeldende kunst (zie 3.6) maakten een discussie los over de plaats van het 'uitvoerend werk' in het takenpakket van de raad. Deze discussie kreeg een nieuwe dimensie toen in de beleidsnota 1975 van Gedeputeerde Staten de nadruk werd gelegd op de overleg- en adviesfunctie van de raad.

In opdracht van de raad werd in januari 1976 de mening gevraagd van de afdelingen over een door de directeur opgestelde notitie, die de titel kreeg 'Notitie uitvoerend werk in het kader van de doelstellingen en middelen van de Culturele Raad Overijssel'. In deze notitie werd een overzicht gegeven van de taken die door de raad worden vervuld ter realisering van zijn doeleinden en die in dit verslag voor de periode medio 1973–eind 1977 uitwerking hebben gevonden.

In de samenvatting van de notitie van 1976 werd geconcludeerd dat de problematiek van uitvoerend werk zich in het bijzonder aandient bij de realisering van projecten en experimenten waarvan de tenuitvoerlegging aan de raad wordt toegedacht. De problemen doen zich voor met betrekking tot:

- de selectie (beperking van het aantal projecten);
- de tijdsduur (beperking van de tijd die er aan besteed wordt);
- de administratieve consequenties;
- de financiële consequenties.

Conclusies:

- 1 Uitvoerend werk (i.c. projecten of experimenten als bedoeld in artikel 4 sub g van de statuten) moet worden verricht daar waar duidelijk hiaten in een samenhangend beleid worden geconstateerd en er geen instanties zijn, waarvan verwacht mag worden dat zij hiaten op korte termijn kunnen opvullen. (Als gevolg daarvan kunnen b.v. belangrijke gegevens verloren gaan, zoals bij het veldnamenonderzoek.)
- 2 Uitvoerend werk moet worden afgestoten zodra provinciale, regionale of plaatselijke instanties dit werk op doeltreffende wijze kunnen overnemen.
- 3 De omvang van het uitvoerende werk wordt bepaald door de beschikbare mankracht en middelen. Bij gebreke daarvan moet worden gezocht naar uitbesteding (b.v. reizende tentoonstellingen, waarvoor per project iemand wordt gehonoreerd). Ook in het laatste geval zal het project de goedkeuring behoeven van Gedeputeerde Staten, in verband met het beschikbaar stellen van projectsubsidies.

De afdelingen konden zich in grote lijnen met deze conclusies verenigen. Het kwam in de verslagperiode niet tot een afrondende bespreking in de raad.

1.8 Het deelnemen in een orgaan van overleg en advies ten dienste van de welzijnsbehartiging in de provincie

Experimentele structuur Stichting Overijssel

In augustus 1974 ging het experiment van start met een nieuwe structuur van wat in de wandeling nog steeds 'het opbouworgaan' heet. Deze naam heeft door zijn langere geschiedenis nog steeds een grotere gangbaarheid dan 'provinciaal orgaan voor de welzijnsbehartiging' of 'instituut voor de welzijnsbehartiging'.

Het experiment werd na langdurige besprekingen aangegaan voor de termijn van drie jaar door de (toen nog zes) functionele raden en het bestuur van de Stichting Overijssel. Deze comparanten brachten in juni 1973 een gemeenschappelijk advies uit aan Gedeputeerde Staten.

Het experiment ging uit van een scheiding tussen overleg- en adviesfunctie en de vervulling van een aantal dienstverlenende taken, o.m. de zogenaamde 'generale functies', door een zelfstandig opererend instituut. Het bestuur van de Stichting Overijssel behield een aantal juridische verantwoordelijkheden, maar zou zich gedurende de experimentele periode van verdere activiteiten onthouden.

Ingesteld werden:

- de Provinciale Raad voor Overleg en Advies (PROA), bestaande uit vertegenwoordigers van de functionele raden en van een aantal maatschappelijke groeperingen. Het secretariaat van de PROA werd toevertrouwd aan mr G. C. Dun, adjunct-directeur van de Stichting Overijssel. Als vertegenwoordigers van de raad hadden in de verslagperiode zitting de heren P. Everaarts (lid) en Th. Jansma (plaatsvervangend lid);
- een beheerscommissie voor het Instituut voor Welzijnsbehartiging in casu het bureau van de Stichting Overijssel. In deze beheerscommissie wezen de zes functionele raden samen drie vertegenwoordigers aan. Een van hen was mr A. H. W. Oudemans, voorzitter van de Culturele Raad Overijssel.

Ter voorbereiding van de agenda van de PROA werd een functionarissenoverleg gevormd (zie ook onder 1.1.5). Hierin participeerde de directeur, mevrouw mr E. C. Maschewski, in voorkomende gevallen vervangen door de heer Th. Jansma. Daarnaast benoemde de PROA zelf een 'agendacommissie' (in feite een soort dagelijks bestuur), waarvan behalve de voorzitter en de secretaris van de PROA ook een derde lid van de PROA deel uitmaakte. Deze agendacommissie stelde uiteindelijk de agenda vast. Zij vergaderde zelfstandig en voer ook een eigen koers. Het functionarissenoverleg had een adviserende rol.

Het aantal comparanten in de experimentele structuur verminderde tijdens de verslagperiode met één doordat de Raad voor de Geestelijke Volksgezondheid opging in de Raad voor de Volksgezondheid. De activiteiten van de Raad voor Maatschappelijk Werk kwamen gedurende de verslagperiode tot stilstand.

Overleg en advies

Op de onderwerpen die in de PROA aan de orde werden gesteld en de adviezen die werden opgesteld wordt hier niet nader ingegaan; de PROA heeft van zijn activiteiten regelmatig verslag uitgebracht. Hier wordt slechts vermeld dat de ontwerp-nota provinciaal cultuurbeleid in de verslagperiode in de PROA geen bespreking heeft gevonden. Verder zij hier gewag gemaakt van het voorstel van de PROA aan Gedeputeerde Staten, gedateerd oktober 1977, om de PROA te belasten met de voorbereiding van een

sociaal-cultureel plan en program in het kader van de (ontwerp-)rijksbijdrageregeling Sociaal-Cultureel Werk. De PROA zou daarvoor een beroep willen doen op de diensten van het instituut.

Evaluatie

Dit aspect verdient wel enige bespreking in verband met de toekomstige structuur van de welzijnsbehartiging. Doordat de evaluatie moeizaam op gang kwam was het niet mogelijk het experiment op de gestelde tijd af te ronden. Het was de bedoeling dat het experiment van meet af aan zou worden begeleid door een evaluatiecommissie, die zou moeten steunen op de gegevens van een onafhankelijk onderzoeksinstituut. Voordat zulk een instituut was gevonden (dat voor een acceptabele prijs de opdracht wilde uitvoeren) was de termijn van het experiment al goeddeels verstreken. Pas in 1976 werd door het bestuur van de Stichting Overijssel met instemming van de subsidiënten een overeenkomst aangegaan met het NIMAWO (Nederlands Instituut voor Maatschappelijk Werk Onderzoek). Onze raad verleende medewerking aan een enquête en aan vraaggesprekken met de onderzoekster, mevrouw R. 's Jacob.

Het onderzoeksrapport van het NIMAWO kwam in maart 1976 gereed, maar pas in augustus 1976 ontvingen wij een eerste exemplaar. Dit ging vergezeld van een evaluatierapport van een door het bestuur van de Stichting Overijssel ingestelde evaluatiecommissie. Deze commissie bleek zich te distancieren van de aanbevelingen van het NIMAWO en kwam met een eigen advies. Zij baseerde haar aanbevelingen op een toetsing van het experiment aan een door haarzelf ontworpen model van een orgaan voor de welzijnsbehartiging, in plaats van uit te gaan van de oorspronkelijke verwachtingen en spelregels. Dit droeg niet bij tot verheldering. Daarna werd het nog ingewikkelder, want met de evaluatie van de evaluatie ging weer een andere commissie aan het werk. Onze raad stelde zich op het standpunt dat de evaluatie van het experiment en het ontwikkelen van gezichtspunten voor een toekomstige structuur diende te geschieden door de comparanten die het experiment hadden aangegaan.

Tussentijdse enquête Instituut voor de Welzijnsbehartiging

De oorspronkelijke verwachtingen en spelregels waren wel uitgangspunt voor een enquête naar het functioneren van de PROA in 1974/75. De resultaten daarvan kwamen in maart 1976 beschikbaar. Dat ze hier vermelding vinden houdt verband met het feit dat ze hun actualiteit nog niet verloren hebben.

De enquête had onder meer betrekking op:

- het effect van de openbaarheid van de vergaderingen en het gebruik dat daarvan door belanghebbenden en anderen werd gemaakt;
- de oorzaak van het nog beperkt werken aan een samenhangend welzijnsbeleid van overheid en particulier initiatief;
- de zinvolheid van de in de PROA behandelde onderwerpen en het ontbreken van bepaalde onderwerpen;
- de uitvoering van de afspraak dat elke partner zijn beleidsvoornemens van enige importantie aan de PROA ter discussie zou voorleggen, nader gespecificeerd naar provinciaal bestuur en naar particuliere instellingen en de functionele raden.

Van de 35 personen die een enquêteformulier kregen antwoordden er 19; van de 21 PROA-leden zonden 12 het formulier ingevuld terug.

De voorzitter en de secretaris van de PROA deden niet mee, evenmin de directeur van de Stichting Overijssel. Hun motieven voor deze onthouding deelden zij niet mee. Ook het College van Gedeputeerde Staten en het hoofd van het bureau Overijssel van CRM onthielden zich van deelname. Het College van Gedeputeerde Staten schreef: 'Hierbij delen wij u mede, dat het door ons juist wordt geacht niet aan de enquête deel te nemen. Wij vertrouwen, dat u dit standpunt kunt billijken'. De onderzoekers wezen er op dat de vraag om voor dit ongemotiveerde standpunt begrip op te brengen lag naast het feit dat het provinciaal bestuur in 1974 uitdrukkelijk te kennen had gegeven volgens het overeengekomen model (met inbegrip van de tussentijdse evaluatie) in de PROA mee te functioneren.

De conclusies van het bureau Onderzoek van de Stichting Overijssel luiden als volgt:

- Het voorbereiden van een samenhangend welzijnsbeleid is aan beperkingen onderhevig, welke structuur men hieraan ook wil geven.
- Het is onmogelijk om alle beleidsvoornemens in de PROA te bespreken. Er zal een sterke selectie moeten worden toegepast.
- Het overleg in de PROA dient er (ook) toe dat bij de voorbereiding van adviezen zoveel mogelijk wordt rekening gehouden met de belangstelling in de diverse welzijnssectoren. Beslissingen op de adviezen

- behoren te worden genomen door de daartoe ingestelde politieke organen.
- Het effect van het werk van de PROA op de burgers en van het welzijnswerk in het algemeen dient steeds voor ogen te staan. Informatie daarover in en aan de PROA verdient meer aandacht dan tot nu toe.
 - In verband met het voorgaande dient de signaalfunctie van het secretariaat en van de PROA-partners te worden versterkt. Men moet niet benauwd zijn om ontwikkelingen in een vroegtijdig stadium in bespreking te geven.
 - In de PROA komen uit de aard der zaak persoonlijke meningen naar voren. Het is echter van belang dat ook de visies van het achterland van de in de PROA vertegenwoordigde organisaties ter tafel komen.

De PROA voegde daar nog twee punten aan toe:

- de PROA is het punt c.q. behoort het punt te zijn waar informatie binnenkomt en verstrekt wordt;
- de PROA vervult de functies van forum en klankbord en is het college dat overlegt en adviseert en op die wijze een bijdrage levert aan de beleidsvoorbereiding op welzijnsterrein.

Toekomstige structuur

Uit het bovenstaande wordt duidelijk dat in de verslagperiode de meningsvorming over een toekomstige structuur nog niet kon worden afgerond; ze kwam in de tweede helft van 1977 pas op gang.

1.9 Het participeren in andere organisaties

1.9.1 Stichtingsbestuur 'De Mars'

Op uitnodiging van de voorzitter van de stichting 'De Mars' en met instemming van de raad bezette mevrouw M. F. C. van der Laan-Timmers in 1977 de reeds enige tijd bestaande vacature in het bestuur van de stichting 'De Mars'.

1.9.2 Raad voor de Kunst: commissie amateuristische kunstbeoefening

Het NOGC heeft weliswaar niet het recht om voordrachten te doen, maar wordt wel geraadpleegd over mogelijke kandidaten. Langs deze weg werd gesuggereerd de heer G. A. van Aarle op te nemen in de commissie amateuristische kunstbeoefening, hetgeen geschiedde.

1.9.3 Provinciaal Anjerfonds Overijssel

De raad heeft geen zetel in het bestuur. De heer G.A. van Aarle heeft zitting op persoonlijke titel. In de verslagperiode deed de raad op verzoek van het Anjerfondsbestuur suggesties voor bestedingsmogelijkheden van Anjerfondsgelden.

1.9.4 Overijsselse Vrouwen Raad

Mevrouw mr E. C. Maschewski is benoemd tot adviseur van de OVR.

2 SECTOR MUZIEK, MUZIEKDRAMA, DANS

2.0 Tendenzen

Voor de *amateuristische muziekbeoefening* heeft de in 1973 herziene structuur van onze raad bijgedragen tot betere onderlinge contacten van de organisaties op dit gebied en tot meer aandacht voor deze sector in het beleid van de raad. Als gevolg daarvan kwamen diverse initiatieven tot stand, zowel ter stimulering van nieuwe ontwikkelingen in de amateuristische muziekbeoefening als met betrekking tot het beleid van de overheid. Niet alle initiatieven kwamen echter tot uitvoering. De amateuristische kunstbeoefening is nog altijd een stiefkind van het beleid van rijk en provincie en ook ten behoeve van de amateuristische muziekbeoefening zal nog lang en luid aan de weg getimmerd moeten worden om de mogelijkheden te ontwikkelen en te verruimen.

De confrontatie in 1977 met het decentralisatiestreven van de rijksoverheid, zoals dit tot uitdrukking kwam in de ontwerp-rijksbijdrageregeling sociaal-cultureel werk, opende vooralsnog geen perspectieven voor een betere financiële grondslag en bracht in de kringen van creativiteitscentra en muziekscholen onrust te weeg op het punt van de kwaliteitsbewaking van het werk.

Het *muziekschoolonderwijs* is er tot dusver in geslaagd, de omvang en de kwaliteit van het werk te handhaven. In menig geval kon het werk zelfs worden uitgebreid en de kwaliteit verhoogd. Dit is in de eerste plaats te danken aan de financiële inspanningen die de gemeenten zich hiervoor getroosten. Weliswaar stelden in de verslagperiode ook rijk en provincie meer middelen ter beschikking, maar in verhouding tot de gemeentelijke inspanningen zijn de bijdragen van rijk en provincie bescheiden.

De sectie muziekscholen van onze afdeling amateuristische muziekbeoefening ontwikkelde enige projecten om tot een aanpak van de problematiek van het *instrumentaal groepsonderwijs* te komen.

Toegenomen is de aandacht van de overheid voor de *muzikale vorming in het onderwijs*. De problematiek heeft de aandacht gekregen op alle overheidsniveaus en er wordt gewerkt aan mogelijkheden om in de situatie verbetering te brengen. Ook in onze provincie zijn enige projecten van start gegaan om de muzikale vorming in het basisonderwijs te verbeteren.

Liefhebbers van *ballet* komen in Overijssel nog altijd slecht aan hun trekken. Ook in de verslagperiode bleef het aanbod aan ballet ver achter bij dat van de andere podiumkunsten.

Voor initiatieven uit Gelderland om ook in Overijssel een bescheiden aanbod aan professioneel beoefende *educatieve dans* te realiseren kwamen slechts in beperkte mate provinciale middelen beschikbaar.

De *operavoorziening* in de regio bleef gedurende de verslagperiode een punt van zorg. Beheersvorm en financiering van het Operagezelschap 'Forum' waren twistappels die zozeer de subsidiëntenoverleggingen overheersten dat de ontwikkeling van het programma-aanbod ten behoeve van een breder publiek, ook in kleine plaatsen, helemaal geen aandacht kreeg.

De spanningen rondom de subsidieproblematiek van het *Overijssels Philharmonisch Orkest* verplaatsten zich naar het nationale niveau. In januari 1977 verscheen de Nota Orkestenbestel van het ministerie van CRM, die aanleiding gaf tot soms heftige discussies en die ook haar invloed had op de in Overijssel in ontwikkeling zijnde nota provinciaal cultuurbeleid.

2.1 Het bevorderen van overleg en samenwerking

2.1.1 De afdeling amateuristische muziekbeoefening: structuur, werkdoel, taken

Het werkgebied van de afdeling amateuristische muziekbeoefening wordt gekenmerkt door een veelheid van werkvormen en organisaties.

Structuur

Bij de herstructurering van onze stichting in 1973 deed zich de vraag voor, hoe het werkgebied in de afdeling kon worden gerepresenteerd. Overeengekomen werd, dat de afdeling zou zijn samengesteld als volgt:

· harmonie en fanfare	3 vertegenwoordigers
· koormuziek	3 vertegenwoordigers
· muziekscholen	3 vertegenwoordigers
· accordeon, mandoline, gitaar en operette	3 vertegenwoordigers.

Met elkaar vertegenwoordigen deze twaalf personen elf muziekscholen en ongeveer 600 amateurverenigingen in Overijssel. Daarvan waren in 1973 20 organisaties aangesloten als deelnemer van onze stichting, waaronder een aantal koepelorganisaties en samenwerkingsverbanden van koepelorganisaties op het gebied van de amateuristische muziekbeoefening. Eind 1977 bedroeg het aantal aangesloten organisaties op muziekgebied 29.

De afdeling rekent ook ballet en andere vormen van dans tot haar werkterrein. Met de (amateur)organisaties op dit gebied werden goede contacten ontwikkeld, maar de vertegenwoordiging in de afdeling werd in de verslagperiode nog niet geregeld.

Het voorzitterschap van de afdeling werd in de verslagperiode bekleed door de heer J. C. Dekker, directeur van de muziekschool te Enschede.

Vergaderfrequentie

De afdeling vergaderde in de periode 1973 tot en met 1977 in totaal 13 maal.

Werkdoel en taken

De afdeling stelt zich ten doel, voorwaarden te helpen scheppen ter verbetering van de mogelijkheden tot amateuristische muziekbeoefening in Overijssel. Na de installatie op 22 juni 1973 door de toenmalige fungerend voorzitter van de raad, de heer J. G. Buijvoets, werd veel aandacht besteed aan de wijze van functioneren en aan het opstellen van een werkprogramma van de afdeling.

In een notitie 'Vormgeving van de afdeling amateuristische muziekbeoefening' van 29 januari 1974 heeft de afdeling haar visie met betrekking tot de taken die zij zich stelt neergelegd. Voor belangstellenden zijn op ons bureau nog exemplaren van deze notitie beschikbaar. Tot de taken van de afdeling behoren:

- het opstellen van adviezen ten behoeve van het algemeen bestuur;
- het (doen) verrichten van onderzoek;
- het bevorderen van overleg en samenwerking;
- het ontwikkelen van initiatieven om nieuwe ontwikkelingen op gang te brengen of te ondersteunen.

2.1.2 De sectie muziekscholen: structuur en functies

De sectie muziekscholen bestond reeds een aantal jaren en is na de herstructurering van de raad in 1973 in dezelfde samenstelling blijven bestaan. Zij functioneert nu als een sectie van de afdeling amateuristische muziekbeoefening, welke afdeling zij adviseert met betrekking tot het muziekschoolonderwijs.

Structuur

In de sectie werken de volgende muziekscholen samen:

- Muziekschool Noord-Twente, Almelo;
- Muziekschool Borne, Borne;
- Muziekschool Noord-Overijssel, Dedemsvaart;
- Muziekschool Deventer, Deventer;
- Muziekschool Noordoostpolder, Emmeloord;
- Enschedese Muziekschool, Enschede;
- Stichting Algemene Muziekschool Hengelo, Hengelo;
- Gemeentelijke Muziekschool Kampen, Kampen;
- Muziekschool Losser, Losser;
- Muziekschool Oldenzaal, Oldenzaal;
- Stedelijke Muziekschool Zwolle, Zwolle.

Iedere school is vertegenwoordigd door een bestuurslid, de directeur en een vertegenwoordiger van de docenten. De vertegenwoordiging van docenten in het overleg dateert van september 1975.

Op uitnodiging van de sectie woonden bestuursleden van de muziekschool te Rijssen een vergadering bij; tot toetreding kwam het niet.

Tot 31 augustus 1977 werd de sectie voorgezeten door de heer ir J. L. Bonebakker, voorzitter van de Algemene Muziekschool Hengelo en omstreken. Hij werd opgevolgd door de heer H. P. van der Boom, directeur van de Stedelijke Muziekschool Zwolle. Daarmee werd het voorzitterschap van de sectie voor de eerste maal vervuld door een niet-bestuurslid van een muziekschool. Het secretariaat berust bij onze stafmedewerker met hoofdtak muziek, de heer G. A. van Aarle.

Functionies

De sectie vervult diverse functies. In de eerste plaats is zij een overlegorgaan van muziekscholen in Overijssel. Doel van dit overleg is het uitwisselen van informatie, ook met betrekking tot ontwikkelingen elders in het land.

Daarnaast worden in de sectie gezamenlijke afspraken gemaakt over het door de muziekscholen te voeren beleid. Verder fungeert de sectie als schakel tussen de muziekscholen en het landelijke overlegorgaan van de muziekscholen, de Stichting Overleg Muziekonderwijsinstellingen (SOM).

Op verschillende manieren neemt de sectie deel aan het werk van de Culturele Raad:

- zij brengt gevraagd en ongevraagd advies uit met betrekking tot het muziekonderwijs;
- zij stelt vertegenwoordigers beschikbaar voor de afdeling amateuristische muziekbeoefening en via de afdeling voor het bestuur van de raad;
- zij houdt zich bezig met beleidsontwikkelingen op andere terreinen voor zover er raakvlakken zijn met het muziekschoolonderwijs. Een punt van aandacht is bijvoorbeeld de relatie onderwijs – amateuristische muziekbeoefening.

Van sectie naar federatie

De autonomie van de muziekscholen leidt tot een zekere vrijblijvendheid met betrekking tot de afspraken die in de sectie worden gemaakt op het punt van gezamenlijk optreden of afstemming van het beleid. Dat komt de slagvaardigheid niet ten goede.

In 1977 is daarom besloten de samenwerking te formaliseren en over te gaan tot oprichting van een federatie. Grondslag voor de meningsvorming was de discussienota taken en werkwijze van de sectie muziekscholen, opgesteld door de heer G. A. van Aarle. Er werd een begin gemaakt met het ontwerpen van statuten voor een federatie. Vooruitlopend op de formalisering werd op 22 juni 1977 een interim-dagelijks bestuur benoemd, bestaande uit de heer H. P. van der Boom (Zwolle), mevrouw F. E. Bonebakker-Van der Hoop (Deventer) en de heer W. G. M. Knapen (Zwolle). De heer Van Aarle treedt op als toegevoegd secretaris.

2.1.3 Overleg Muziekschool Docenten Overijssel (OMDO)

Het initiatief daartoe werd genomen door de heer C. van Ommeren, docent aan de muziekschool in Almelo. Niet alleen vraagstukken met betrekking tot honorering en rechtspositie van docenten, maar ook vragen over de inrichting van het onderwijs maakten het noodzakelijk de docenten bij de beleidsontwikkeling te betrekken. Op 2 februari 1974 werd op een bijeenkomst in de Algemene Muziekschool te Hengelo besloten tot de oprichting van het OMDO. De heer Van Aarle verleende steun door hulp te verlenen bij het ontwerpen van een reglement; hij trad in de aanloopperiode ook geruime tijd op als samenroeper, als adviseur van het dagelijks bestuur en hij verleende hand- en spandiensten bij het tot stand komen van het Landelijk Overleg Muziekscholen.

In het najaar van 1974 kregen de docenten een vertegenwoordiging in de sectie muziekscholen. In 1975 leidde een initiatief van het OMDO tot de oprichting van een Landelijk Overleg Muziekschooldocenten, dat een plaats kreeg binnen de SOM. De heer C. van Ommeren, voorzitter van het OMDO, werd ook voorzitter van het landelijk overleg.

Het OMDO heeft verder de stoot gegeven tot samenwerking van de diverse landelijke vakorganisaties ten behoeve van muziekschooldocenten en het heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de totstandkoming van het project instrumentaal groepsonderwijs (zie 2.6.1).

Het is jammer dat de aanvankelijke animo voor het provinciaal docentenoverleg intussen ernstig is bekoeld. Zijn de helden vermoeid, of kan voor het functioneren van zulk een overleg de blijvende (beroepsmatige) ondersteuning van een centrale figuur op provinciaal niveau niet worden gemist?

2.1.4 Het overleg van Overijsselse muziekschooldirecteuren

Het initiatief tot dit overleg kwam voort uit de kring van de directeuren. Het overleg fungeert met grote

regelmaat en wordt, voor zover zijn tijd dit toelaat, bijgewoond door de heer Van Aarle. De verslaggeving wordt bij toerbeurt door een van de directeuren verzorgd. Het ligt in de bedoeling het directeurenoverleg een plaats te geven in de toekomstige federatie van muziekscholen.

2.1.5 Provinciale contacten van oudercommissies

Op enkele muziekscholen zijn oudercommissies ontstaan. Zij hebben zich in 1975 verenigd in een landelijk ouderberaad. De oudercommissies van de muziekscholen te Zwolle, Hengelo en Almelo organiseerden in het najaar van 1975 een provinciale handtekeningactie ter verhoging van het provinciaal subsidie voor het muziekschoolonderwijs.

Op 6 januari 1976 werd op het provinciehuis aan gedeputeerde A. Smit een petitie met 2000 handtekeningen aangeboden. De ouders vroegen het provinciaal subsidie-aandeel van 5 naar 10% te brengen. De heer Van Aarle verleende aan de oudercommissie technische adviezen en bemiddeling bij de voorbereiding van de actie.

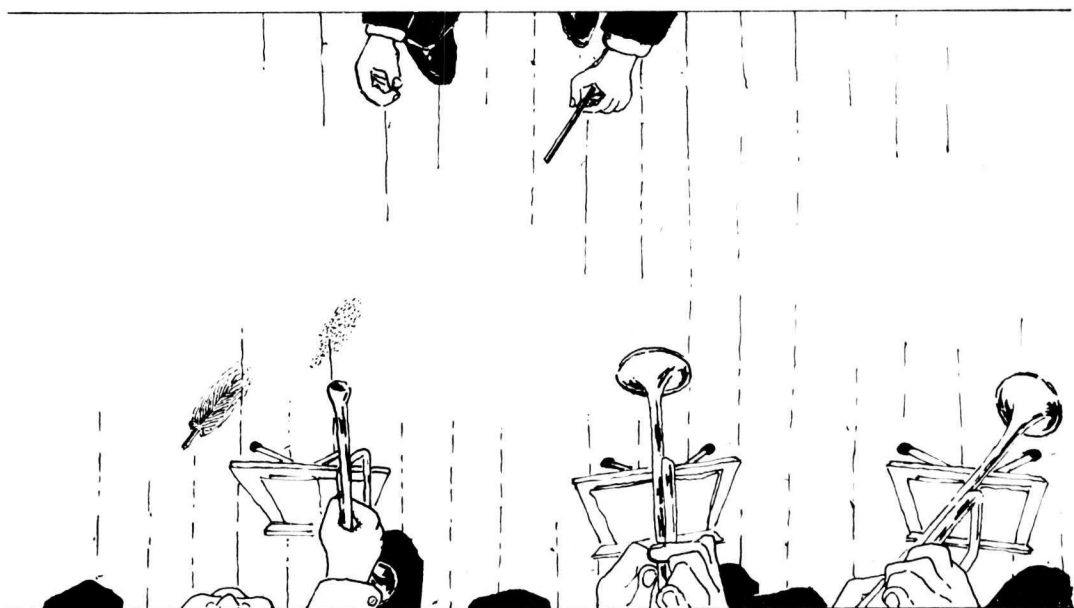
2.1.6 Professionele muziekbeoefening

Voor de professionele muziekbeoefening bestaat in Overijssel geen overlegkader. Behalve het Overijssels Philharmonisch Orkest waren een tijdlang ook enkele kleine ensembles bij onze raad aangesloten, die uit het O.Ph.O waren voortgekomen. De meesten hunner was echter geen lang leven beschoren; ze werden na enkele jaren ontbonden.

2.2 Het leveren van een bijdrage tot een planning ten behoeve van een cultuurbeleid

2.2.1 Cultuur in Cijfers 1975-1978

Het hoofdstuk muziek in dit rapport werd voorbereid door een commissie ad hoc. Hierin hadden zitting de heren B. Cats, J. C. Dekker, J. H. Lentelink en G. A. van Aarle. De laatste trad op als secretaris. In de vergadering van januari 1974 van de afdeling amateuristische muziekbeoefening werd dit hoofdstuk vastgesteld. Het bood een overzicht van de behoeften, formuleerde uitgangspunten voor het beleid en stelde prioriteiten. Zeer hoog scoorde het muziekonderwijs. Het streefgetal van de afdeling was 10% provinciaal subsidie in de totale kosten van het muziekschoolonderwijs (30% uit les gelden, 30% van het rijk, 30% van de gemeenten). Andere prioriteiten werden gelegd bij de amateurverenigingen. Het werk van de provinciale overlegorganen van de amateurverenigingen bijvoorbeeld wordt belemmerd door het ontbreken van financiële middelen. De landelijke bonden kunnen de provinciale organisaties niet voldoende steunen omdat ze zelf geen veer van de mond kunnen blazen. De rijksregeling voor de subsidiëring van amateuristische kunstbeoefening sluit elke bijdrage aan provinciale, regionale of plaatselijke groepen en activiteiten uit.

Cultuur in Cijfers II: 'De landelijke bonden kunnen de provinciale organisaties niet voldoende steunen omdat ze zelf geen veer van de mond kunnen blazen...'

Door de openbaarheid van de afdelingsvergaderingen haalde het rapport al in de fase van voorbereiding de pers. Dit stelde diverse statenleden in staat de gegevens te gebruiken bij de begrotingsbehandeling. Op 1 februari 1974 besloten de staten tot verdrievoudiging van de provinciale bijdrage aan de muziekscholen. Het subsidiebedrag voor 1974 steeg daarmee van f 18,50 tot f 55,50 per wekelijks lesuur per jaar en het aandeel van de provincie in de totale kosten van het muziekschoolonderwijs steeg tot 4¹/₂. De sectie muziekscholen zond daarop een dankbrief aan de staten met het verzoek, ook in de komende jaren aandacht te blijven besteden aan het muziekonderwijs.

Op gemeentelijk niveau had het rapport een ander effect. Het gemeentebestuur van Tubbergen zond een reactie op de passage die handelt over de taak van de muziekscholen ten dienste van het verenigingsleven. In de visie van het gemeentebestuur had de muziekschool hier geen taak. De afdeling ging daar uitvoerig op in en bracht haar standpunt niet alleen ter kennis van het College van Burgemeester en Wethouders, maar ook van de muziekverenigingen. Het ging immers om de opleiding van hun leden. In overleg met de afdeling bracht vervolgens het districtsbestuur van de Katholieke Federatie van Muziekverenigingen een samenspraak tot stand tussen de betrokken verenigingen en het gemeentebestuur.

2.2.2 *Nota provinciaal cultuurbeleid*

In maart 1976 behandelde de afdeling amateuristische muziekbeoefening deel I van de concept-nota provinciaal cultuurbeleid. Dit deel bevatte algemene beschouwingen waarin de afdeling zich kon vinden.

Daarna begon 'het grote wachten' op de uitwerking van het beleid in deel II. Het werken aan de nota betekende voor de sector muziek dat de dienstverlening op een laag pitje kwam te staan. In het najaar van 1977 was het zover dat deel II voor de inspraak beschikbaar was en kon de afdeling zich buigen over de concrete uitwerking van doelstellingen, instrumenten en activiteiten. Tijdens de voorbereiding van dit deel kwamen de resultaten beschikbaar van de enquête naar de situatie bij de amateurverenigingen (zie 2.3).

2.3 Het (doen) verrichten van onderzoek

In het slot van het hoofdstuk muziek in het rapport 'Cultuur in Cijfers' 1975-1978 was geconcludeerd dat een inventariserend onderzoek naar de situatie op het gebied van de amateuristische muziekbeoefening noodzakelijk was om knelpunten en behoeften op het spoor te komen. De Stichting Overijssel werd ingeschakeld om dit onderzoek te doen. Met de voorbereiding en begeleiding van een enquête belastte zich het afdelingsbestuur. Op 30 september 1974 werden vragenformulieren toegezonden aan 576 verenigingen. De inzending sloot, na enkele rappèls, op 31 december van dat jaar. De respons was 50%!

Nagegaan werd, hoe de situatie was met betrekking tot:

- een eventueel tekort aan dirigenten voor koren en harmonie- en fanfarekorpsen;
- de behoefte aan een provinciale muziekbibliotheek;
- de opleiding van jonge muzikanten;
- de behoefte aan muzikale vorming en stemvorming bij koren.

In september 1975 kwamen de enquêteresultaten beschikbaar in de vorm van een rapport, dat de titel 'Er zit muziek in' kreeg. Op grond van dit rapport besloot de afdeling amateuristische muziekbeoefening dat er iets moest gebeuren met betrekking tot de totstandkoming van een muziekbibliotheek, de instrumentale muzikale vorming van leden van amateurverenigingen en de bijscholing van dirigenten.

2.4 Het uitbrengen van adviezen

2.4.1 *Ontwikkelingen op nationaal niveau*

2.4.1.1 *Nota 'Naar een verzorgingsstructuur voor de kunstzinnige vorming', CRM, 1975*

Een belangrijk stuk, oordeelde de afdeling amateuristische muziekbeoefening, maar zo ingewikkeld en zo moeilijk leesbaar dat niet binnen de gestelde termijn commentaar kon worden geleverd.

In de zomer van 1977 verscheen een herziene versie van de nota over de verzorgingsstructuur voor de amateuristische muziekbeoefening en kunstzinnige vorming, de zogenaamde AKU-nota.

Voor de afdeling stelde de sectie muziekscholen een prae-advies op, dat door de afdeling en vervolgens door het bestuur werd overgenomen. Voorkeur werd uitgesproken voor een projectsgewijze aanpak, waarbij taken tot ontwikkeling komen die rechtstreeks zijn af te leiden uit de knelpunten, ontwikkelingen en initiatieven in de praktijk. Zo zouden de ministers van Onderwijs en Wetenschappen en van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk voor een bepaalde periode innovatiecommissies kunnen benoemen die worden belast met de algemene coördinatie en evaluatie van plaatselijke en regionale projecten en die de bewindslieden adviseren over het te voeren beleid en de prioriteiten. Suggesties werden gedaan inzake het instellen van commissies voor:

- begeleiding algemene muzikale vorming in het basisonderwijs;
- kunstzinnige vorming in het sociaal-culturele werk;
- harmonisatie activiteiten centra voor kunstzinnige vorming;
- scholing en nascholing van kader.

2.4.1.2 Nota 'Plaatsbepaling muzikale vorming', 1976

Dit rapport werd in juni 1976 door een landelijke werkgroep aangeboden aan het landelijk overleg van subsidiënten van muziekscholen. Gedeputeerde Staten vroegen hierover het advies van de raad, om vóór 1 januari 1977 hun standpunt te kunnen mededelen aan het Overleg Subsidiënten Muziekscholen.

Het rapport gaat uitvoerig in op de taken van de muziekschool en bevat voorstellen voor een nieuw financieringssysteem (rijksbijdrageregeling) voor het muziekschoolonderwijs.

De afdeling amateuristische muziekbeoefening behandelde het rapport in haar vergadering van november 1976. Zoals gebruikelijk werd het standpunt van de sectie muziekscholen in de beschouwingen betrokken. Centraal in de discussie stonden twee vragen:

- 1 Wat vindt u van de decentralisatiegedachte en de voorgestelde rijksbijdrageregeling?
- 2 Wat vindt u van het voorstel om de primaire beleidsverantwoordelijkheid te verleggen naar de provincies, c.q. gewesten?

Conclusies:

- Het rapport sluit aan op de ontwikkelingen bij het muziekonderwijs en de aanbevelingen zijn daarom realistisch.
- Een taakverbreding van de muziekscholen is niet mogelijk als er niet meer middelen beschikbaar komen.
- Het valt te loven dat serieuze pogingen worden gedaan om de muzikale vorming in het basisonderwijs te verbeteren, maar men moet geen overtrokken verwachtingen hebben van het effect van bijscholing en begeleiding van leerkrachten. In meerderheid was de afdeling van mening dat elke mogelijkheid tot verbetering moet worden aangegrepen.
- Uit het rapport wordt niet duidelijk hoe een hervervorming van verantwoordelijkheden tot stand moet komen.
- Het muziekonderwijs dient bij de wet geregeld te worden. Uniformering op het gebied van salariering, rechtspositie, lesgeldregelingen is noodzakelijk.
- Bij alle Overijsselse muziekscholen dienen mogelijkheden geschapen te worden om tegemoet te komen aan de behoeften van amateurverenigingen.

Het advies van de afdeling werd op 16 december 1976 in de raad vastgesteld en vervolgens aangeboden aan Gedeputeerde Staten, terwijl het ook ter kennis werd gebracht van de landelijke werkgroep. Gevraagd werd, in het subsidiëntenoverleg te bevorderen dat:

- meer middelen voor het muziekonderwijs beschikbaar komen;
- een wettelijke regeling (o.a. met betrekking tot de bekostiging, de tariefstelling en de arbeidsvoorwaarden) tot stand komt;
- op korte termijn financiële middelen beschikbaar komen voor experimenten met betrekking tot de dienstverlening aan het basisonderwijs, de amateuristische muziekbeoefening en het sociaal-culturele werk.

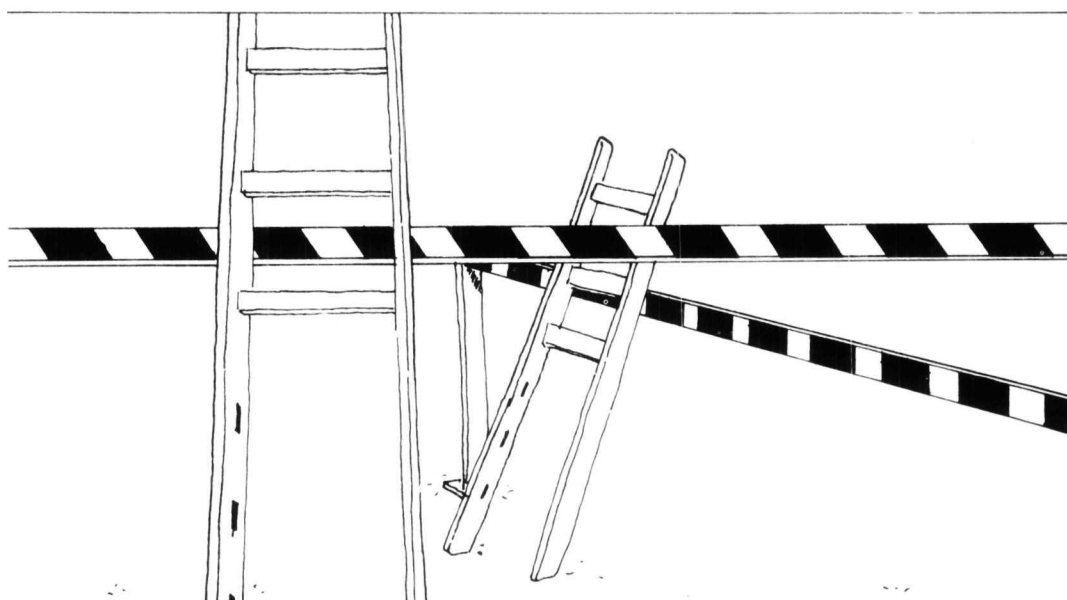
2.4.2 Ontwikkelingen op provinciaal niveau

2.4.2.1 Muziekonderwijs

In november 1974 kwam de sectie muziekscholen gereed met de 'Nota over de voortzetting van de subsidiëring van de Overijsselse muziekscholen'. Op 18 december 1974 werd de nota vastgesteld door het bestuur en vervolgens aangeboden aan Gedeputeerde Staten. Behalve subsidie-adviezen bevatte de nota een aantal bijlagen met gegevens over spreiding van de muziekscholen, lesuren, leerlingentallen, stijging van leselden, gemeentelijke subsidies, docentenbestand e.d. De nota ondervond ook belangstelling van de zijde van een aantal gemeentebesturen.

Aanleiding tot deze nota was het verzoek van Gedeputeerde Staten, de mogelijkheden en wenselijkheden van een nieuw subsidiesysteem te willen bekijken.

De heer J. C. Dekker, directeur van de Enschedese Muziekschool, ontwikkelde een nieuwe subsidie-sleutel, gebaseerd op het principe dat verlaging van leselden ten behoeve van de lagere inkomensgroepen zou worden gecompenseerd door hogere provinciale subsidies. Helaas werd deze verdeelsleutel niet uitvoerbaar geacht. In een brief van 8 april 1975 nodigde het College de raad uit voor een gesprek over dit advies. In dit gesprek werden de bezwaren van Gedeputeerde Staten uiteengezet. Zij werden in een brief van 21 oktober 1975 nog eens schriftelijk bevestigd, waarbij tevens een nieuwe gedachte aan de raad werd voorgelegd: om alleen een provinciaal subsidie te verstrekken ten behoeve van leerlingen die afkomstig zijn uit de lagere inkomensgroepen.

Muziekonderwijs: 'Hoewel de sectie muziekscholen van harte het standpunt van gedeputeerde staten kon onderschrijven dat drempels voor de lagere inkomensgroepen zoveel mogelijk moeten worden weggenomen...'

Hoewel de sectie muziekscholen van harte het standpunt van Gedeputeerde Staten kon onderschrijven dat de drempels voor de lagere inkomens zoveel mogelijk moeten worden weggenomen, achtte zij op haar beurt het voorstel van het College in de voorgestelde vorm niet uitvoerbaar. Dit leidde tot een gesprek op 13 januari 1976 van de portefeuillehouder cultuur, de heer A. Smit, met de vertegenwoordigers van de sectie muziekscholen en van de afdeling amateuristische muziekbeoefening, waarin hij het provinciaal beleid toelichtte. De muziekscholen van hun kant legden hun wensen en problemen op tafel.

Als uitvloeisel van dit gesprek kwam een aanvullende nota tot stand met betrekking tot de subsidiëring van de Overijsselse muziekscholen. Deze werd op 1 april 1976, na de afdeling en het bestuur te zijn gepasseerd, aan Gedeputeerde Staten aangeboden. Nieuwe voorstellen werden gedaan met betrekking tot:

- een uitleeninstrumentarium;
- proefprojecten muzikale vorming in het basisonderwijs;
- een informatie- en studieproject instrumentaal groepsonderwijs op de muziekscholen.

In december 1976 werd bekend dat GS overwogen, een voorstel aan de staten te doen tot instelling van een instrumentenfonds. Dit fonds zou kunnen worden gevormd door voor dit doel de jaarlijkse trendmatige stijging van het subsidiebedrag per lesuur te reserveren. Het voornemen tot instelling van het fonds werd door de muziekscholen met instemming ontvangen, maar met de wijze van financiering konden zij zich niet verenigen.

In de loop van 1977 bleek dat het provinciaal bestuur op een hogere uitkering uit het provinciefonds kon rekenen dan was geraamd. Dit leidde tot een voorstel aan de staten om extra middelen beschikbaar te stellen voor een instrumentenfonds. Het besluit tot instelling viel op 1 oktober 1977. Uitgetrokken werd een bedrag van f 125.000,-.

2.4.2.2 Muzikale vorming voor leden van amateurverenigingen SONMO-Overijssel

De SONMO-Overijssel is het provinciale overlegorgaan van harmonie- en fanfarekorpsen, brassbands, drumbands en showkorpsen. In 1972 startte dit orgaan met muzikale vormingsweekeinden voor jonge blazers uit de provincie.

Ook in de verslagperiode werden de adviezen van de raad met betrekking tot vormingsweekeinden en play-ins door het provinciaal bestuur gehonoreerd.

In 1975, 1976 en 1977 werden in totaal 9 jeugdvormingsweekends georganiseerd.

De eerste poging om een play-in te organiseren, in 1973, mislukte. Een play-in is een speel- en studiedag voor volwassen muzikanten. In 1974 werd opnieuw een poging ondernomen en deze keer met succes. Op 16 maart 1974 waren in Hengelo 49 deelnemers intensief bezig met elkaar te studeren.

In 1975 werd voor de eerste maal in Nijverdal een drumband-instructiedag georganiseerd. Deze had veel succes en leidde ertoe, dat in 1976 twee instructiedagen plaatsvonden.

Daarvan viel er echter één in het water: de belangstelling voor de instructiedag in Hasselt was gering. Volgens vertegenwoordigers van de harmonie- en fanfareverenigingen in dit gebied is het heel moeilijk om in Noordwest-Overijssel tot gemeenschappelijke activiteiten te komen. In 1977 werd een instructiedag gehouden in Mariëberg, gemeente Hardenberg.

Voor informatieve studiebijeenkomsten twirling majorettes stelde het provinciaal bestuur, ondanks het positieve advies van de raad, géén subsidie beschikbaar. To twirl or not to twirl, that is the question. Het College was niet gevoelig voor het argument, dat het showelement de magneet is die majorettes naar de actieve muziekbeoefening kan trekken. De bijeenkomsten in Hengelo trokken veel belangstelling.

2.4.2.3 Hengelose Kleinkunst Combinatie

Deze organisatie treedt op als provinciale overkoepeling voor amateurverenigingen op het gebied van accordeon, mandoline, gitaar en elektronisch orgel.

In 1974 werd voor de eerste maal een poging gedaan om een jeugdvormingsweekend te organiseren voor jongens en meisjes van accordeonverenigingen. Die poging mislukte. De tweede poging, in april 1975, was zo'n succes dat de Nederlandse Organisatie Van Accordeon- en Mandolineverenigingen (NO-VAM) het houden van muziekweekeinden in andere plaatsen in het land propageerde. Overijssel had de primeur van Nederland.

Ook in dit geval werden de adviezen van de raad door het provinciaal bestuur gehonoreerd.

In 1976 werd wederom een vormingsweekend georganiseerd en in 1977 was de belangstelling voor deze vormingsweekeinden zo toegenomen, dat de Hengelose Kleinkunst Combinatie twee weekeinden organiseerde.

2.4.2.4 Scholing en bijscholing van dirigenten

Het rapport 'Er zit muziek in' leidde tot een initiatief van de Hengelose Kleinkunst Combinatie om een cursus scholing en bijscholing voor amateurdirigenten en -hulpdirigenten van accordeonverenigingen op touw te zetten. De raad adviseerde positief en het provinciaal bestuur stelde de middelen beschikbaar.

Op 30 oktober 1976 kon de cursus, die op zaterdagen werd gehouden en onder leiding stond van dirigent Lex van Diepen uit Enschede, van start gaan. Op 30 april 1977 werd aan de deelnemers een getuigschrift uitgereikt dat zij de cursus met goed gevolg hadden doorlopen. Deskundigen waren unaniem in hun positieve oordeel over de opzet en inhoud.

Het gunstige resultaat was voor de afdeling amateuristische muziekbeoefening aanleiding zich in 1977 te beraden over een mogelijke voortzetting, eventueel met uitbreiding tot de sectoren harmonie en fanfare en koormuziek.

2.4.2.5 Provinciale muziekbibliotheek

Een commissie ad hoc hield zich in 1974/1975 bezig met de in de afdeling amateuristische muziekbeoefening gesignaleerde behoefte aan een provinciale muziekbibliotheek. In deze commissie hadden zitting de heer A. van Uxem, secretaris/penningmeester van de Provinciale Bibliotheekcentrale West-Overijssel, mej. N. Guldemond, hoofd van de Enschedese muziekbibliotheek alsmede de heren J. C. Dekker en J. H. Lentelink van de afdeling amateuristische muziekbeoefening. Besprekingen werden gevoerd met vertegenwoordigers van de bibliotheken en bibliotheekcentrales in Overijssel en met de rijksinspecteur van dit rayon.

Het dagelijks bestuur richtte zich formeel tot de PBC West-Overijssel met het verzoek de nodige stappen te doen tot oprichting van een muziekbibliotheek en in oktober 1974 diende de centrale een subsidieverzoek in bij CRM.

De eerste fase van het plan voorziet in een bibliotheek van muziekpartituren en -partijen ten behoeve van de instrumentale verenigingen en hun dirigenten.

Het rapport 'Er zit muziek in' droeg gegevens aan ter ondersteuning van dit initiatief. In de loop van 1976 vonden enige malen besprekingen plaats met de nieuwe directeur van de bibliotheekcentrale over de uitwerking van de opzet, in het kader van een verzoek om advies van de kant van GS in juni van dat jaar. Het advies werd uitgebracht op 8 november 1976. Het bevatte een overzicht van de gang van zaken en lichtte de behoefte toe. Ook de financiële consequenties werden aangegeven. Op verzoek van het Bureau Culturele Zaken van de provincie werkte de heer Van Aarle samen met de directeur van de bibliotheekcentrale een financiële vierjarenraming uit.

Deze werd op 11 mei 1977 aan het Bureau Culturele Zaken overhandigd.

Door onduidelijkheid over de mogelijkheid van een CRM-bijdrage in de personeelskosten kwam het in de verslagperiode niet tot een statenvoorstel.

2.4.2.6 Bestuurskosten vrijwilligersorganisaties

In 1975 adviseerde de raad positief inzake subsidie-aanvragen van de SONMO-Overijssel, de Hengelse Kleinkunst Combinatie en de Federatie van Nederlandse Zangersbonden afdeling Overijssel ten behoeve van de bestuurskosten.

Het besluit van Gedeputeerde Staten om deze aanvragen in een breder verband te bekijken leidde er toe dat de beslissing op deze verzoeken, ondanks het feit dat het College er in beginsel positief tegenover stond, werd opgeschort. In 1977 sprak de afdeling amateuristische muziekbeoefening haar teleurstelling uit over de daardoor optredende vertraging.

2.4.2.7 Bond van amateur Opera en Operettegezelschappen

De bond is een landelijke koepel die steunt op regionale districten. In 1975 bracht de raad op verzoek van Gedeputeerde Staten advies uit over het beleidsplan van de BOOG en over de wenselijkheid, de subsidiëring van de BOOG-adviseur voort te zetten. Naar het oordeel van de raad waren de overwegingen van een in 1972 uitgebracht advies nog steeds van kracht. Het beleidsplan van de BOOG vond instemming. Met de vraag van het College hoe moest worden gehandeld ten opzichte van het provinciaal bestuur van Groningen kon de raad niets beginnen. De provincie Groningen namelijk had het voorstel van het Inter Provinciaal Overleg Cultuur inzake de verdeelsleutel niet aanvaard en de BOOG zag zich als gevolg daarvan geplaatst voor een tekort. De raad rekende het niet tot zijn taak, het College van Groningen achter de broek te zitten. Ook in dit geval trad vertraging op in de besluitvorming. Het provinciaal bestuur van Noord-Holland bleef namelijk in gebreke om het IPO-cultuur opnieuw samen te roepen voor een overleg over de voortzetting van de subsidiëring. Het nam tot de continuering van zijn eigen subsidiëring wel zelfstandig een besluit.

De BOOG wendde zich tot de raad met het verzoek, aandrang uit te oefenen op het provinciaal bestuur. Het dagelijks bestuur deed zulks in een onderhoud met de portefeuillehouder cultuur. De vertraging leidde ook tot vragen van statenleden in de vaste commissie van advies en bijstand voor culturele zaken.

2.4.2.8 Studio L.P.

De balletwerkgroep Studio L.P. werd in september 1971 opgericht. De groep stelt zich ten doel, het ballet c.q. de dans in de ruimste zin van het woord onder de aandacht van een zo groot mogelijk publiek te brengen, in het bijzonder in Gelderland en Overijssel.

Na een seizoen te hebben proefgedraaid werd aan de provinciale besturen van Gelderland en Overijssel, evenals aan de vestigingsgemeente Arnhem een startsubsidie gevraagd. De raad adviseerde, het gevraagde bedrag van f 2.000,- te verlenen, maar het College zag binnen het kader van de begroting daartoe geen kans.

In maart 1976 (het collectief was inmiddels omgezet in een stichting) diende Studio L.P. een wensbegroting in. Deze was gebaseerd op een professionele dansgroep van 10 medewerkers en gaf een tekort aan van f 393.950,-. De wens bleek niet haalbaar en de groep kwam kort daarop met een noodbegroting. Deze was gebaseerd op 4 dansers en enige ondersteuning van part-timers. Het ministerie van CRM bleek bereid voor de jaren 1977 en 1978 elk f 30.000,- beschikbaar te stellen.

De raad adviseerde, op 1 februari 1977, om voorlopig voor deze jaren een subsidie te verlenen uit de post culturele manifestaties. Voor 1977 ontving de groep een toezegging van f 2.583,-.

2.4.2.9 Operagezelschap 'Forum'

Op 11 februari 1975 verzocht het College van Gedeputeerde Staten op korte termijn advies uit te brengen over de te verwachten nota van het dagelijks bestuur van 'Forum' over de toekomst van de operavoorziening in de regio (verschenen op 25 april 1975).

Een commissie ad hoc, bestaande uit de heer G. A. van Aarle, de heer W. Brandsma en mevrouw mr E. C. Maschewski, bracht op 7 mei 1975 een commentaar uit. Het commentaar werd na vaststelling in de raad op 28 mei 1975 aan Gedeputeerde Staten aangeboden.

In dit commentaar liet de commissie zich uiterst kritisch uit over bovengenoemde nota. Zij concludeerde dat de berg een muis had gebaard. Volgens de commissie werden de problemen onduidelijk gesteld, werd niet aangegeven aan welke eisen een muziekdramatische voorziening in de regio moet voldoen en ontbrak een stellingname ten aanzien van de vraag, of een voorziening in enigerlei vorm in deze regio gevestigd moet blijven. De commissie pleitte voor het gevestigd blijven van een voorziening voor muziekdramatische kunst in Oostelijk Nederland, voor de uitbouw van de educatieve taken en voor verbetering van de bestuursstructuur van Forum.

Het was duidelijk dat de problematiek rondom Forum en het wel of niet opnemen in een landelijke operavoorziening niet spoedig tot een oplossing zou komen.

2.4.2.10 De O.Ph.O.-vriend

De Stichting Vrienden van het O.Ph.O. vroeg subsidie voor de instandhouding van het blad 'De O.Ph.O.-vriend'. In zijn advies aan Gedeputeerde Staten stelde de raad, dat de financiering zou moeten plaatsvinden uit het budget van het orkest. Het blad fungeert in feite als een voorlichtingsorgaan van het orkest.

2.4.2.11 Twents Jeugd Harmonie Orkest

Het orkest vroeg om een provinciale bijdrage in de kosten van een 14-daagse concertreis naar de Verenigde Staten in juli 1976. Neen, zei de raad, subsidiëring van culturele uitwisseling is een taak voor de rijksoverheid. Gedeputeerde Staten waren het met deze zienswijze eens.

2.4.3 Ontwikkelingen op gewestniveau

2.4.3.1 Gewest Zwolle: project algemene muzikale vorming in het basisonderwijs en onderzoek naar het functioneren van de muziekscholen

In het najaar van 1973 werd van de zijde van het gewest bij het bureau van de raad geïnformeerd naar mogelijke taken van het gewest op het gebied van het cultuurbeleid. Dit leidde tot een notitie van de heer

G. A. van Aarle over het functioneren van de muziekscholen in het gewest, ten behoeve van de onderwijscommissie. Besloten werd tot instelling van een werkgroep muziekscholen, die de taak kreeg een inventarisatie te verrichten en concrete voorstellen te doen voor het beleid. De heer Van Aarle trad toe tot de werkgroep.

In de loop van 1976 ontwikkelde de werkgroep een plan voor een experiment met betrekking tot de ondersteuning van de muzikale vorming in het basisonderwijs door de muziekscholen. Deze zouden zich moeten belasten met de bijscholing en begeleiding van het onderwijskader aan de basisscholen.

Het project ging in augustus 1977 van start. De deelneming van de leerkrachten (uit diverse plaatsen in het gewest) was op basis van vrijwilligheid. De leiding berustte bij de muziekschool Zwolle; cursusleidster was mej. E.J. Visser. De heer van Aarle maakte deel uit van de begeleidingscommissie.

Op verzoek van de werkgroep muziekscholen deed de Stichting Overijssel een onderzoek naar het functioneren van de muziekscholen in het gewest. Onderzoeker was de heer ir H. ten Dam. De heer van Aarle verleende medewerking bij het opstellen van de vragen en bij het afnemen van de interviews. Het rapport verscheen in oktober 1976 onder de titel 'Zes muziekscholen van het gewest Zwolle'. Het is spijtig dat de werkgroep in de behandeling van het uitvoerige rapport is blijven steken.

2.4.4 Ontwikkelingen op gemeentelijk niveau

2.4.4.1 Werkgroep muziekberaad Zwolle

De heer Van Aarle verleende medewerking aan de werkgroep 'muziekberaad' van de Stichting Het Refter te Zwolle bij de samenstelling van een rapport over de amateuristische muziekbeoefening in deze stad. De werkgroep begon haar werkzaamheden in februari 1976. Het rapport verscheen in 1977 onder de titel 'Over muziekverenigingen, muziekschool en muziekhuis'. Het rapport komt met elf aanbevelingen die tot doel hebben verbeteringen te bewerkstelligen in de omstandigheden waaronder de amateuristische muziekbeoefening in Zwolle plaatsvindt en hebben betrekking op de opleiding van leerlingen van verenigingen aan de muziekschool, doorstroming van muziekschool naar vereniging, financiële regelingen voor muziekscholen, bijscholing verenigingskader, etc.

2.4.4.2 Werkgroep muziekonderwijs Raalte

In januari 1973 vond in Raalte een hoorzitting plaats over de kansen voor een muziekschool. De heer Van Aarle was op uitnodiging van de Stichting Salland Centrum als adviseur aanwezig.

Hij nam daarna deel aan de activiteiten van de werkgroep die plannen ontwikkelde voor de verbetering van het muziekonderwijs in Raalte. De werkgroep deed uitvoerig onderzoek naar de problemen en behoeften ter plaatse: zowel de behoeften bij particulieren als bij het onderwijs, het sociaal-culturele werk en het verenigingsleven. In september 1975 bracht de werkgroep een rapport uit aan het gemeentebestuur van Raalte met een aantal aanbevelingen inzake het takenpakket, de opzet en de procedure voor de oprichting van een plaatselijke muziekschool.

De heer van Aarle heeft daarna nog een aantal informatieve besprekingen gevoerd met een commissie uit de gemeenteraad en een vierjarenraming opgesteld voor een zelfstandige muziekschool.

Het is tijdens deze verslagperiode nog niet tot oprichting van een muziekschool in Raalte gekomen.

2.4.4.3 Cultureel beraad in Hellendoorn

Muziek- en zangverenigingen in Hellendoorn klopten in 1975 bij de heer van Aarle aan om advies inzake de oprichting van een muziekfederatie. Het overleg ter plaatse, waarbij de ambtenaar culturele zaken werd betrokken, leidde tot het voornemen het niet bij een muziekfederatie te laten maar een culturele raad tot stand te brengen. Daarom werden ook contacten met andere organisaties in de sector cultuur en vrijetijdsbesteding gelegd.

Op 5 december 1975 vond de oprichtingsvergadering plaats. Helaas zag de prille culturele raad zich gedwongen tot een verborgen leven: er wordt nog steeds gewacht op een beslissing van het gemeentebestuur tot het verlenen van ambtelijke bijstand ten behoeve van de secretariaatsfunctie.

2.4.4.4 Muziekschool Losser

De heer van Aarle verleende in de verslagperiode bemiddeling en advies met betrekking tot het verkrijgen van een rijkssubsidie voor de muziekschool Losser en bij de voorbereiding van de plannen voor nieuwbouw. Het rijkssubsidie kwam er, de nieuwbouw ook. De laatste werd gerealiseerd met een subsidie in het kader van de regeling voor aanvullende civiel-technische werken.

2.5. Het geven van voorlichting

2.5.1 Voorlichtingsdag(en)

Op 14 mei 1977 vond in Nijverdal een informatiedag plaats over de ontwerp-Rijksbijdrageregeling Sociaal-Cultureel Werk. Van de 500 deelnemers waren 100 afkomstig uit de sector amateuristische kunstbeoefening/kunstzinnige vorming. Deze groep had behoefte aan een speciale voorlichtingsbijeenkomst over het begrip 'steunfuncties'; gedacht werd aan een datum in augustus van dat jaar. Gezien de grote onduidelijkheid in de daarop volgende periode over de verdeling van de beleidsverantwoordelijkheden met betrekking tot de steunfuncties is deze studiedag opgeschort.

Op 15 februari 1977 had mr H. J. Waage, directeur van de SOM, de sectie muziekscholen over de ontwerp-regeling voorgelicht.

2.6 Het (mede) op gang brengen van projecten en experimenten

2.6.1 Project instrumentaal groepsonderwijs

Op initiatief van de heer J. Draijer, destijds directeur van de muziekschool Borne, werd op 30 oktober 1976 een studiedag gehouden ten behoeve van docenten, directeuren en bestuurders verbonden aan de muziekscholen in Overijssel. Dit initiatief werd ondersteund door de sectie muziekscholenoverleg. De voorbereiding was in handen van het Overijssels Muziekschool Docenten Overleg. De organisatie beruiste in belangrijke mate bij het bureau van de raad. In lezingen, demonstraties en discussiegroepen kwamen de pedagogische en methodische aspecten van het groepsonderwijs in algemene zin aan de orde.

Deze studiedag werd gevolgd door een studiedag op 23 februari 1977. Op deze dag werden de rechtspositionele aspecten en het financieren van het groepsonderwijs behandeld en werden opnieuw enige demonstraties gegeven.

Voor beide studiedagen bestond veel belangstelling.

De waardering voor de uitvoering van instrumentaal groepsonderwijs aan de muziekscholen bleek zeer uiteenlopend. De studiedagen konden plaatsvinden dankzij bijdragen van de muziekscholen en een subsidie van het Ridder De van der Schuierenfonds.

2.6.2 Vervolgproject instrumentaal groepsonderwijs

Om de mogelijkheden van het instrumentaal groepsonderwijs nader op hun merites te bekijken diende het Overijssels Muziekschool Docenten Overleg op 14 januari 1977 een subsidieverzoek in bij het Ministerie van CRM voor het houden van een experimenteel groepsproject. Dit subsidie werd verleend en het project kon in augustus 1977 van start gaan; 24 deelnemers (muziekschooldocenten) schreven op het project in. Gedurende het schooljaar 1977/78 vonden enige tientallen bijeenkomsten met de deelnemers plaats en werd door hen gedurende een jaar in de school met het geven van groepsles geëxperimenteerd.

De heer van Aarle was lid van de begeleidingscommissie die met de dagelijkse voortgang van het project was belast en vervulde het secretariaat van de werkgroep viool. Een belangrijk deel van de organisatorische werkzaamheden kwam ten laste van het bureau van de raad.

2.7 Het deelnemen in verwante organisaties

2.7.1 Stichting Overleg Muziekonderwijsinstellingen (SOM)

De sectie muziekscholen regelt namens de muziekscholen in Overijssel de vertegenwoordiging in de SOM.

De afvaardiging bestaat steeds uit één vertegenwoordiger uit de kring van de besturen, één directeur en één docent. In 1975 werden afgevaardigd:

namens de besturen : de heer H. Jellema, Zwolle
namens de directeuren : de heer P. Kurpershoek, Hengelo
namens de docenten : de heer C. van Ommeren, Almelo.

Wegens vertrek uit de provincie werd de plaats van de heer van Ommeren medio 1977 ingenomen door de heer W. G. M. Knapen.

2.7.2 Overleg secretarissen SOM

Op 28 oktober ging een halfjaarlijks overleg van start van secretarissen van de provinciale overlegorganen van muziekscholen. De heer G. A. van Aarle neemt voor Overijssel aan dit overleg deel.

2.7.3 Federatie Nederlandse Zangersbonden afdeling Overijssel

De stafmedewerker met hoofdtak muziek woont op uitnodiging als adviseur vergaderingen bij. De afdeling startte in 1973 met veel enthousiasme, maar stagneerde in 1974 door het plotseling uitvallen van enige bestuurders. Het bureau verleent beperkte administratieve diensten voor het secretariaat van de FNZ.

2.7.4 SONMO-Overijssel en NOVAM

Met de provinciale koepels van harmonie- en fanfarekorpsen (SONMO) en van de accordeonverenigingen (NOVAM) worden intensieve contacten onderhouden en regelmatig besprekingen gevoerd.

2.7.5 Provinciaal Anjerfonds Overijssel

Als bestuurslid van het Provinciaal Anjerfonds houdt de heer van Aarle zich in het bijzonder bezig met aanvragen die betrekking hebben op muziek- en dansbeoefening.

Het Anjerfonds vergadert tweemaal per jaar. Bij het behandelen van ingewikkelde aanvragen verleent de heer van Aarle tussentijds hand- en spandiensten.

2.7.6 Raad voor de Kunst

Op instigatie van het Nationaal Overleg Gewestelijk Cultuur is de heer G. A. van Aarle benoemd in de commissie amateuristische kunstbeoefening van de Raad voor de Kunst. De commissie vergadert eenmaal per maand of per twee maanden om adviezen voor het ministerie van CRM voor te bereiden.

3 SECTOR BEELDENDE KUNST

3.0 Tendenzen

De sector beeldende kunst onderscheidt zich van andere sectoren door het geringere aantal organisaties. De voortbrenging van beeldende kunstuitingen gebeurt overwegend door individueel werkende kunstenaars. De bemiddeling bij het verwerven van kunstbezit (voor een deel ook weer door individuen, voor een deel door de overheid of door particuliere instellingen) voltrekt zich via organisaties van uiteenlopende structuren en niveaus. Dit geldt ook voor het organiseren en distribueren van tentoonstellingen.

Het streven naar een duidelijker taakafbakening tussen de overheden vertoont zich ook hier. De rijksoverheid is daarbij vooropgegaan. Zij probeerde met haar kunstnota's (Discussienota Kunstbeleid 1975 en Nota Kunst en Kunstbeleid 1976) de plaats en de functies van de (beeldende) kunst in onze samenleving te bepalen – het bleek nog niet mee te vallen om dat in begrijpelijke taal te doen – en zij deed pogingen om de samenhang in de voorzieningen op de onderscheiden overheidsniveaus te bevorderen. Dit is maar ten dele gelukt. Het is niet zo, dat bijvoorbeeld De Nederlandse Kunst Stichting, het tentoonstellingsorgaan op nationaal niveau, in iedere provincie kan steunen op een provinciale tentoonstellingsdienst. De lagere overheden leggen de prioriteiten vaak anders.

Door het instellen in 1976 van een Stuurgroep Praktijkonderzoek Beeldende Kunsten en het beschikbaar stellen van middelen aan deze Stuurgroep om opdrachten te verlenen probeert de rijksoverheid ook nieuwe werkterreinen voor beeldende kunstenaars te ontsluiten. Dit gaat echter heel moeizaam.

Er valt een ontwikkeling waar te nemen in de richting van uitbreiding van de mogelijkheden tot confrontatie van het publiek met beeldende kunstuitingen. Indirect door de uitgave van (al dan niet losbladige) beeldende kunst catalogi, aan de hand waarvan tentoonstellingsorganen en potentiële opdrachtgevers zich kunnen oriënteren omtrent het aanbod aan eigentijdse kunst. Direct gebeurt dit door uitbreiding van het aantal kunstuitlenen of artotheken en door uitbreiding van tentoonstellingsmogelijkheden. Daarbij staat de vraag centraal hoe een zo breed mogelijke sociale spreiding kan worden bereikt.

3.1 Het bevorderen van overleg en samenwerking

3.1.1 Afdeling beeldende kunst: structuur en taken

Structuur

In de afdeling participeren de volgende organisaties:

- de plaatselijke c.q. regionale belangengroeperingen van beeldende kunstenaars;
- Academie voor Kunst en Industrie, Enschede;
- Rijksmuseum Twenthe, Enschede;
- Hengelose Kunstzaal, Hengelo;
- Tentoonstellingscommissie TH Twente;
- De Librije, Zwolle;
- Markt Zeventien, Enschede;
- Kunstuitleen S.B.K., Zwolle;
- Stichting Y, Deventer.

Voorzitter was in de verslagperiode drs K. S. Levisson. Het secretariaat werd tot 1 maart 1975 vervuld door de heer drs A. Hofstee. Deze vertrok om een functie te aanvaarden als adjunct-directeur van de Academie voor Kunst en Industrie te Enschede. Tot september 1975 werd het secretariaat waargenomen door de heer M. C. M. Binnendijk. Op 1 oktober 1975 kwam drs H. A. M. Laarakkers als stafmedewerker met hoofdtaak beeldende kunst in dienst. Vanaf die datum werd het secretariaat door hem vervuld.

Taken

De afdeling ziet voor zichzelf de volgende taken:

- het opbouwen van een documentatie van beeldende kunstenaars in Overijssel;
- het verstrekken van informatie aan en over het werk van kunstenaars in Overijssel;
- het bevorderen van het conserveren van kunst;

- het stimuleren van de voortbrenging van kunst;
- het bevorderen van experimenten;
- het uitbrengen van adviezen (aan de overheid en aan anderen);
- het bemiddelen bij opdrachten.

Vergaderfrequentie

De afdeling vergaderde in de verslagperiode (van juli 1973 tot eind 1977) 33 maal. De opkomst was over het algemeen redelijk goed. Enkele vergaderingen trokken ook belangstelling van derden.

3.1.2 Samenwerkingsorgaan Overijsselse Kunstuitlenen

Bij de totstandkoming van het samenwerkingsorgaan heeft de raad een actieve rol vervuld. Een verzoek van de deelnemende kunstuitlenen om het samenwerkingsorgaan te incorporeren in de structuur van de raad, en niet alleen de secretariaatsvoering maar ook de financiële administratie door ons bureau te laten verzorgen, werd door het bestuur afgewezen. Deze vermenging van functies werd ongewenst gevonden.

Voor de problematiek rondom de kunstuitlenen zie verder 3.3.2.1.

3.1.3 Coördinatie gemeentelijke aankooptentoonstellingen

Op verzoek van de Commissie Beeldende Kunst Hengelo (O) heeft de stafmedewerker met hoofdtaak beeldende kunsten in februari 1976 aan de gemeentebesturen in Overijssel de vraag voorgelegd, of zij regelmatig beeldende kunst kopen, en zo ja, of zij het wenselijk vinden dat de raad een coördinerende rol vervult.

Van de 47 gemeenten hebben er 30 geantwoord. Gebleken is, dat 6 gemeenten met meer of minder regelmaat aankooptentoonstellingen samenstellen, hetzij ten behoeve van het aankoopbeleid van de gemeente, hetzij ten behoeve van aankopen door het publiek.

De gemeenten Enschede, Hengelo en Zwolle deelden mee in beginsel geen bezwaar te hebben tegen een coördinatie van de tentoonstellingen. In de verslagperiode kon hieraan nog geen uitvoering worden gegeven.

3.2 Het leveren van een bijdrage tot een planning ten behoeve van een cultuurbeleid

3.2.1 Cultuur in Cijfers II: 1975-1978

Hierin werd gesteld dat binnen een samenhangend beeldend kunstbeleid een drietal fasen zijn te onderscheiden:

- 1 aandacht gericht op kunstenaars;
- 2 aandacht gericht op bemiddelaars;
- 3 aandacht gericht op publiek, de werking van kunst.

In de periode 1971-1974 werd de aandacht gericht op de eerste twee fasen. Voor 1975 kreeg de derde fase de hoogste prioriteit en werden de volgende maatregelen voorgesteld:

- bulletindienst voor beeldende kunst;
- middelgrote reizende tentoonstelling met als thema de relatie beeldende kunst en architectuur;
- provinciale experimentenpot.

3.2.2 Cultuur in Cijfers III: 1976-1979

De basis voor een samenhangend beleid is reeds gelegd in Cultuur in Cijfers I en in Cultuur in Cijfers II. Cultuur in Cijfers III borduurde hierop verder. Als gewenste nieuwe ontwikkelingen werden opgevoerd:

- de instelling en uitvoering van een provinciale percentageregeling;
- de instelling van een fonds voor de beeldende kunst.

3.2.3 Nota provinciaal cultuurbeleid

De voorzitter van de afdeling beeldende kunst, tevens lid van het algemeen bestuur, sprak enige malen zijn teleurstelling uit over de duur van het project. Hij drong aan op het in bespreking geven van het ontwerp van deel II in zijn ruwe vorm. De procedure-afspraken voorzagen daarin echter niet.

3.3 Het uitbrengen van adviezen

3.3.1 Ontwikkelingen op nationaal niveau

3.3.1.1 Discussienota Kunstbeleid, CRM 1975

Een commentaar op het aspect van de beeldende kunst in deze nota werd voorbereid in het Nationaal Overleg Gewestelijke Cultuur. Het steunde in belangrijke mate op de bijdrage van drs A. Hofstee.

3.3.2 Ontwikkelingen op provinciaal niveau

3.3.2.1 Kunstuitlenen

Met betrekking tot de voortzetting van de subsidiëring van de kunstuitlenen had het provinciaal bestuur in 1973 twee voorwaarden gesteld. In de eerste plaats diende er een provinciaal samenwerkingsorgaan te komen. In de tweede plaats zouden per 1 januari 1975 tenminste twee uitleencentra moeten functioneren.

De Stichting Beeldende Kunstuitleen Zwolle en regio is in 1973 als eerste in Overijssel met de uitleen van beeldende kunst begonnen. Het provinciaal bestuur verleende een aanloopsubsidie en stelde regels vast voor een provinciale bijdrage in de kosten van medewerkers. In Enschede begon in 1974 de tentoonstellingsorganisatie Markt 17 met de voorbereidingen voor een kunstuitleen. In Deventer ondernam de Deventer Culturele Gemeenschap pogingen, tot een informatie-, documentatie en uitleencentrum te komen. De situatie lag in Deventer echter geruime tijd in meer dan één opzicht erg moeilijk.

Op 19 december 1974 bracht de raad advies uit over een samenwerkingsorgaan beeldende kunstuitleen. Geadviseerd werd, een aparte rechtspersoon in het leven te roepen, die zowel financieel als inhoudelijk verantwoordelijk zou zijn voor de drie partners, te weten:

- Stichting Beeldende Kunstuitleen, Zwolle;
- Kunstuitleen Markt 17 te Enschede;
- een nog op te richten orgaan in Deventer.

Op 20 december 1974 dienden de twee kunstuitlenen, gesteund door de Deventer Culturele Gemeenschap, bij Gedeputeerde Staten een voorstel in voor een samenwerkingsorgaan. Op 7 mei 1975 vond op uitnodiging van Gedeputeerde Staten over de plannen een bespreking plaats ten provinciehuis. Hieraan werd deelgenomen door vertegenwoordigers van de uitleencentra in Zwolle en Enschede en van onze raad. Naar het oordeel van Gedeputeerde Staten was niet voldaan aan de voorwaarden die voor een voortzetting van de subsidiëring waren gesteld:

- het voeren van een gemeenschappelijke administratie;
- het organiseren van een gemeenschappelijke werving;
- het verzorgen van de onderlinge uitwisseling van regionale collecties.

Het College had de indruk dat het samenwerkingsorgaan alleen op papier bestond, dat het de toegedachte taken niet kon vervullen en dat het aantal abonnementen beneden de verwachting was gebleven.

Op 21 mei 1975 werd een herzien voorstel ingediend. Aangevoerd werd:

- dat de regionale centra zich in een opbouwfase bevonden. Een zwaar provinciaal samenwerkingsorgaan werd voorbarig gevonden;
- dat de opbouwfase met zich meebrengt dat uit de centra moeilijk gelden kunnen worden losgemaakt ter dekking van de kosten van een zwaar samenwerkingsorgaan;
- dat het provinciaal bestuur vooralsnog niet bereid was gebleken de exploitatielasten van een samenwerkingsorgaan geheel of gedeeltelijk voor zijn rekening te nemen.

Op 1 juni 1975 besloten de Staten van Overijssel tot het verlenen van subsidie onder de volgende voorwaarden:

- a. Met ingang van 1-1-1975 bedraagt het subsidie 50% van de personeelslasten van de aangesloten centra.
- b. Voor de aanstelling van personeel gelden de volgende criteria:

0-150 abonnementen	1/2 medewerker
151-450 abonnementen	1 medewerker
451-800 abonnementen	1 1/2 medewerker
801 en meer abonnementen	2 medewerkers.

- c. In 1978 zou door GS worden bezien op welke wijze het samenwerkingsorgaan functioneert en wordt de subsidiëring opnieuw bekeken.
- d. Per 1-1-1977 dienden bij het samenwerkingsorgaan drie functionerende regionale centra te zijn aangesloten. Dit hield in, dat op die datum in Deventer een kunstuitleen zou moeten functioneren.
- e. De provinciale subsidie zal niet verder strekken dan benodigd is voor drie uitleencentra.
- f. Gedeputeerde Staten kunnen ten aanzien van de subsidiëring nadere voorwaarden stellen.

Het samenwerkingsorgaan zou zich moeten beraden op de volgende vragen:

- op welke categorieën huurders richten de centra zich?
- hoe zijn de publieksbenadering en de wervingsactiviteiten?
- welke visie hebben de centra op degenen tot wie men zich richt?
- hoe komt men aan de uit te lenen kunstwerken?

Het probleem was om binnen de voorgeschreven termijn in Deventer een kunstuitleen van de grond te krijgen. Op 17 maart 1976 schreef de Stichting Samenwerking Overijsselse Kunstuitlenen hierover een brief aan de afdeling beeldende kunst van de raad. Gewezen werd op de situatie, dat de SSOK de dupe dreigde te worden van de problemen in Deventer. Het abonnementenbestand in Zwolle was in een jaar tijds ruim verdubbeld en bedroeg op dat moment 200. Enschede, dat een jaar later was gestart, had op dat ogenblik al 100 abonnementen.

Er werd in de loop van 1976 enige malen contact opgenomen met de Culturele Raad Deventer om aan te dringen op de spoedige totstandkoming van een regionale kunstuitleen. Op 26 november 1976 ging deze van start in het pand Grote Poot 19. Deventer sloot zich aan bij het systeem van de federatie van kunstuitlenen. Het initiatief bleek verrassend goed aan te slaan: op 1 juli 1977 had de kunstuitleen Deventer al 500 abonees.

Daarmee waren de problemen voor een samenwerkingsorgaan nog niet van de baan, want na een voorspoedige start deden zich in het voorjaar 1976 problemen voor in Enschede die leidden tot sluiting van Markt 17. De conflicten liepen zo hoog dat de beheerder ontslag nam en de beheerscommissie aftrad.

Op verzoek van de afdeling beeldende kunst van de raad richtte het dagelijks bestuur zich in een brief van 15 juni 1976 tot de bestuurscommissie van de gemeente Enschede om te wijzen op de financiële consequenties voor Zwolle en Deventer wanneer de kunstuitleen in Enschede zou verdwijnen.

De gemeente stelde alles in het werk om de kunstuitleen opnieuw op poten te zetten. In overleg met de SSOK werd gekozen voor het zgn. SBK-systeem*. Er werd een interim-beheerscommissie ingesteld. De datum 1 januari 1977 werd niet gehaald, maar in april van dat jaar kon de bestuurscommissie cultuur een brief doen uitgaan naar de kunstenaars in Overijssel om werk in bruikleen af te staan voor de kunstuitleen. Tegelijkertijd werd gevraagd grafiek in te zenden die door de gemeente zou kunnen worden aangekocht en voor uitlening beschikbaar gesteld aan Markt 17. Op 1 juli 1977 kon Markt 17 feestelijk heropend worden.

De SSOK deed intussen pogingen om tot een concrete basis van samenwerking te komen. Nu de drie uitleencentra hetzelfde systeem hanteren kan bekeken worden of het mogelijk is tot een gezamenlijke werving van kunstwerken en tot gemeenschappelijke selectie te komen. Aan de centra werd in 1977 gevraagd hun visie hierover op papier te zetten.

3.3.2.2 Kunstaankopen door het provinciaal bestuur

In 1975 werd het bedrag voor kunstaankopen van de provincie verhoogd tot f 25.000,- (was f 2.500,-). De raad zag hierin aanleiding Gedeputeerde Staten de vraag voor te leggen wat met de aankopen werd beoogd en of het in het voornemen van het College lag, hierover advies van de raad in te winnen.

In oktober van dat jaar werd bekend, dat het College een adviescommissie had ingesteld. Met deze commissie werd van gedachten gewisseld. Met de aankopen wordt een verdere verfraaiing van het provinciehuis beoogd. Men denkt daarbij aan afronding van de collecties grafiek en keramiek. Bij voorkeur wordt aangekocht van Overijsselse kunstenaars. Het advies van de commissie is niet bindend; Gedeputeerde Staten behouden zich het recht voor ervan af te wijken.

*) SBK-systeem: werk dat door een commissie is geselecteerd en door de kunstenaar in bruikleen gegeven, waarvoor hij een bruikleenvergoeding ontvangt, wordt uitgeleend. Een gedeelte van het abonnementsgeld wordt als kooptegoed gereserveerd.

Op grond van bezwaren van de raad verklaarde het College zich in maart 1976 bereid een vertegenwoordiger van de raad in de adviescommissie op te nemen. Dit mocht niet zijn een beeldend kunstenaar die tevens verkoopgegadigde zou kunnen zijn. Op voorstel van de raad werd mevrouw H. Binnendijk-Kooij te Zwolle benoemd.

3.3.2.3 Tentoonstellingsbeleid provinciaal bestuur

Het provinciaal bestuur stelde in 1975 gratis de hal van het bestuursgedeelte van het provinciehuis beschikbaar voor het houden van tentoonstellingen. De kosten van de verzekering, tot maximaal f 25.000,-, zouden voor rekening van de provincie komen. Alle overige kosten zouden voor rekening van de exposant zijn. Eind 1975 bracht de raad onder de aandacht van het College dat door deze voorwaarde heel wat kunstenaars werden uitgesloten.

3.3.2.4 Fonds voor de beeldende kunst

In de jaren 1972, 1973 en 1974 was enige malen aangedrongen op het instellen van een fonds voor de beeldende kunst. In 1975 werd opnieuw hiervoor gepleit. Aan dit voorstel lag de gedachte ten grondslag dat uit zo'n fonds zonder omslachtige procedures eenmalige projecten konden worden gefinancierd. Gepleit werd voor een bedrag van f 25.000,- per jaar, met de mogelijkheid van reservering indien dit bedrag in enig jaar niet tot uitkering zou komen.

Het voorstel kon niet de instemming vinden van Gedeputeerde Staten. Gevreesd werd dat de instelling van zulk een fonds zou leiden tot een geforceerde besteding.

3.3.2.5 Bulletindienst

In 1974 diende de afdeling beeldende kunst bij het bestuur een voorstel in voor een 'bulletin'-dienst, een plan dat in 1973 reeds door de belangengroeperingen van Overijsselse beeldende kunstenaars bij Gedeputeerde Staten aanhangig was gemaakt. Gedacht werd aan verschijning, viermaal per jaar, van een bulletin waarin nieuwe ontwikkelingen zouden worden gesignaleerd en zogenaamde 'mail art' projecten zouden kunnen worden gepubliceerd. Als belangrijke functie van zulk een bulletin werd de promotie van Overijsselse beeldende kunst buiten de provincie gezien. De totale kosten werden geraamd op f 20.000,-.

De raad verzocht de afdeling te willen nagaan of combinatie met andere uitgaven mogelijk was. Deze vraag werd negatief beantwoord. Tegen een uitgave in eigen beheer had de raad onoverkomelijke bezwaren. Aan Gedeputeerde Staten werd tenslotte geadviseerd de uitgave te realiseren via een afzonderlijke stichting, die zelfstandig de redactie zou voeren en door de provincie zou worden gesubsidieerd.

Op 16 maart 1976 berichtte het College niet voor de subsidiëring van een bulletindienst te voelen. De kwestie zou in het kader van de in voorbereiding zijnde nota provinciaal cultuurbeleid nader moeten worden bekeken.

3.3.2.6 Publicaties op het gebied van de beeldende kunst

In de verslagperiode werd tweemaal geadviseerd met betrekking tot subsidie-aanvragen voor publicaties op het gebied van de beeldende kunst.

Negatief werd geadviseerd en beslist over het subsidieverzoek van Uitgeverij Zomer en Keuning voor het boek 'Jan Voerman - IJsselschilder', door Anna Wagner. De begroting ging ervan uit dat de uitgever zelf geen risico zou dragen en de aanvraag werd zo laat ingediend dat het leek op een subsidieverzoek achteraf. Het boek verscheen in mei 1977.

Positief werd geadviseerd met betrekking tot een subsidieverzoek van Wolters-Noordhoff B.V. voor het boek 'Wobbe Alkema en de Groninger schilderkunst', door prof. dr H. W. van Os. Het werk van Alkema is ook voor Overijssel van belang en zonder een provinciale bijdrage zou de publicatie, gezien de beperkte oplage, te duur worden. Voorgesteld werd f 3.000,- beschikbaar te stellen. Het College van Gedeputeerde Staten besliste op 11 april 1978 negatief. In het tekort was op andere wijze voorzien.

3.3.2.7 Tentoonstelling plastische kunsten Hengelo (O)

Eind 1977 adviseerde de raad positief met betrekking tot een project van de commissie beeldende kunst Hengelo om in 1979 een tentoonstelling te organiseren van plastische kunst uit Noord- en Oost-Nederland. Aan dit advies lagen de volgende overwegingen ten grondslag:

- Overzichtstentoonstellingen op het gebied van de plastische kunsten zijn zeldzaam. De Hengelose manifestatie is een primeur voor Noord- en Oost-Nederland.
- De expositie stelt de bevolking in staat kennis te nemen van een kunstvorm waarmee zij niet vaak in aanraking komt.
- De tentoonstelling kan, gezien de opzet en de organisatie, worden aangemerkt als een manifestatie van bijzondere aard.

Voorgesteld werd, een bijdrage van f 60.000,- te verlenen. Provinciale Staten verleenden op 2 mei 1978 hun goedkeuring aan dit voorstel.

De tentoonstelling zal uit vier onderdelen bestaan:

- monumentale beeldhouwkunst;
- autonome beeldhouwkunst;
- andere vormen van ruimtelijke expressie;
- een documentatie-, informatie- en educatiecentrum.

3.3.2.8 Percentageregeling voor de provincie

Evenals aan de gemeentebesturen werd in 1973 aan de provincie het verzoek gedaan om een percentageregeling in het leven te roepen. Het provinciaal bestuur vond dit voorstel niet uitvoerbaar. Het grootste gedeelte van de bouwactiviteiten van de provincie heeft betrekking op wegenbouw en het College van Gedeputeerde Staten achtte geen termen aanwezig om daarvoor een vaste percentageregeling toe te passen. Op 29 augustus 1974 vond hierover een gesprek plaats met een vertegenwoordiger van het College. In dit overleg werd door de vertegenwoordigers van de raad gepleit voor instelling van een provinciale werkgroep die zou moeten onderzoeken op welke wijze de beeldende kunstenaar kan worden ingeschakeld bij ingrepen in de vormgeving van het woon- en leefmilieu als gevolg van wegeaanleg. Naar de mening van de raad zouden in zulk een provinciale werkgroep zitting moeten hebben:

- een vertegenwoordiger van de provinciale planologische dienst;
- een vertegenwoordiger van de provinciale waterstaat;
- een ambtenaar van de vierde afdeling;
- de stafmedewerker met hoofdtaak beeldende kunst van onze raad;
- een vertegenwoordiger van Het Oversticht;
- een beeldend kunstenaar;
- een landschapsarchitect.

Op 8 april 1975 werd deze zaak nog eens schriftelijk onder de aandacht van het College gebracht. Op 17 mei 1977 deelde het College zijn zienswijze mee. Gedeputeerde Staten handhaafden hun afwijzende standpunt, maar deelden mee dat het de raad vrij stond zulk een onderzoeksc commissie als activiteit in de in voorbereiding zijnde nota provinciaal cultuurbeleid op te nemen. Betwijfeld werd evenwel of het onderwerp in het kader van de prioriteitenafweging hoge ogen zou gooien.

3.3.3 Ontwikkelingen op gemeentelijk niveau

3.3.3.1 Percentageregelingen

In 1973 deed de raad aan alle gemeenten in Overijssel een verzoek uitgaan om, voor zover dit nog niet mocht zijn gebeurd, percentageregelingen in het leven te roepen. Het resultaat van dit verzoek werd in 1974 in een nota 'Percentageregelingen in Overijssel' gepubliceerd.

Percentageregelingen bleken te zijn ingesteld in:

- Almelo;
- Dalfsen (naar aanleiding van het verzoek van de raad);
- Heino;
- Hengelo;
- Vriezenveen;
- Zwolle.

Bij de gemeenten Borne, Enschede, Kampen en Wierden was ten tijde van de publicatie de zaak nog in behandeling.

Verreweg de meeste gemeenten blijken incidenteel bij de bouw van scholen en andere openbare gebouwen gelden voor kunstopdrachten te reserveren, maar willen geen algemene regel stellen. Dit geldt voor:

Ambt Delden	Holten	Staphorst
Delden	Losser	Steenwijk
Denekamp	Nieuwleusen	Tubbergen
Diepenheim	Noordoostpolder	Urk
Goor	Oldenzaal	Weerselo
Haaksbergen	Olst	IJsselmuiden
Hardenberg	Ommen	Zwartsluis
Den Ham	Raalte	
Hasselt	Rijssen	

3.4 Het opbouwen en beheren van een documentatie

3.4.1 Provinciale beeldende kunstdocumentatie

In de verslagperiode werd de provinciale documentatie van beeldende kunstenaars bij onze raad verder uitgebouwd. Per 1 december 1977 waren in de documentatie 1700 dia's en foto's opgenomen van werk van in Overijssel gevestigde kunstenaars.

De documentatie vormt de grondslag voor de losbladige beeldende kunstcatalogus (zie 3.5.1). De documentatie wordt regelmatig op ons bureau geraadpleegd voor opdrachten in het kader van percentageregelingen; voorts door galerieën, tentoonstellingsorganisaties en particulieren.

Provinciale beeldende kunst documentatie: 'De documentatie wordt regelmatig op ons bureau geraadpleegd voor opdrachten in het kader van percentageregelingen...'

Voor het maken van dia's en foto's worden opdrachten gegeven. De raad heeft in zijn budget een speciale post voor dit doel. Verder worden knipsels, catalogi en andere gegevens over Overijsselse kunstenaars, tentoonstellings- en bemiddelingsorganisaties verzameld.

3.4.2 Regionale beeldende kunstdocumentaties

Het gemeentelijk tentoonstellingsorgaan 'De Librije' in Zwolle en Markt 17 in Enschede beheren een regionale beeldende kunstdocumentatie, zij ontvangen tegen kostprijs duplicaten respectievelijk afdrucken van dia's en foto's die ten behoeve van de provinciale documentatie worden gemaakt.

3.5 Het geven van voorlichting

3.5.1 *Losbladige catalogus*

In november 1973 verscheen met subsidie van rijk en provincie de losbladige catalogus 'Beeldende Kunst uit Overijssel'. Hierin was informatie opgenomen van 206 Overijsselse kunstenaars. De oplage was 1100 exemplaren. Eind 1974 waren hiervan ongeveer 1000 verkocht. De verkoopprijs was laag gehouden, om de catalogus een goede introductie te geven. Tot de afnemers behoorden musea, tentoonstellingsorganisaties, galerieën, bibliotheken, gemeentelijke cultuurdiensten en particulieren.

In 1974 werd begonnen met de voorbereiding van een aanvulling die in september 1975 verscheen. Ook voor deze aanvulling werd subsidie verkregen: f 8.050,- van de provincie en f 4.000,- van CRM. In de aanvulling werd werk opgenomen van:

- kunstenaars die door de een of andere oorzaak niet in de eerste aflevering waren opgenomen;
- kunstenaars op wier blad in de uitgave van 1973 storende fouten warenesignaleerd;
- kunstenaars die sedert het verschijnen van de eerste uitgave duidelijk op een andere manier zijn gaan werken.

Tevens werd een index uitgegeven die de situatie per 1-1-1975 weergaf.

In de aanvulling werden gegevens opgenomen van 74 Overijsselse kunstenaars.

In 1976 werden bij rijk en provincie subsidieverzoeken ingediend voor een tweede aanvulling. Door CRM werd f 5.500,- toegezegd; door het provinciaal bestuur f 11.050,-. De tweede band (van de eerste aanvulling) bood nog voldoende ruimte om nieuwe bladen in te voegen; een volledige herziening was daarom nog niet aan de orde. Om in deze tweede aanvulling te worden opgenomen golden voor de kunstenaars dezelfde maatstaven als in 1975. Er werden gegevens opgenomen van 78 kunstenaars; de index werd herzien. Deze tweede aanvulling verscheen in 1977.

Naar aanleiding van de uitgave van de tweede aanvulling werd in 1976 een vragenlijst toegestuurd aan de kunstenaars die in de catalogus zijn vermeld en aan een aantal bezitters van de catalogus. Het doel was er achter te komen of de catalogus ook inderdaad een functie had. Uit de antwoorden is gebleken dat men er inderdaad iets aan heeft (b.v. kunstenaars krijgen opdrachten of worden uitgenodigd voor exposities).

3.5.2 *Voorlichtingsbijeenkomsten*

3.5.2.1 Stichting Ziekenhuis Kunstprogramma

De stichting werd in 1976 opgericht. Het doel van de stichting is o.m. te onderzoeken in hoeverre het brengen van beeldende kunst – in de ruimste zin van het woord – in en om gebouwen van gezondheidszorg, verzorgingstehuizen en vergelijkbare instellingen van (gezins)vervangende huisvesting:

- 1e. het leef-, woon- en werkklimaat van patiënten, verzorgden en staf en de leefbaarheid in de gebouwen kan verbeteren, en waar het patiënten betreft ook het genezings- of aanpassingsproces kan bevorderen.
- 2e. een potentieel contactmiddel kan zijn tussen patiënten en 'de wereld buiten', waardoor zij kunnen blijven deelnemen aan het maatschappelijk en cultureel gebeuren.

Er zijn in de achterliggende periode in Nederland al diverse projecten gerealiseerd waarvoor gemeenten de middelen hebben verstrekt (Leiden, Amsterdam, Den Haag). Ook in kleine gemeenten, zoals Alkmaar, Bergen (N-H) en Sneek zijn projecten gestart.

Voor het Slotervaartziekenhuis in Amsterdam is een bedrag van f 1 miljoen uitgetrokken om het therapeutisch effect van de toepassing van kunst te onderzoeken en in het Academisch Ziekenhuis te Leiden wordt op kleine schaal onderzoek gedaan op de afdeling oncologie.

Het leek de afdeling beeldende kunst de moeite waard in Overijssel aandacht te vragen voor de activiteiten van deze stichting en het besluit werd genomen om een voorlichtingsdag te organiseren. Dit voornemen kon in 1977 nog niet tot uitvoering worden gebracht.

3.6 Het (mede) op gang brengen van projecten en experimenten

3.6.1 Reizende tentoonstellingen

De in 1973 door onze raad als experiment opgezette kleine reizende tentoonstellingen werden in de verslagperiode voortgezet. Het provinciaal bestuur bleef voor dit project de middelen beschikbaar stellen. Aan het project liggen de volgende oogmerken ten grondslag:

- het bevorderen van een confrontatie tussen publiek en beeldende kunst;
- het geven van voorbeelden aan tentoonstellingsorganisaties van de presentatie van een collectie en de eenvoudige educatieve begeleiding daarvan;
- het bieden van gelegenheid aan beeldende kunstenaars in Overijssel om op een goede en gerichte manier, zonder concessies of grote kosten, hun werk te presenteren;
- het aanbieden, naast de collecties van de Nederlandse Kunst Stichting, van kleine, anders gerichte collecties vooral voor die gebieden en/of organisaties voor welke de NKS-collecties buiten de mogelijkheden vallen.

In 1974 en 1975 werden de tentoonstellingen samengesteld door de heer M. C. M. Binnendijk. In 1976 en 1977 was de heer J. ten Voorde hiervoor verantwoordelijk. De samensteller van de collectie is ook verantwoordelijk voor de roulatie ervan. In de verslagperiode hebben de volgende exposities gerouleerd:

1974: 'Textiel aan de wand'

'Onderwijsheden'

Tonny Huizing; etsen

1975: Keramiek, van duimpot tot gietzak

Joannes ter Beek, miniatures

Pier van Dijk, visuele poëzie

1976: Kleinplastiëken in metaal

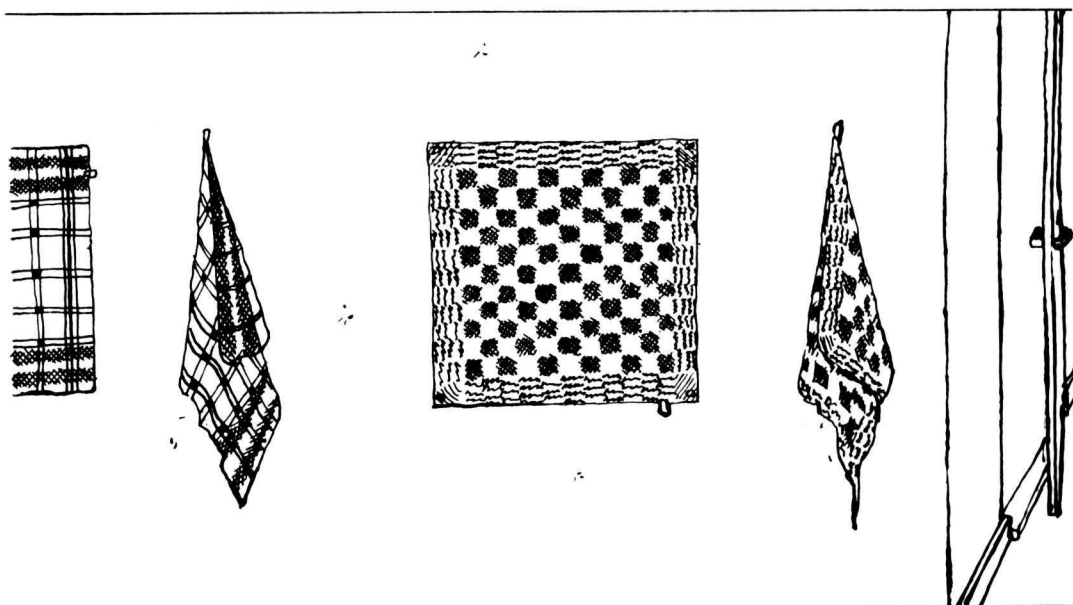
Piet Verberne, illustraties

Reëel-surreëel

1977: Hendrik Baartman, graphimathematica

4 × grafiek

Hans van Vliet, concept-art.

Reizende tentoonstellingen: 'Textiel aan de wand ...'

Een overzicht van de afname en de geografische spreiding is achterin het verslag opgenomen als bijlage III.

Bekijken we, naar welke categorieën afnemers de reizende tentoonstellingen gaan, dan ontstaat het volgende beeld:

	1974	1975	1976	1977
onderwijs	23	32	34	27
gemeenten	2	9	5	6
bedrijven	1	2	4	12
vormingsinstellingen	5	6	6	3
bibliotheken	–	2	1	–
schouwburgen	–	–	3	3
ziekenhuizen	–	–	5	4
bejaardentehuizen	1	–	–	–
provincie	–	–	1	–
musea	1	1	–	–
creativiteitscentra	–	–	–	1
overige	–	–	–	1

In 1976 werden 8 werken verkocht; het provinciaal bestuur kocht 4 kleine plastieken. In 1977 werd één kunstwerk verkocht.

Uit het geografische overzicht in de bijlage van dit verslag en uit bovenstaand overzicht van afnemers wordt duidelijk dat inderdaad een ander publiek wordt bereikt dan via de bestaande tentoonstellingsorganisaties. Opvallend groot is de afname in onderwijskringen.

3.6.2 *Project kunst en milieu*

De relatie beeldende kunst en milieu heeft regelmatig de aandacht gehad van de afdeling beeldende kunst. In 1975 diende de raad op voorstel van de afdeling bij het provinciaal bestuur een subsidieverzoek van f 35.000,- in voor een middelgrote reizende tentoonstelling. De expositie zou inzicht moeten geven in de vormgevende invloeden van de beeldende kunst op het gebouwde milieu en stimulerend moeten werken op de toepassing van beeldende vormgeving voor dit doel. Het College van Gedeputeerde Staten reageerde echter in een gesprek met vertegenwoordigers van de raad op 15 januari 1976 afwijzend.

De afdeling zette vervolgens een werkgroep kunst en milieu aan het werk om een nieuw project te ontwikkelen. In deze werkgroep hebben drie architecten en vier beeldende kunstenaars zitting; het secretariaat berust bij de stafmedewerker met hoofdtak beeldende kunst. De werkgroep ontwikkelde een plan in hoofdlijnen voor een tentoonstelling die zich in de eerste plaats op de bewoners/gebruikers van gebouwen zou richten en die hen duidelijk zou moeten maken hoe zij bij het vormgevingsproces een rol zouden kunnen spelen. Daarnaast zou de expositie inzicht moeten geven in de rol die beeldende kunstenaars kunnen spelen bij de vormgeving van het gebouwde milieu.

Met dit project kwam de werkgroep in het straatje van de Stuurgroep Praktijkonderzoek Beeldende Kunsten. De raad meldde het project dan ook aan bij de Stuurgroep en vroeg een CRM-bijdrage van f 51.930,-. Aan Gedeputeerde Staten werd een bijdrage gevraagd van f 35.000,-.

Eind 1977 had geen van de subsidiënten nog een beslissing genomen.

3.6.3 *Kabinettentoonstellingen Rijksmuseum Twenthe*

In 1973 organiseerde het rijksmuseum een overzichtstentoonstelling van Overijsselse kunstenaars. Deze trok veel belangstelling. In 1974 werden als vervolg hierop drie zgn. 'kabinettentoonstellingen' gehouden, waarin telkens het werk van één kunstenaar werd gepresenteerd. In een kleine commissie, die de tentoonstellingen voorbereidde, hadden twee stafleden van het museum, drie kunstenaars en onze stafmedewerker beeldende kunst zitting. In 1974 werd werk getoond van Brandie Oosterwold (foto's), Henk Gotlieb (schilderijen), Harm Prinsen (schilderijen). In 1975 kwamen vier tentoonstellingen tot stand, namelijk van Wim Kamph (tekeningen en aquarellen), Joke Gouma-Van Heek (wandkleeden), Arno Kramer (tekeningen), Onno Boekhoudt (sieraden).

Zo op het oog lijkt het nogal wat, maar volgens het verslag van de directeur van het museum hebben de tentoonstellingen niet aan de verwachtingen voldaan. Het bezoekerstal was te gering. De presentatie en het ontbreken van een educatieve begeleiding zijn daar waarschijnlijk debet aan geweest.

In 1976 moesten de kabinettentoonstellingen wegens interne verbouwingen in het museum worden gestaakt. Eind 1976 werd de draad weer opgepakt. Voor de educatieve en technische begeleiding werd een beroep gedaan op de beeldende kunstenaarsregeling. Het verzoek werd echter niet gehonoreerd.

Voor 1977 werden tentoonstellingen samengesteld van het werk van Hetty Duym en Elsbeth Cochijs (keramiek) en Beatrice Kluivers (linosneden). De exposities werden ook getoond in 'De Librije' te Zwolle, en 'De Waag' te Deventer.

3.6.4 Tentoonstelling 'grafische technieken' van de Nederlandse Kunststichting

Onze raad heeft bemiddeld bij de roulatie in Overijssel. De tentoonstelling omvatte twee collecties:

- één gewijd aan hoogdruk en diepdruk,
- één gewijd aan vlakdruk en zeefdruk.

De collecties hadden een sterk educatief karakter en waren in het bijzonder gericht op het onderwijs. De NKS maakte de expositie verzendklaar en verzorgde het begeleidende materiaal. Dit bestond uit een diaklankbeeld (voor elke collectie één), een informatiefolder en titellijsten. Ons bureau verzorgde het tentoonstellingscircuit. Medewerking werd verkregen van:

- de Stichting Musische Vorming in Enschede (expositie in Markt 17)
- de Meenthe, Steenwijk;
- de gemeente Hellendoorn (expositie in het raadhuis te Nijverdal);
- de kunstkring 'De Waag', Almelo;
- 'De Librije' te Zwolle;
- de Koornmarktspoort te Kampen;
- de Hengelose Kunstzaal te Hengelo (O).

De educatieve begeleiding werd verzorgd door enkele studenten van de Academie voor Kunst en Industrie in Enschede, die vooral aandacht hebben besteed aan de etstechniek. De etstechniek werd ook gedemonstreerd. In elke tentoonstellingsplaats werd een instructie-avond belegd voor leraren en begeleiders van bezoekende scholen. Gedeputeerde Staten stelden op advies van de raad voor deze reizende expositie een subsidie van f 4.000,- beschikbaar. In totaal werden in Overijssel 25 tentoonstellingsweken geboekt.

3.6.5 BKR-tentoonstellingen

De secretaris van de commissie complementaire arbeidsvoorzieningen beeldende kunstenaars, kortweg B(eeldende) K(unstenaars) R(egeling) genoemd, zond op 22 april 1977 een brief aan de raad met het verzoek, de tentoonstellingsactiviteiten van de commissie onder zijn hoede te nemen. Op 5 mei 1977 zond de heer M. Veenendaal een gelijkkluidend verzoek aan de Staten van Overijssel.

Alle kunstwerken die in het kader van de BKR worden verworven dienen tenminste eenmaal per jaar te worden verdeeld tussen het rijk en de gemeenten. Voor Overijssel gaat het om ongeveer 600 kunstwerken per jaar. Zo'n voorraad is moeilijk onderhands te verdelen en in 1973 is dan ook besloten alle werken op te hangen in de hal van het stadhuis in Hengelo. Zo kon de belastingbetaler kennis nemen van de manier waarop zijn geld werd besteed. Uit dit initiatief ontstond de jaarlijkse tentoonstelling 'Kunst van u'.

De activiteiten breidden zich uit: de tentoonstelling werd in roulatie gebracht en er werden kunstenaars ingeschakeld voor begeleidende educatieve activiteiten. In de periode oktober 1976 tot en met januari 1977 kwam de expositie in 16 gemeenten en werden 29 kunstenaars ingeschakeld voor de educatieve begeleiding van 120 scholen.

Voor de BKR-commissie was daarmee de grens van de mogelijkheden bereikt. Het ontbreekt de commissie aan een apparaat en aan deskundigheid om deze activiteiten verder te organiseren en te begeleiden.

Per eind 1977 had de raad nog geen advies kunnen uitbrengen.

3.6.6 Provinciale tentoonstellingsdienst

Het succes van de kleine reizende tentoonstellingen en het beroep dat door anderen op ons bureau wordt gedaan om tentoonstellingen in roulatie te (helpen) brengen en te begeleiden stimuleerden de afdeling beeldende kunst tot het ontwikkelen van een ideeënschets voor een provinciale tentoonstellingsdienst.

Het doel van een tentoonstellingsdienst zou moeten zijn:

- de vormgeving, organisatie en distributie van tentoonstellingen in ruime zin en op diverse terreinen;
- de dienstverlening en advisering aan plaatselijke en regionale tentoonstellingsorganisaties.

De dienst zou zich in de eerste plaats moeten richten op instellingen, organisaties en regio's die niet over deskundige mankracht, outillage en financiën beschikken.

De ideeën werden ook aan de andere afdelingen van de raad voorgelegd om de meningen te polsen. De reacties waren positief, al zag niet elke afdeling voor haar eigen werkgebied direct mogelijkheden om van zo'n dienst gebruik te maken. Het dagelijks bestuur stelde daarop in 1976 een werkgroep in waarin de diverse afdelingen vertegenwoordigd waren.

Deze werkgroep heeft in de verslagperiode niet kunnen functioneren omdat aan het werk van de nota provinciaal cultuurbeleid voorrang moest worden gegeven. Omdat een tentoonstellingsdienst zou behoren tot de voorzieningen met een permanent karakter diende er in de nota cultuurbeleid aandacht aan te worden gegeven.

3.7 Het deelnemen in gelijksoortige of verwante organisaties

3.7.1 Centraal Beraad Beeldende Vorming

De heer drs H. A. M. Laarakkers vertegenwoordigt hierin het Nationaal Overleg Gewestelijke Cultuur.

3.7.2 Stuurgroep Praktijkonderzoek Beeldende Kunsten

Hierin vertegenwoordigt de heer Laarakkers het Centraal Beraad Beeldende Vorming.

3.7.3 Gemeentelijke adviescommissie beeldende kunst

Als adviseur woont de heer Laarakkers de vergaderingen bij van de gemeentelijke adviescommissies in Zwolle en Hengelo. In Zwolle was hij bovendien als adviseur betrokken in de begeleidingscommissie van het project kunstzinnige verfraaiing winkelcentrum/scholencolplex/cultureel centrum Aalanden.

3.7.4 Stichting Samenwerkingsorgaan Overijsselse Kunstuitlenen (SSOK)

De heer Laarakkers woont als adviseur de vergaderingen bij.

4 SECTOR DRAMA

4.0 Tendenzen

De sector *amateurtoneel* werd in de verslagperiode geplaagd door spanningen en conflicten. Voor een deel vonden deze hun oorsprong in de structuur en werkwijze van het landelijk overkoepelende orgaan, het Nederlands Centrum voor Amateurtoneel. Dit slaagde er in de verslagperiode niet in, voor de decentraliserings- en democratiseringswensen van zijn leden binnen zijn verenigingsstructuur passende organisatievormen en besluitvormingsprocedures te ontwikkelen. Impulsen voor een meer gedemocratiseerde structuur kwamen ook van het Overijssels Centrum voor Amateurtoneel. In 1974 deed het NCA, na uitvoerige besprekingen in een gemengde commissie van NCA en NOGC, aan zijn provinciale toneeladviseurs en provinciale centra een discussienota toekomen waarin mogelijkheden werden aangegeven voor een gedecentraliseerde organisatie en voor wijzigingen in de rechtspositie van de provinciale toneeladviseurs. De menings- en besluitvorming daarover verliep echter traag en de uitvoering bleef in halfslachtigheid steken. In 1977 verscheen de ontwerp-rijksbijdrageregeling Sociaal-Cultureel Werk; daaruit werd duidelijk dat de rijksoverheid eveneens met de decentralisering van het beleid met betrekking tot de amateuristische kunstbeoefening ernst wilde maken. In 1974 had de gemengde commissie van NCA en NOGC geconstateerd, dat niet alleen de structuur van het amateurtoneel maar van de hele kunstzinnige vorming op de helling moest.

De problemen op provinciaal niveau vertoonden in sommige opzichten overeenkomst met die op nationaal niveau. Het Overijssels Centrum voor Amateurtoneel heeft het bevorderen van kleinere regionale samenwerkingsverbanden al geruime tijd hoog in het vaandel geschreven, maar dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Net als bij de sector harmonie en fanfare (zie onder 2.4.2.2) blijkt het moeilijk, buiten Twente en de Noordoostpolder verenigingen tot samenwerking te bewegen. En waar, zoals in Twente, een regionaal samenwerkingsverband bestaat, betekent dit nog niet dat het botert tussen het regionale en het provinciale centrum. Ook in die relatie traden in de verslagperiode spanningen op.

Een enquête van het Overijssels Centrum voor Amateurtoneel bij de gemeentebesturen, in 1973, gaf trouwens voedsel aan de veronderstelling dat de basis was versmald. Er kwamen wel zo'n 80 namen van amateurverenigingen op tafel, maar van de helft daarvan was niet bekend of ze nog actief waren. Het opnieuw inhoud geven aan de relaties met de achterban was voor het in 1973 in een nieuwe samenstelling aangetreden OCA-bestuur een bron van zorg. De grotere zelfstandigheid van het OCA kwam onder meer tot uitdrukking in een eigen statuut; inspraak werd van het NCA geëist en verkregen bij benoemingsprocedures van provinciale toneeladviseurs. De vervulling van vacatures ging in de verslagperiode met moeilijkheden gepaard. De werkwijze van het OCA werd verbeterd. Sedert 1973 wordt ieder jaar een werkplan ingediend als grondslag voor de subsidiëring door de provincie.

Op het gebied van het *beroepstoneel* zorgde het ministerie van CRM voor beroering. Met de Discussienota Toneelbestel, die in januari 1975 verscheen, gaf het ministerie een voorzet voor een andere taakverdeling tussen de overheden. Bovendien bevatte de nota voorstellen voor nieuwe structuren. Deze discussienota werd in brede kring becommentarieerd. Bij de toneelgezelschappen stak een storm van verontwaardiging op toen na deze inspraakronde in 1976 de Nota Toneelbestel verscheen. Met de daarin voorgestelde herverdeling van overheidstaken en vooral met de financiële consequenties die daaraan werden verbonden was men het volstrekt oneens. De CRM-nota was van invloed op de totstandkoming van het hoofdstuk drama in de nota provinciaal cultuurbeleid.

Hevige discussies ontstonden ook over het (maatschappijcritische) vormingstheater. Vooral gezelschappen met een politieke doelstelling als 'Proloog' in Brabant en GL Twee in Limburg kregen het hard te verduren en zagen zich geconfronteerd met intrekking van subsidies. In Overijssel, waar de Toneelgroep 'Theater' in 1974 met vormingsactiviteiten in het voortgezet onderwijs begon, verliep de ontwikkeling rustiger. Het verloop op nationaal niveau had echter ook invloed op het klimaat in onze provincie. Het bleek bijzonder moeilijk om buiten het verband van de Toneelgroep 'Theater' voor het vormingstheater provinciale middelen te verkrijgen. In de verslagperiode lukte het niet, een regeling voor voorstellings-subsidies respectievelijk afnemerssubsidies gerealiseerd te krijgen.

4.1 Het bevorderen van overleg en samenwerking

4.1.1 De afdeling drama: structuur

Het initiatief tot de oprichting van de afdeling drama ging in 1973 uit van:

- het Overijssels Centrum voor Amateurtoneel;
- de Volksuniversiteit Enschede;
- het Creatief Centrum Enschede;
- de Volkshogeschool Diependaal te Markelo;
- de Stichting Muische Vorming in Enschede.

Na de oprichting traden toe:

- de Toneelgroep 'Theater' te Arnhem;
- de Stichting Oostelijke Schouwburgen te Deventer.

Nadat de vaste vertegenwoordiger van 'Theater' in de afdeling, mevrouw J. M. Hijman-Konijn, als gevolg van zwaar letsel bij een auto-ongeluk haar functies in de afdeling en het bestuur moest opgeven, nam 'Theater' alleen nog incidenteel aan de afdelingsvergaderingen deel.

Hetgeen met de structuur werd beoogd, namelijk een regelmatig intensief overleg tussen producent en de in Overijssel gevestigde bemiddelingsinstanties, amateurorganisaties en instellingen op het gebied van dramatische vorming wordt in de huidige situatie maar in beperkte mate verwerkelijkt.

De afdeling werkt zonder voorzitter. Het secretariaat werd tot oktober 1975 vervuld door de directeur. Met ingang van die datum werd het overgenomen door de heer drs H. A. M. Laarakkers.

Vergaderfrequentie

In de periode 1974 t/m 1977 vergaderde de afdeling 19 maal. In 1976 kwam zij eenmaal bijeen en vergaderde vervolgens in juni van dat jaar nog eens samen met de afdeling vormings- en ontwikkelingswerk over het thema vormingstheater. Het is tijdens de verslagperiode een paar maal voorgekomen dat de vergadering wegens onvoldoende opkomst werd ontbonden.

4.1.2 Nederlands Centrum voor Amateurtoneel

Het NCA benoemde tweemaal de directeur in een sollicitatiecommissie ter vervulling van een p.t.a.-vacature. In 1974 vertrok provinciaal toneeladviseur Joost Boer naar Toneelgroep 'Theater' om daar het vormingsaspect te helpen ontwikkelen. Gedeputeerde Staten zagen in het optreden van een vacature aanleiding voor een evaluatie van taken en functie van de provinciaal toneeladviseur. Ondanks de scherpe reactie van het NCA hield het College voet bij stuk en op 22 augustus 1974 vond een gesprek plaats ten provinciehuize. Het werd namens de raad bijgewoond door de directeur. Het onderbreken van de sollicitatieprocedure betekende, dat een aantal geschikte kandidaten niet meer beschikbaar was en dat een tweede oproep moest worden geplaatst. Op 15 januari 1975 werd een opvolger benoemd, maar de arbeidsovereenkomst werd nog in hetzelfde jaar ontbonden.

De tweede maal was de procedure van het NCA niet vlekkeloos, hetgeen aanleiding gaf tot een geprikkelde reactie van het provinciaal bestuur en tot vertraging in de sollicitatieprocedure. Met de benoeming van de heer Dagmar Padmos op 1 februari 1976 kwam het Overijssels Centrum voor Amateurtoneel, dat door de personeelsmutaties niet goed aan de slag kon komen, weer in rustiger vaarwater.

4.1.3 Begeleidingscommissie provinciaal toneeladviseur

Omdat de werkbegeleiding van de provinciaal toneeladviseur te wensen had overgelaten en aan de verantwoordingsplicht tegenover het provinciaal bestuur niet of nauwelijks inhoud was gegeven, stelde de directeur in februari 1976 aan Gedeputeerde Staten voor een begeleidingscommissie in het leven te roepen. Het College nam dit voorstel over en besloot op 8 maart 1976 tot instelling van zulk een commissie. Zitting hebben:

- een ambtenaar van het bureau Culturele Zaken van de provincie, tevens secretaris;
- twee leden van het OCA-bestuur;
- twee leden namens de raad, te weten drs B. Freeve, lid van de afdeling drama en drs H. A. M. Laarakkers, afdelingssecretaris;
- de provinciale toneeladviseur;
- een vertegenwoordiger van het NCA.

De commissie kwam in de verslagperiode tweemaal bijeen, namelijk op 30 september 1976 en op 31 maart 1977. Aan de hand van de werkverslagen van de provinciaal toneel adviseur werd van gedachten gewisseld over de ontwikkelingen op het gebied van het amateurtoneel. Van een werkbegeleiding van de p.t.a. is in de praktijk geen sprake. De verslaglegging is verbeterd.

4.1.4 Contacten OCA, Culturele Raad en provinciaal bestuur

Op instigatie van onze raad vonden in de verslagperiode enkele contacten plaats tussen vertegenwoordigers van OCA, onze raad en de portefeuillehouder cultuur, gedeputeerde A. Smit. Het NCA was daarbij vertegenwoordigd.

4.2 Het leveren van een bijdrage tot een planning ten behoeve van een cultuurbeleid

4.2.1 Cultuur in Cijfers II: een bestek voor 1975-1978

In deze nota meende de afdeling drama een gemeenschappelijk uitgangspunt te hebben geformuleerd voor de beroepsmatige zowel als de amateuristische beoefening van drama.

De situatie werd voor de amateur- en de beroepssector identiek geacht. In beide sectoren was een bezinning op gang gekomen op het functioneren van de groep (het ensemble). In beide sectoren werd de keuze van het stuk in relatie tot het publiek onderwerp van kritische beschouwing. Voor beroepsacteur en amateur is toneelspelen een vorm van zelfverwerkelijking. Zij ondergaan de invloeden van de samenleving waaraan zij deel hebben.

Een gemeenschappelijk belang werd gezien in de dramatische vorming. Dramatische vorming houdt in een procesgericht hanteren zowel van het zelf spelen (creatief spel, rollenspel, simulatie enzovoort) als van het kijken naar drama. Dramatische vorming gaat uit van de eigen emotionele en maatschappelijke werkelijkheid van personen en groepen en probeert die informatie te geven en die vaardigheden te ontwikkelen, die bruikbaar zijn om vat te krijgen op de maatschappelijke werkelijkheid en om haar te veranderen.

Inmiddels moet de vraag worden gesteld, of de in deze nota geformuleerde raakvlakken in de praktijk wel worden aangetroffen. Bijzonder moeilijk lijkt het, een samenhangend beleid te ontwikkelen. Ook de discussienota Toneelbestel van CRM (zie 4.3.1.1) ging uit van verkeerde vooronderstellingen. Acteurs moeten werken in de tijd dat amateurs met hun hobby bezig zijn. Af en toe kan een acteur eens een regie doen bij een amateurvereniging, maar als vaste activiteit van een beroepsensemble lijkt dit in de structuur niet in te passen.

4.2.2 Cultuur in Cijfers III: 1976-1979

In deze nota is een poging ondernomen om meer helderheid te krijgen in de ontwikkelingen op het gebied van de professionele toneelbeoefening. Het hoofdstuk drama kwam tot stand vóór de publikatie van de Discussienota Toneelbestel van CRM van januari 1975.

Als doelstelling van het overheidsbeleid werd gezien:

- het beschikbaar stellen en houden van voorzieningen, opdat een zo groot mogelijk deel van de bevolking deel kan hebben aan de dramatische kunst;
- het bevorderen van de ontwikkeling van de dramatische kunst en van de dramaturgie.

In Cultuur en Cijfers III werden deze doelstellingen nog niet in hun consequenties uitgewerkt.

4.2.3 Nota provinciaal cultuurbeleid

Het ontwerp van deze nota kwam in gedeelten in de inspraak. Deel I met de algemene beschouwingen lokte weinig discussie uit. Deel II werd in het bijzonder door de Toneelgroep 'Theater' en door het OCA zorgvuldig gelezen en van commentaar voorzien. De schouwburg in Overijssel besteedden er in 1977 nog geen aandacht aan. In deze nota werden de doelstellingen van het beleid volledig uitgewerkt, waarbij tevens een visie werd gegeven op de Nota Toneelbestel van CRM van 1976.

4.3 Het uitbrengen van adviezen

4.3.1 Ontwikkelingen op nationaal niveau

4.3.1.1 Discussienota Toneelbestel

Deze nota kwam op 2 september 1975 voor de eerste maal in de afdeling drama aan de orde. Bij de discussie werd gebruik gemaakt van de inmiddels verschenen commentaren van de Stichting Oostelijke Schouwburgen, de Toneelgroep 'Theater', de Vereniging van Nederlandse Toneelgezelschappen, de Kunststichting Eindhoven, een eerste commentaar van de hand van de heer Henk Schaafsma, directeur van de Culturele Raad Noord-Holland, en een concept-nota van de heer mr J. Velzeboer, directeur van het NCA, ten behoeve van de culturele ambtenaren van de provincie Noord-Brabant.

De afdeling kwam tot de volgende conclusies:

- Een gezelschap in deze regio is noodzakelijk.
- Het bestaande gezelschap heeft een eigen publiek opgebouwd.
- Onttrekking van het rijkssubsidie aan 'Theater' (in deze discussienota als 'regionaal' gezelschap aangemerkt) zou de nekslag betekenen voor dit ensemble.
Dit zou een blijvende verarming betekenen van het culturele leven in het oosten van het land. Het is niet reëel te verwachten dat het publiek grotere afstanden zal gaan afleggen om theatervoorstellingen te gaan zien. De gemotiveerdheid zal niet toe- maar afnemen, als gevolg van het aanbod.
- CRM ziet het zwaartepunt van het zogenaamde 'grensverleggende' toneel in de randstad en de produkties voor kleine accommodaties in 'de provincie', maar het is 'de provincie' die de betere schouwburgen heeft.
- Een provinciaal toneelcentrum waarin zowel het amateurtoneel als het beroepstoneel, het vormings-theater daaronder begrepen, onderdak vinden is in de voorgestelde structuur niet levensvatbaar. Amateurtoneel, repertoiretoneel en vormingstoneel hebben elk hun eigen vakmensen nodig om goed te kunnen functioneren. Daar komen dan nog kosten bij voor huisvesting, algemene bedrijfskosten en administratie. Voor de provincie is dit geen besparing. De kosten worden hoger terwijl de kwaliteit zal dalen, want waar moeten de vakmensen vandaan komen die het niveau waarborgen?
- Willen de amateurs wel met beroepsacteurs samenwerken? Hoeveel verenigingen voelen daar iets voor?
- De Deventer schouwburg heeft geprobeerd amateurs te werven door kaartjes voor (beroeps)voorstellingen tegen gereduceerde prijs aan te bieden. De reactie was nul komma nul repetent.

Het advies werd vastgesteld in de raad en ter kennis gebracht van Gedeputeerde Staten en van het ministerie van CRM.

4.3.1.2 Ontwerp-rijksbijdrageregeling Sociaal-Cultureel Werk

In de vergadering van de afdeling drama van 22 februari 1977 werd aan de ontwerp-regeling aandacht besteed.

Conclusies:

- Positief werd beoordeeld dat gemeenten en provincies een beleid moeten ontwikkelen om in aanmerking te komen voor een rijksbijdrage.
- Met het beginsel van decentralisering werd ingestemd, maar het leidt niet vanzelf tot democratisering. Het is denkbaar dat nieuwe initiatieven gevaar lopen en dat bestaande activiteiten worden besnoeid.
- Alleen de buitenschoolse kunstzinnige vorming komt in het ontwerp aan de orde, de relatie met de binnenschoolse kunstzinnige vorming blijft buiten beschouwing.
- Een beleid ontwikkelen zal extra kosten met zich brengen. De ontwerp-regeling voorziet echter niet in gelden voor extra mankracht.
- CRM zet teveel haast achter de invoering van de regeling. De inspraaktermijn is te kort. Het tijdstip van invoering (1980) is bovendien discutabel; de regeling zou eerst aan de praktijk moeten worden getoetst.

4.3.2 Ontwikkelingen op regionaal niveau

4.3.2.1 Amateurtoneel

Adviezen werden uitgebracht over de werkplannen van het Overijssels Centrum voor Amateurtoneel.

Tot 1976 geschiedde de subsidiëring uit verschillende begrotingsposten.

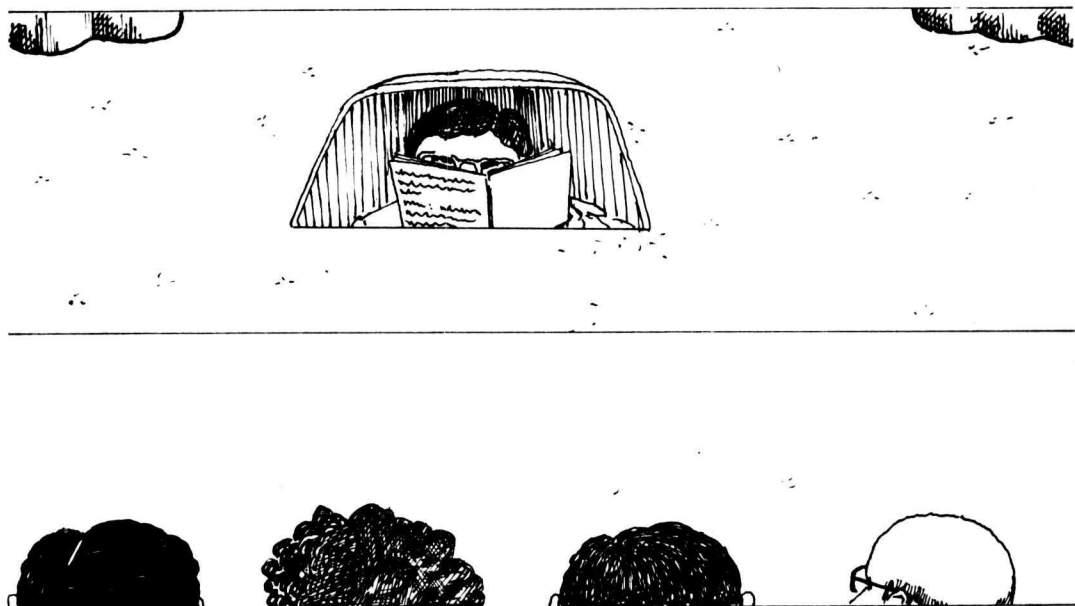
- De provinciale bijdrage van 50% in de kosten (salaris, sociale lasten en reiskosten) van de provinciale toneeladviseur, vermeerderd met een opslag van 10% in de overheadkosten, vond plaats uit een afzonderlijke begrotingspost. De uitkering vindt plaats aan het Nederlands Centrum voor Amateurtoneel.
- De provinciale bijdragen voor spelavonden en speeldagen werden betaald uit de post culturele manifestaties.
- De provinciale bijdragen in cursuswerk (dramatische vorming, cursussen regie, schminken, belichtingstechnieken enzovoort) werden gefinancierd uit de post cursussen vorming en ontwikkeling.

De bijdragen voor activiteiten in de provincie worden uitgekeerd aan het OCA.

Met ingang van 1976 zijn alle bijdragen opgenomen in een verzamelpost amateurtoneel.

De sectie Jeugd en Toneel van het NCA organiseerde op 22 maart 1975 samen met het OCA een speeldag in Raalte. Doel van deze manifestatie was, beoefenaren van amateurtoneel en geïnteresseerden te laten kennis maken met de vele aspecten van theater. De raad bracht een positief advies uit op grond van de volgende overwegingen:

- De zelfwerkzaamheid wordt bevorderd.
- De manifestatie is van provinciaal belang.
- Zij heeft een cultureel-pedagogische strekking.
- Er vindt een confrontatie plaats met beroepstoneel door de opvoering van het stuk 'De uitzondering van de regel' van Bertholt Brecht door de Nieuwe Komodie.

Amateurtoneel: 'De zelfwerkzaamheid wordt bevorderd...'

Geadviseerd werd, een bijdrage van ten hoogste f 4.000,- toe te zeggen uit de post culturele manifestaties. Op grond van het reële tekort werd dit bedrag op 4 mei 1976 betaalbaar gesteld.

4.3.2.2 Vormingstheater

De raad heeft in de verslagperiode herhaaldelijk adviezen uitgebracht met betrekking tot het vormingstheater. Terwille van de overzichtelijkheid zijn ze hier onder één hoofd samengebracht.

Pim Peters Produktie

In juni 1974 bracht de raad advies uit over een subsidieverzoek van Pim Peters Produktie in Amsterdam. Gevraagd werd een provinciale bijdrage in de exploitatie van f 20.000,-. De raad zag hiertoe geen aanleiding. Wel werd voorgesteld, gedurende een experimentele periode van drie jaar een speelbeurten subsidie voor gezelschappen met een vormingsdoel beschikbaar te stellen onder bepaalde voor-

waarden. Als voorwaarden werden genoemd:

- de doelstelling dient zo concreet mogelijk omschreven te zijn en duidelijk moet worden gemaakt, dat de werkwijze en de activiteiten uit de doelstelling voortkomen;
- begeleiding, spelverwerking en evaluatie zouden gewaarborgd moeten zijn;
- de evaluatiegegevens zouden voor gebruik in provinciaal verband beschikbaar moeten zijn;
- ook speelbeurten binnen het onderwijs zouden, indien daaraan behoefte blijkt te bestaan, voor een bijdrage van de provincie in aanmerking moeten kunnen komen, met inachtneming van bovenstaande voorwaarden.

Gedeputeerde Staten wezen het subsidieverzoek af. Op het voorstel inzake een speelbeurten subsidie werd niet ingegaan.

Sater

Op 22 mei 1974 richtte de toneelgroep Sater zich tot de provincie om voor het seizoen 1974-75 een garantiesubsidie te verkrijgen van maximaal f 9.880,- voor ten hoogste 10 voorstellingen. Op 30 oktober van dat jaar deelde 'Sater' mee dat dit aantal tot 5 moest worden teruggebracht en dat f 6.980,- nodig zou zijn.

De raad bracht op 19 december 1974 advies uit. Dit steunde op de volgende overwegingen.

- Sater richt zich tot een publieksgroep die door het repertoiretoneel niet of nauwelijks wordt bereikt. Er is in Overijssel geen andere groep werkzaam die zich tot de arbeiders richt.
- In een sterk geïndustrialiseerde provincie als Overijssel ligt derhalve voor deze vorm van theater een belangrijk terrein braak.
- Met zijn programma's, gericht op maatschappelijke bewustwording, voldoet Sater aan de educatieve en kritische functie die in de discussienota Kunstbeleid van de rijksoverheid (1972) worden genoemd.
- De experimentele werkwijze verdient de steun van de provincie in het belang van de ontwikkeling van vormingstheater ten dienste van die publieksgroepen, die in de bestaande voorzieningen op grond van psychologische drempels niet participeren.

Op 25 februari 1975 kreeg de groep een subsidie van f 5.000,- toegezegd uit de post culturele manifestaties. Aan deze toezegging werd geen andere voorwaarde verbonden dan dat het definitieve subsidie zou worden bepaald aan de hand van het reële tekort per voorstelling. Ten behoeve van de subsidie-afrekening diende een exploitatie-overzicht van inkomsten en uitgaven per voorstelling te worden overgelegd.

Van het stuk 'Ja baas - nee baas' werden in Overijssel drie voorstellingen gerealiseerd. Twee daarvan werden uitgekocht. De derde, in Zwolle gehouden op 25 april 1975, leverde een tekort op van f 1.072,50. Op 22 juni 1976 werd dit bedrag door het provinciaal bestuur betaalbaar gesteld.

Op 24 april 1975 vroeg Sater opnieuw een subsidie aan voor het seizoen 1975-76. Gevraagd werd een garantie van f 10.000,- voor maximaal vijf voorstellingen.

Er diende zich in dat jaar nog een andere gegadigde aan.

Proloog

In april 1975 had het Zwolse Steuncomité Proloog al een voorstelling van de 'Revue der verandering' van dit gezelschap georganiseerd. Hiervoor stelde het provinciaal bestuur op advies van onze raad f 675,- beschikbaar.

In juni 1975 vroeg Proloog een subsidie voor drie projecten in Overijssel. In zijn brief van 16 juni 1976 aan Gedeputeerde Staten stelde Proloog:

'Door de tot 1 september 1975 geldende instandhoudingssubsidies van de zijde van de provincie Noord-Brabant en de gemeente Eindhoven was Proloog in haar activiteiten sterk aan die gebieden gebonden. Nu deze instandhoudingssubsidies zijn komen te vervallen en de landelijke overheid zich garant heeft gesteld voor het voortbestaan van Proloog, is het moment tot grotere landelijke spreiding van de activiteiten aangebroken'.

Het plan omvatte twee projecten in Twente, te weten in Enschede (in samenwerking met de Stichting musische vorming) en in Hengelo (waar in contact met ongeveer 30 personen uit de sfeer van vormingswerk, club- en buurthuiswerk, actiegroepen en onderwijs een globale opzet was ontstaan). Het subsi-

die verzoek aan de provincie had betrekking op voorstellingen en begeleidingsactiviteiten die men wilde ontwikkelen in kleinere plaatsen en in Zwolle, Deventer, Kampen en Raalte. Gevraagd werd een garantiesubsidie van f 14.300,-.

Op 7 oktober 1975 vroeg het College van Gedeputeerde Staten de raad advies omtrent een eventuele taak voor de provincie met betrekking tot het vormingstoneel en de vorm van subsidieverlening. In dit advies dienden te worden betrokken:

- de Discussienota Toneelbestel van CRM;
- de hoofdstukken 2.1.1 en 2.2.5 van de beleidsnota 1975 van het College;
- de prioriteitenstelling in de culturele sector.

Tevens werd verzocht te willen adviseren over de subsidieverzoeken van Sater en Proloog. Volgens het College konden eventuele garanties niet ten laste komen van de begrotingspost culturele manifestaties. Het ging niet om eenmalige evenementen, maar om het verzorgen van een min of meer continu aanbod van vormingstoneel in Overijssel.

De afdeling drama wijdde aan dit subsidieverzoek diverse besprekingen en betrok ook de afdeling vormings- en ontwikkelingswerk bij de voorbereiding van het advies. Zij sprak van het begin af aan haar voorkeur uit voor een voorstellingssubsidie boven een instandhoudingssubsidie. De afdeling vormings- en ontwikkelingswerk organiseerde op 20 mei 1976 een themabijeenkomst met een optreden van Proloog. Gebracht werd het stuk 'We pikken het niet, we pakken het'.

Afnemerssubsidie?

Het advies werd door de raad op 17 juni 1976 vastgesteld. Voorgesteld werd, het beleid van de provincie niet te richten op het verschaffen van een ruimere financieringsgrondslag voor twee landelijk opererende vormingsgezelschappen, die zich - al dan niet toevallig - tot de provincie hadden gewend voor een garantie-subsidie, respectievelijk een projectsubsidie. In plaats daarvan zou financiële armslag moeten worden geboden aan instellingen en organisaties in deze provincie, die in het belang van hun cliënten een keuze willen doen uit het totale aanbod aan vormingstoneel. Teneinde deze keuzemogelijkheid en daarmee het bereiken van een zo groot mogelijk aantal doelgroepen te bevorderen werd voorgesteld, gedurende een proefperiode van drie jaar voor instellingen en organisaties in de provincie de mogelijkheid te openen voor een bijdrage in de kosten van het optreden van vormingsgezelschappen. De bijdrage van de provincie zou kunnen worden bepaald op ten hoogste f 1.000,- voor kleine producties en op ten hoogste f 2.500,- voor producties waarvoor een grotere zaal met technische outillage is vereist. Voorgesteld werd, in totaal een bedrag van f 25.000,- op de provinciale begroting uit te trekken. De subsidie-aanvragen zouden aan de volgende voorwaarden moeten voldoen:

- Het optreden van een vormingsgezelschap dient te passen in de doelstelling van de ontvangende instelling/organisatie.
- Aangegeven moet worden, binnen welke specifieke activiteit het vormingstoneel een plaats krijgt.
- De provinciale bijdrage is de dekking van het reële tekort tot een maximum van f 2.500,-, na aftrek van eventuele deelnemersbijdragen en/of gemeentelijke subsidies. Duidelijk moet worden gemaakt dat zonder een bijdrage van de provincie een optreden van een vormingsgezelschap niet kan worden gerealiseerd.
- Voorstellingen in het kader van normale schouwburgprogramma's komen niet voor subsidiëring uit een zodanige post in aanmerking.

Het provinciaal bestuur schortte met betrekking tot dit voorstel van de raad zijn beslissing op. In zijn brief van 2 juni 1977 deelde het College aan Proloog en Sater mee:

'Wij hebben besloten uw subsidieverzoek d.d. 18-8-1975 respectievelijk 24-4-1975 af te wijzen, 'daar wij vinden dat de subsidiëring van het vormingstoneel niet primair behoort tot de taak van de 'provincie. Op lange termijn zal de plaats van het vormingstoneel bekeken worden in het kader 'van de in voorbereiding zijnde nota provinciaal cultuurbeleid van onze provincie. In laatst genoemde 'nota zal het provinciaal beleid van de gehele sector cultuur worden neergelegd, het vormingstoneel 'zal hierin uiteraard ook worden meegenomen.

'In afwachting van het resultaat van beide nota's zijn wij niet voornemens stappen op het gebied 'van het vormingstoneel te ondernemen'.

Coöperatieve theatergroep 'Lijn negen'

In maart 1977 richtte zich de theatergroep Lijn negen tot de provincie met een verzoek om subsidie. De

groep had zich gevestigd in Kampen. Ze werd in 1973 opgericht door een groep van 8 docenten dramatische vorming. De activiteiten van het collectief kunnen worden gerangschikt onder de noemer educatief en ontwikkelingstoneel. De voorbereiding van het advies kostte veel tijd; het kwam in 1977 niet meer tot een advies.

Theater Wim Zomer

Deze groep bestond in 1978 tien jaar en wilde ter gelegenheid van dit jubileum de musical 'Jozef' van Andrew Lloyd en Tim Rice uitbrengen. Subsidies werden gevraagd aan CRM en aan de provincies. Per provincie werd een bedrag gevraagd van f 12.000,-.

Voor Nederland zou deze productie een premeur hebben betekend. Positief beoordeelde de raad, onder meer, dat in de plaatsen waar de musical tot uitvoering zou komen kinderkoren zouden worden gevormd om mee te doen. Het Theater Wim Zomer heeft in Overijssel goede relaties met het onderwijs opgebouwd, zodat voldoende afname verzekerd leek.

Helaas kwam het project niet tot uitvoering. De meeste beslissingen op de subsidie-aanvragen bleven zolang uit, dat geen contracten konden worden aangegaan.

4.3.2.3 Bewegingstheater

Begin 1974 bracht de raad een positief advies uit over een subsidieverzoek van het BEWTH ten behoeve van een optreden in de Lebuïnuskerk in Deventer. De groep, zo bleek uit de begroting, had een zeer bescheiden inkomen. Voor de publiciteit en de voorbereiding van de organisatie riep de raad de medewerking in van de Streek-VVV regio Deventer en van de Deventer Schouwburg. Desondanks was het aantal bezoekers op 25 en 26 april 1974 gering. Het tekort was daardoor groter dan geraamd. Het College van Gedeputeerde Staten was bereid deze tegenvaller op te vangen en verhoogde de aanvankelijk toegezegde bijdrage van f 800,- tot f 1.171,-.

4.3.2.4 Boerentoneelgroep: filmproject

De groep bestond uit studenten in de voorlichtingskunde aan de Landbouwhogeschool in Wageningen. Zij hadden een spel ontwikkeld om de boeren bewust te maken van hun economische positie in de EEG. Daar waren ze de boer mee opgegaan om discussies los te maken. In aansluiting daarop wilden ze een film maken. Subsidies werden aangevraagd bij CRM en bij alle provincies. De afdeling drama zag geen taak voor de provincie voor de financiering van de productie, maar wel voor het subsidiëren van voorstellingen in de provincie. Het dagelijks bestuur vroeg ook nog het advies van de afdeling vormings- en ontwikkelingswerk. Deze stelde voor f 1.000,- bij te dragen in de kosten van de productie, op grond van de overweging dat er weinig materiaal voor vormingswerk met agrarische groepen beschikbaar is. De raad volgde het standpunt van de afdeling vormings- en ontwikkelingswerk. Het College van Gedeputeerde Staten besliste echter negatief. Naar zijn mening had het project primair de ontwikkeling van voorlichtingsmethodieken ten doel en hield deze doelstelling nauw verband met de studie.

Boerentoneelgroep: 'Zij hadden een spel ontwikkeld om de boeren bewust te maken van hun positie in de E.E.G. ...

4.4 Het geven van voorlichting

4.4.1 Voorlichtingsdag ontwerp-rijksbijdrageregeling Sociaal-Cultureel Werk

Aan het Overijssels Centrum voor Amateurtoneel werd gevraagd, zijn aangesloten organisaties uit te nodigen voor de voorlichtingsbijeenkomst, die op 14 mei 1977 door de drie vormingscentra in Nijverdal werd georganiseerd.

4.5 Het (mede) op gang brengen van projecten

4.5.1 Nationaal Landjuweel

Medewerking werd verleend aan het Nationaal Landjuweel 1976 van het Nederlands Centrum voor Amateurtoneel. Tot januari van dat jaar had de directeur namens het NOGC zitting in het Comité Nationaal Landjuweel. Daarna werd zij opgevolgd door drs H. A. M. Laarakkers.

Het Landjuweel wordt eenmaal in de vijf jaar georganiseerd. Het doel van deze toneelwedstrijden is, het amateurtoneel te stimuleren. Per provincie werden in 1975 voorronden georganiseerd. Enkele steden (Amsterdam, Den Haag) houden een eigen juweel. De provinciale voorronden werden gevolgd door tussenronden, waarvoor het land werd opgedeeld in een aantal 'pools'. Hierin kwamen de winnaars van de provinciale voorronden tegen elkaar uit. De winnaars van de tussenronde kwamen in 1976 tegen elkaar uit in de eindronde. Deze speelde zich, traditiegetrouw, af in Haarlem.

Op advies van de raad stelde het provinciaal bestuur een subsidie beschikbaar voor de voorronde, op voorwaarde dat daaraan tenminste vijf verenigingen zouden deelnemen. Die voorwaarde werd niet vervuld: er meldden zich niet meer dan twee verenigingen aan. Het subsidie kwam dan ook niet tot uitkering. In alle verdere ronden schitterde Overijssel door afwezigheid. De Landjuweelbokaal werd gewonnen door de Nieuwe Toneelgroep Rotterdam.

5 SECTOR LITERATUUR

5.0 Tendenzen

Wat als literatuur wordt aangeboden wordt in hoge mate door de commercie bepaald. Aan een kant hebben we daar de bloei van het stripverhaal aan te danken, aan de andere kant dreigt vervlakking doordat minder gangbare publikaties (minder gangbaar door de aard van het onderwerp of door de vorm) heel moeilijk worden uitgegeven. Kleine uitgeverijen proberen wel aan deze tendens het hoofd te bieden, maar ze kunnen zich financieel niet altijd staande houden.

De fusies in de uitgeverwereld hebben bovendien de concurrentie in belangrijke mate uitgeschakeld. Het is de vraag of dit niet tot een onaanvaardbare verschraling van het aanbod leidt.

Ook in de verslagperiode is weer gebleken hoe moeilijk het is om op provinciaal niveau een beleid te ontwikkelen op het gebied van de literatuur. Schrijven is net als beeldende kunst een individuele bezigheid en hoe kan deze worden gestimuleerd? Via het taalonderwijs? Op dat gebied heeft de provinciale overheid nauwelijks een taak. Door het stimuleren van tentoonstellingen? Daar kwam in de verslagperiode nog weinig van terecht. Lees verder.

5.1 Het bevorderen van overleg en samenwerking

5.1.1 Werkgroep literatuur

Omdat niet kon worden voldaan aan de voorwaarden van de statuten met betrekking tot het instellen van een afdeling besloot het bestuur op 9 maart 1976 tot het instellen van een werkgroep, om te voorkomen dat het werkgebied van de literatuur te weinig aandacht zou krijgen.

De stoot daartoe werd gegeven door een initiatiefgroep literatuur die zich enkele jaren eerder spontaan had gevormd. De onduidelijke status van de initiatiefgroep was oorzaak dat zij niet veel kon uitrichten, de activiteiten hadden een incidenteel karakter.

De leden van de werkgroep literatuur hebben zitting op persoonlijke titel, maar er is wel gelet op hun relaties.

Per ultimo 1977 hadden zitting:

- A. J. van der Worp, Enschede (voorzitter a.i);
- mevrouw E. Schoonenberg, Enschede;
- dr E. Willems, Olst;
- J. Westhof, Diepenveen;
- G. van der Maas, Hengelo;
- mr W. C. Steunenberg, Kampen;
- G. Kuipers, Hardenberg;
- H. D. Korteling, Deventer;
- D. Michon, Enschede.

Het secretariaat werd vervuld door de heer drs H. A. M. Laarakkers.

Werkdoelen

Binnen de doelstellingen van de raad laten zich voor het werkgebied van de literatuur de volgende doelen onderscheiden.

- a. Het ontwikkelen en instandhouden van literaire uitingen.
- b. Het toegankelijk maken van literaire uitingen.
- c. Het bevorderen van de participatie van de bevolking.

Op de commerciële structuren heeft een provinciaal adviesorgaan geen vat. Anderssoortige structuren zijn in Overijssel nauwelijks aanwezig. De vraag doet zich voor, welke initiatieven een werkgroep zelf kan ontwikkelen om invloed uit te oefenen op het literaire leven.

Met betrekking tot een werkprogramma van de werkgroep werden de volgende gedachten ontwikkeld.

- Een inventarisatie van behoeften en problemen bij schrijvers-producenten (aanbodontwikkeling).
- Een initiërende functie wat betreft het toegankelijk maken van literatuur, bijvoorbeeld door het

scheppen van publicatiemogelijkheden, het opzetten van literaire dagen, het aandacht geven aan de schakelfunctie van bibliotheken en scholen.

Het leggen van contacten met het onderwijs en het vormings- en ontwikkelingswerk, het opzetten van een schrijversworkshop, het uitschrijven van prijsvragen, e.d.m..

Inventarisatie schrijversbestand

Om inzicht te krijgen in de problemen van haar werkgebied besloot de werkgroep in 1977 tot een inventarisatie.

Gemeenten, culturele raden, bibliotheken, redacties van tijdschriften en volkshogescholen werden aangeschreven om namen te verzamelen van schrijvers. Dit begrip werd in zeer ruime zin gehanteerd. De schrijvers ontvingen daarna een vragenformulier. Er werden 117 formulieren terugontvangen. De gegevens zijn nog niet verwerkt.

Vergaderfrequentie

In de periode van januari 1976 tot december 1977 vergaderde de werkgroep 11 maal. Gemiddeld waren 6 leden aanwezig.

5.2 Het leveren van een bijdrage tot een planning ten behoeve van een cultuurbeleid

5.2.1 Nota provinciaal cultuurbeleid

De werkgroep hield zich in 1977 kritisch bezig met het ontwerp van deel II en met deel I-b, waarin het sectorverhaal was opgenomen. Dit leidde tot een aantal wijzigingen in de tekst.

5.3 Het uitbrengen van adviezen

5.3.1 Verzameld werk van Herman Korteling

In 1974 vroeg de uitgeversmaatschappij Kruseman een subsidie voor een uitgave van het verzameld werk van Herman Korteling in Deventer. De werkgroep bracht hierover advies uit. De uitgever vond het geadviseerde bedrag te laag en liet het uiteindelijk afweten.

De schrijver nam toen contact op met het uitgeversbedrijf J. H. Kok in Kampen. Ook deze uitgeverij kwam met een subsidieverzoek, dat aanmerkelijk lager lag dan het vorige. Opnieuw bracht de werkgroep literatuur advies uit. Op basis van dit advies stelden Gedeputeerde Staten op 26 juni 1977 een subsidie van f 3.000,- beschikbaar. De raad richtte zelf een schrijven aan de gemeente Deventer om een subsidie van f 1.050,- beschikbaar te stellen; ook dit verzoek werd gehonoreerd. Het boek verscheen in 1977.

5.3.2 Literair tijdschrift 'Het Broekland'

Op 23 februari 1976 diende de Gemeenschappelijke Uitgeverij Pannekoek een plan in om te komen tot een literair tijdschrift voor Overijssel. Aan het provinciaal bestuur werd een startsubsidie van f 1.500,- gevraagd.

De werkgroep literatuur adviseerde positief op grond van de volgende overwegingen:

- er bestaan in Overijssel nauwelijks publikatiemogelijkheden voor beginnende schrijvers;
- het Overijsselse publiek zou op deze wijze kennis kunnen nemen van het werk van medeburgers.

Op 12 oktober 1977 besloten de Staten van Overijssel het gevraagde bedrag beschikbaar te stellen. Helaas werd verzuimd de aanvrager van dit besluit tijdig op de hoogte te brengen. Toen dit eindelijk gebeurde was het initiatief doodgebloed en werd van het subsidie afgezien.

5.3.3 Literatuur op de grens

Onder deze titel werd op 26 maart 1977 in Doetinchem een manifestatie georganiseerd. Gedeputeerde Staten vroegen op 15 februari 1977 advies. Dit lukte niet op zo korte termijn; de werkgroep literatuur kon haar advies aan de raad pas uitbrengen nadat de manifestatie had plaats gevonden. De deelname uit Overijssel was nihil, zodat geen Overijssels belang kon worden geconstateerd. Bovendien bleek dat de manifestatie geen tekort zou opleveren. Het advies was dan ook negatief, de beslissing van Gedeputeerde Staten eveneens.

5.3.4 Tentoonstelling 'Schrijvers uit Overijssel'

Het Letterkundig Museum en Documentatiecentrum ontwikkelde een plan om in september/oktober 1977 in Kasteel Groot Hoenlo een tentoonstelling in te richten over Overijsselse schrijvers van landelijke bekendheid. Om een expositie van enige omvang te organiseren zou een provinciale bijdrage van f 5.000,- nodig zijn.

De werkgroep literatuur schaarde zich achter dit initiatief en adviseerde positief. De financiering zou echter moeten plaatsvinden uit de post culturele manifestaties en het beschikbare bedrag liet een bijdrage van f 5.000,- niet toe. Geadviseerd werd, f 2.000,- beschikbaar te stellen. Voor het Letterkundig Museum betekende dit dat de expositie bescheidener van opzet zou moeten worden.

Het College besliste positief. Het besluit werd echter in een zo laat stadium bekend dat het Letterkundig Museum aan de plannen geen uitvoering meer kon geven. Het subsidie kon derhalve niet tot besteding komen.

5.4 Het (mede) op gang brengen van projecten en experimenten

5.4.1 Presentatie Overijsselse Letterkunde op Groot Hoenlo

De dépendance van het Letterkundig Museum in Groot Hoenlo vroeg de werkgroep literatuur om medewerking te verlenen aan een min of meer regelmatige presentatie van Overijsselse literatoren in Hoenlo. De werkgroep stelde ter ondersteuning van deze activiteiten een sub-werkgroep Groot-Hoenlo in. Het eerste project was de tentoonstelling van Overijsselse schrijvers. In de verslagperiode kon dit project nog niet worden gerealiseerd.

5.4.2 Twentse boekenweek

Op 16 december 1976 stelde de werkgroep een sub-werkgroep Twente in die contacten legde met boekhandels in Twente om een Twentse boekenweek te organiseren. Er werd gezorgd voor een boekenweekgeschenk.

De openingsavond van de Twentse boekenweek vond plaats op 7 mei 1977 in het Concertgebouw te Hengelo. De opening geschiedde door gedeputeerde A. Smit. Het programma werd verder verzorgd door Herman Haverkate, prof dr H. Entjes, het Grundelcabaret en het Twents Clavecimbel Ensemble.

De Twentse Boekenweek kreeg in de regionale pers voldoende aandacht.

6 SECTOR MUSEA, OUDHEIDKUNDE, MONUMENTEN

6.0 Tendenzen

Op het gebied van de musea, oudheidkunde, monumentenzorg heeft de herstructurering van de raad geleid tot betere onderlinge contacten op dit werkgebied. In de afdeling ontmoeten amateurs en vakmensen elkaar om informatie uit te wisselen, adviezen voor de raad voor te bereiden en waar nodig zelf initiatieven te ontwikkelen.

In de verslagperiode bracht het werk aan de nota provinciaal cultuurbeleid het belang van de landschapsconservering in het beeld, en in het verlengde daarvan het belang van de natuur- en milieu-educatie.

De CRM-nota 'Naar een nieuw museumbeleid' stimuleerde de meningsvorming over de taakafbakening van de overheden en beïnvloedde ook de nota provinciaal cultuurbeleid.

Het veldnamenonderzoek kwam goed op gang. De informatieverstrekking werd ter hand genomen. De musea houden zich in toenemende mate bezig met het vraagstuk van de educatieve begeleiding van het museumwerk.

6.1 Het bevorderen van overleg en samenwerking

6.1.1 Afdeling musea, oudheidkunde, monumenten

Structuur

De afdeling musea, oudheidkunde, monumenten telt vertegenwoordigers van instellingen op het gebied van:

- archeologie
- archieven
- geologie
- geschiedenis
- landelijke bouwkunde
- landschapsbescherming
- letterkunde
- monumentenzorg
- museale collecties
- natuurhistorie
- numismatiek
- stedschoon.

Uit de opsomming blijkt dat de vlag de lading niet dekt. De naamgeving van de afdeling is bij de oprichting uitvoerig ter sprake geweest. De keuze voor musea, oudheidkunde, monumenten was een compromis, maar heeft intussen enig burgerrecht verkregen.

Begin 1973 bedroeg het aantal deelnemers 33. Eind 1977 was het gestegen tot 55. Voor de samenstelling van deze uitgebreide afdeling wordt verwezen naar bijlage I.

Tot 1 augustus 1974 was de afdeling musea, oudheidkunde, monumenten voor de vervulling van het afdelingssecretariaat aangewezen op de hulp van de beeldende kunst consulent, de heer drs A. Hofstee. Dat betekende dat de inhoudelijke begeleiding en voorbereiding van de beleidsadvisering voor een belangrijk deel bleef berusten bij de directeur. De benoeming van drs Z. Kolks per 1 augustus 1974 als staffunctionaris met hoofdtaak musea, oudheidkunde, monumenten betekende een merkbare verlichting. Optimaal was de situatie nog niet. De heer Kolks was slechts drie dagen per week voor deze beleidssector beschikbaar. Twee dagen per week verrichtte hij ondersteunende taken ten behoeve van de afdeling vormings- en ontwikkelingswerk.

Ook bij mevrouw drs E. A. van Dijk, die op 16 mei 1976 de heer Kolks opvolgde, was dit aanvankelijk het geval. Toen echter per 1 september 1976 een stafmedewerkster voor het vormings- en ontwikkelingswerk werd aangesteld was zij volledig beschikbaar voor de afdeling.

Afdelingsbestuur, taken en functies

Een grote afdeling als deze kan het niet stellen zonder een afdelingsbestuur dat de afdelingsvergaderingen voorbereidt. Dit afdelingsbestuur telt zes leden en vergadert elke maand die voorafgaat aan de afdelingsvergaderingen. Bij de voorbereiding van de agenda neemt het afdelingsbestuur een standpunt in met betrekking tot de te behandelen onderwerpen, als uitgangspunt voor de besprekingen in de afdeling.

Vergaderfrequentie

Per jaar worden vier à vijf afdelingsvergaderingen gehouden. De opkomst is zeer bevredigend. In 1976 schommelde het aantal aanwezigen tussen de 17 en 24. Wanneer een vergadering in een bepaalde plaats werd gehouden waren er altijd 2 tot 3 deelnemers uit de regio méér aanwezig, die elders verstek laten gaan.

6.1.2 Commissie veldnamenonderzoek

In de commissie veldnamenonderzoek is een samenwerking tot stand gebracht tussen het Bureau Naamkunde van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen in Amsterdam, het Rijksarchief te Zwolle en onze raad. Dankzij deze samenwerking is het veldnamenonderzoek in de verslagperiode goed op gang gekomen. Zie verder 6.5.1.

6.1.3 Overleg museumconsulenten

In april 1976 deed het Nationaal Overleg Gewestelijke Cultuur een poging om een overleg van museumconsulenten/consulenten cultuurconservering tot stand te brengen. Onze nieuwe medewerkster was op dat moment nog niet in dienst en zou bovendien meteen geplaatst worden voor het werk aan de nota provinciaal cultuurbeleid. Toen het NOGC een half jaar later opnieuw een poging deed had juist het ministerie van CRM het initiatief genomen voor een periodiek contact tussen de rijksconsulenten voor de musea en de provinciale consulenten/stafmedewerkers. Het ministerie treedt op als samenroeper. Het overleg komt 3 à 4 maal per jaar bijeen. Het doel is, te komen tot uitwisseling van gegevens en ervaringen en afbakening respectievelijk afstemming van taken.

6.2 Het leveren van een bijdrage tot een planning ten behoeve van een cultuurbeleid

6.2.1 Cultuur in Cijfers II: 1975-1978

In het laatste kwartaal van 1973 besteedde de afdeling musea, oudheidkunde, monumenten veel aandacht aan haar bijdrage tot de meerjarenplanning 'Cultuur in Cijfers'. De publikatie van dit rapport vond plaats in maart 1974.

6.2.2 Cultuur in Cijfers III: 1976-1979

In dit derde deel, waarvan de voorbereiding zich voltrok in de tweede helft van 1974, is een systematisch overzicht gegeven van het beleid van de provincie zoals dit verscheen in hoofdstuk VII van de provinciale begroting, en van de wensen die in dit veld leefden. Veel aandacht werd onder meer besteed aan de denkbeelden om in Noordwest-Overijssel het museum Schoonewelle een bredere functie te geven.

6.2.3 Nota provinciaal cultuurbeleid

In 1976 en 1977 heeft de stafmedewerkster veel tijd besteed aan de uitwerking van de nota provinciaal cultuurbeleid. Op de voorlopige uitwerking van de doelstellingen heeft de afdeling op 3 en 5 mei 1977 commentaar geleverd. De opkomst op deze vergaderingen was helaas niet groot. Slechts de grotere instellingen maakten van deze mogelijkheid tot inspraak gebruik.

6.3 Het uitbrengen van adviezen

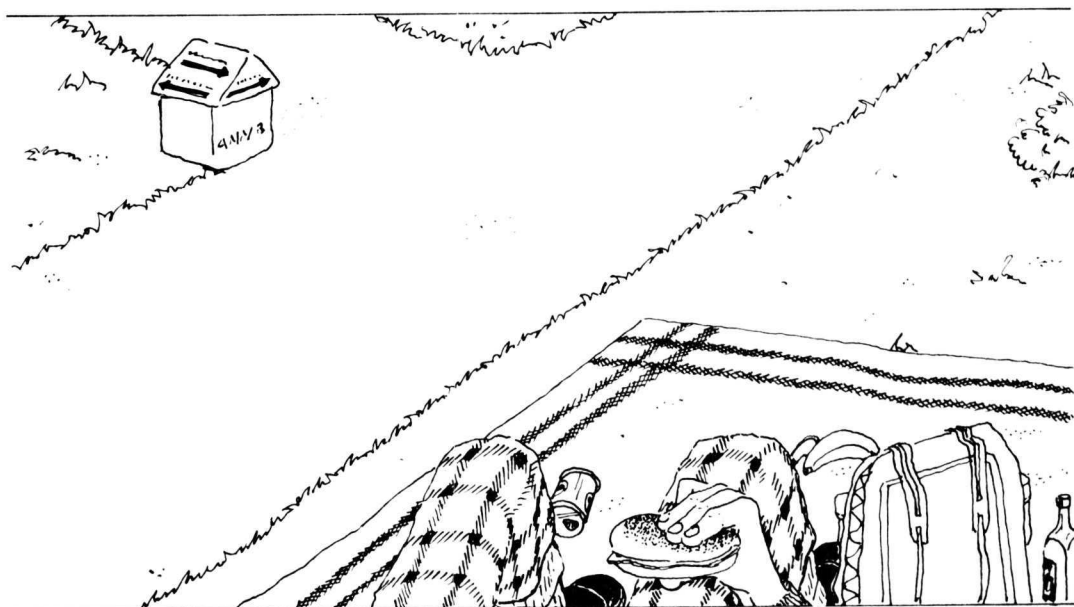
6.3.1 Ontwikkelingen op provinciaal niveau

6.3.1.1 Museum Natura Docet, Denekamp

Op 12 december 1973 bracht de raad advies uit over het natuurmuseum 'Natura Docet' in Denekamp. Naar de mening van de raad voldoet dit museum aan de vier basisfuncties, die in het advies van de raad over de 'Museumnota Overijssel' zijn genoemd. (De Museumnota Overijssel werd in mei 1973 met medewerking van de raad gepubliceerd door de Stichting Musea in Overijssel.) De vier basisfuncties zijn:

- de historische en cultuurhistorische functie;
- de wetenschappelijke functie;
- de educatieve functie;
- de recreatieve functie.

Een éénvrouwsbezetting was naar het oordeel van de raad voor het door het museum gerealiseerde programma volstrekt onvoldoende. Voor een juiste taakvervulling achtte de raad een vaste assistentsplaats noodzakelijk. Verder zou er tenminste een part-time administratieve kracht moeten zijn. Met klem werd aangedrongen op aanstelling van de vaste assistent per 1 januari 1975, doch liefst eerder.

Museum Natura Docet: '...de recreatieve functie...'

Intussen was de kwetsbaarheid van het museum duidelijk aan het licht getreden. De directrice, mevrouw H. Bernink, werd in de zomer van 1974 ernstig ziek en ging per 1-8-1974 met ziekteverlof. Het zou bijna een jaar duren voordat zij weer aan de slag kon. Door de raad werd er op aangedrongen dat mede in verband met de op handen zijnde pensionering van de directrice in versneld tempo een beleidsnota zou worden opgesteld, waarin een visie op de toekomstige taak van het museum zou worden ontwikkeld en op basis waarvan de taken van de museummedewerkers zouden worden afgebakend.

In mei 1975 publiceerde het museumbestuur een beleidsnota onder de titel 'De toekomst van Natura Docet: achtergronden, uitgangspunten en ontwikkeling'. Inmiddels had het museumbestuur maatregelen getroffen om een tweede medewerker aan te trekken. Deze trad per 1-1-1975 in dienst. Met ingang van diezelfde datum kon mevrouw H. Bernink haar werkzaamheden hervatten. Deze medewerker bleef helaas niet lang. Gelukkig konden vóórdat mevrouw Bernink begin 1977 met pensioen ging een bioloog als directeur en een geoloog als stafmedewerker worden aangesteld. Bovendien beschikken zij nu over een assistent.

De subsidies van rijk, provincie en gemeente Denekamp zijn ten behoeve van deze personeelsbezetting aanmerkelijk opgetrokken.

6.3.1.2 Twents-Gelders Textielmuseum

Enige jaren achtereen – van 1974 tot en met 1977 – adviseerde de raad positief met betrekking tot de toekenning van een provinciaal doelsubsidie van f 12.000,-. Dit subsidie was bedoeld voor posten welke niet op de normale exploitatie drukten. Het betrof o.a. restauraties, verbetering van accommodatie en representatie van het museumbezit.

In 1976 werd geadviseerd de toekenning van een doelsubsidie voort te zetten tot in de nota provinciaal cultuurbeleid de criteria voor het toekomstig museumbeleid van de provincie helder zouden zijn geworden.

De nota provinciaal cultuurbeleid vergde meer tijd dan was voorzien. Ook in 1977 werd daarom weer geadviseerd een doelsubsidie te verlenen. In dit advies werd aangesloten bij de visie die inmiddels in de werkgroep provinciaal cultuurbeleid was ontwikkeld, namelijk dat het textielmuseum van nationale betekenis is en dat het door de rijksoverheid zou moeten worden gesubsidieerd. Het optreden als medesubsidiënt gedurende de overgangperiode zou het provinciaal bestuur de mogelijkheid bieden een bijdrage te leveren tot een betere vervulling van een aantal functies van het museum.

Bovendien zou de provincie een actieve rol kunnen spelen in de herverdeling van overheidstaken.

In verband met de toekomstige huisvesting van het museum in het Jannink-complex in Enschede stelden Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten voor, de financiering van het voorbereidingsproject voor hun rekening te nemen. Hierover werd de raad niet om advies gevraagd.

6.3.1.3 Stichting Musea in Overijssel

In juni 1976 werd een positief advies uitgebracht op het uit 1975 daterende verzoek om een jaarlijkse provinciale bijdrage van f 1.000,- in de bestuurskosten. In afwachting van een provinciale regeling voor bijdragen in de bestuurskosten van vrijwilligersorganisaties werd in de verslagperiode op deze aanvraag nog geen beslissing genomen.

In juni 1975 stelde de afdeling musea, oudheidkunde, monumenten zich welwillend op tegenover de plannen van de Stichting om een medewerker aan te trekken die de musea behulpzaam kan zijn bij de technische samenstelling van diaseries en klankbeelden, het inrichten van kleine tentoonstellingen dan wel het geven van technische adviezen hiervoor en het aanschaffen van technische apparatuur plus de opstelling daarvan. Deze medewerker zou gestationeerd moeten worden bij de Technische Hogeschool Twente, maar in dienst van de Stichting Musea in Overijssel moeten komen. Het bestuur van deze stichting zou verantwoordelijk moeten zijn voor de werkbegeleiding. De medewerker zou echter ook beschikbaar moeten zijn voor de THT. Van zijn kant zou hij dan een beroep mogen doen op de deskundigheid van de medewerkers van de audio-visuele afdeling van de THT voor activiteiten ten behoeve van de musea. De mogelijkheden van rijkssubsidies werden besproken met de hoofdconsulent voor de musea van CRM, de heer J. Karsten. Dit zou bij wijze van experiment kunnen gebeuren gedurende twee jaar op basis van 50% rijk, 50% provincie. Van de musea zou een bijdrage worden verwacht in de kosten van de uit te voeren klankbeelden, exposities enz. De voorbereiding van dit plan had nogal wat voeten in de aarde; het kwam in de verslagperiode nog niet tot een advies aan het provinciale bestuur.

6.3.1.4 Provinciaal Overijssels Museum

Het Provinciaal Overijssels Museum organiseerde van 24 september t/m 28 november 1976 een tentoonstelling 'Overijssels stadszilver'. Hiervoor vroeg het museum een apart subsidie aan bij het provinciaal bestuur. Voor de publikatie van het boekje van de heer B. Dubbe, 'Overijssels stadszilver', dat ter gelegenheid van de expositie het licht zag, werd het museum verwezen naar het Provinciaal Anjerfonds, dat de middelen beschikbaar stelde.

Aan Gedeputeerde Staten adviseerde het bureau, een bijdrage van f 5.500,- te verlenen in de kosten van de expositie en uit de post uitgaven van provinciaal belang een bedrag beschikbaar te stellen voor de uitgave van een geïllustreerde catalogus. Het College stelde f 10.000,- beschikbaar voor de catalogus, maar wees een extra bijdrage voor de tentoonstelling af. De kosten daarvan dienden uit het budget te worden bestreden.

6.3.1.5 Athenaeumbibliotheek Deventer

In februari 1977 verzocht het gemeentebestuur van Deventer aan Gedeputeerde Staten te onderzoeken of een provinciaal subsidie tot de mogelijkheden behoorde. Naar de mening van burgemeester en wethouders vervulde de bibliotheek een museale functie. Gedeputeerde Staten legden het verzoek voor aan de raad.

Het lukte in de verslagperiode niet om voldoende duidelijkheid te krijgen over hetgeen met de museale functie werd bedoeld. Uit de beschikbare gegevens werd de indruk verkregen dat hiermee het tentoonstellen van het historisch boekenbezit werd bedoeld. De op handen zijnde verhuizing van de bibliotheek maakte een concrete uitwerking van eventuele tentoonstellingsplannen voorshands onmogelijk; de advisering werd daarom opgeschort.

6.3.1.6 Reizende expositie van museale objecten

In juni 1977 verzocht de raad op voorstel van de afdeling musea, oudheidkunde, monumenten aan Gedeputeerde Staten om een subsidie van f 11.550,- beschikbaar te stellen voor een reizende tentoonstelling van museale objecten. Het leek de afdeling zinnig om een bescheiden experiment aan te gaan om te onderzoeken of langs deze weg de belangstelling voor het in Overijssel aanwezige museumbezit zou kunnen worden aangewakkerd. Voor de distributie en het transport zou kunnen worden ingehaakt bij de reizende beeldende kunst tentoonstellingen.

De afdeling slaagde er in de verslagperiode niet in een concreet plan voor een tentoonstelling uit te werken. Op het subsidieverzoek is daarom nog niet beslist.

6.3.1.7 Archeologische Werkgemeenschap Nederland

De werkgemeenschap vroeg een provinciaal subsidie ter ondersteuning van de activiteiten in Overijssel. De raad adviseerde positief.

Dat het subsidieverzoek via het landelijk hoofdbestuur liep ontmoette begrip. Daarmee werd voorkomen dat de regionale afdelingen zich afzonderlijk tot de provinciale overheid zouden hebben gewend. De structuur van de werkgemeenschap vormt bovendien een grotere garantie voor het voortbestaan van regionaal werkzame verbanden. Het gevraagde bedrag van f 2.000,- zou ten goede komen aan de educatieve begeleiding van het archeologische onderzoek. De drie in Overijssel werkzame afdelingen (de afdeling Zuid-Salland, IJsselstreek en Oostelijke Veluwezoom, de afdeling IJsseldelta-Vechtstreek en de afdeling Twente) bestrijken tezamen de hele provincie Overijssel.

De beslissing op dit subsidieverzoek werd opgeschort in afwachting van de totstandkoming van een subsidieregeling bestuurskosten vrijwilligersorganisaties.

6.3.1.8 Publikaties van provinciaal belang

In februari 1977 werd advies uitgebracht over een subsidieverzoek ten behoeve van de dissertatie van mr P. C. Aalbers: 'Het einde van de horigheid in Overijssel en Oost-Gelderland'. Het hoofdthema van dit onderzoek is de juridische en sociale problematiek die voortvloeide uit pogingen om de horigheid af te schaffen. Het onderzoek strekt zich uit over de periode van omstreeks 1770 tot ongeveer 1840. Voorgesteld werd, een subsidie van f 12.000,- te verlenen.

In juni 1977 deelden Gedeputeerde Staten mee dat zij bereid waren dit bedrag beschikbaar te stellen op voorwaarde dat de provincie Gelderland f 6.000,- zou geven en eventuele winst op verkopen naar evenredigheid van de bijdragen terug zal vloeien naar de Vereeniging tot Beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis en de Stichting Gelders Historische Reeks, welke samen verantwoordelijk zijn voor de uitgave. Het college sloot daarmee aan bij het advies van de raad. De overige subsidiënten stelden winstdeling niet als voorwaarde.

6.3.1.9 Bibliografie Overijssel

In een artikel in het Jaarboek Twente 1977 en in een brief aan de raad drong dr A. L. van Schelven er op aan dat een bibliografisch apparaat zou worden opgezet voor de geschiedenis van Twente. De afdeling musea, oudheidkunde, monumenten benoemde daarop een commissie ad hoc, voornamelijk bestaande uit bibliothecarissen, die zich boog over de opzet van een bibliografie niet slechts voor Twente maar voor heel Overijssel. Het secretariaat van deze commissie werd vervuld door mevrouw drs E. A. van Dijk.

Verskillende mogelijkheden voor de opzet van een bibliografie zijn in de commissie besproken. Voor de uitvoering zal een wetenschappelijk bibliothecaris nodig zijn die gedurende drie jaar voor dit werk zou moeten worden vrijgesteld. Met hem of haar zou een keuze moeten worden gedaan uit de mogelijkheden.

Er konden geen dringende argumenten worden aangevoerd om aan dit project uitvoering te geven voor de totstandkoming van de nota provinciaal cultuurbeleid. Er is daarom geen subsidieverzoek aan de provincie uitgegaan. Het project is verwerkt in de nota provinciaal cultuurbeleid.

6.3.1.10 Heruitgave Geschiedenis van Overijssel

Bij de afdeling musea, oudheidkunde, monumenten leefde de wens om te komen tot populair geschiedkundige uitgaven. Een voor de hand liggende gedachte was een fotografische herdruk op pocketformaat

van de Geschiedenis van Overijssel. Daarover zijn besprekingen gevoerd met een uitgever in Twente. Toen bij de provinciale griffie informatie werd ingewonnen over de royalties bleek men daar – zonder dat de raad als uitgevende instantie daarin was gekend – reeds in onderhandeling te zijn met een uitgever in Zwolle.

Besloten is nu tot een ongewijzigde herdruk van het boek. Met de auteurs is daarover contact opgenomen.

De afdeling is met deze ontwikkeling niet helemaal tevreden, omdat haar bedoelingen om met een fotografische herdruk op klein formaat een ander publiek te bereiken nu niet worden gerealiseerd.

De ongewijzigde herdruk kan zonder subsidie tot stand komen.

6.3.1.11 Streekcultuur

In maart 1976 vroeg de gemeente Staphorst een financiële bijdrage van de provincie in het exploitatietekort van een weverij waar voerlaken voor de onderrokken van de Staphorster dracht geweven zal worden. In de weverij zullen in drie jaar twee wevers opgeleid worden. Naar het oordeel van de raad behoort het tot de doelstellingen van het provinciaal beleid, maatregelen te treffen tot het bewaren van zeden, gewoonten, kleding en leefwijzen die voor een streek of plaats in Overijssel kenmerkend zijn. Het provinciaal bestuur heeft het advies overgenomen en voor de duur van drie jaar een bijdrage van 1/4 van het exploitatietekort, zijnde f 6.500,- beschikbaar gesteld. De gemeente Staphorst neemt de helft van het tekort voor haar rekening; het ministerie betaalt eveneens 1/4.

Met de opleiding van jonge wevers blijkt het voortbestaan van de Staphorster klederdracht nog niet te zijn gewaarborgd. Op 7 oktober 1976 zond de Christelijke Scholengemeenschap LAVO-LTO ons een brief, waarin de problemen van het costuumnaaien onder onze aandacht werden gebracht. Reeds van het begin van het bestaan van de school hebben de meisjes les ontvangen in het vervaardigen van de eigen klederdracht. Op de lagere scholen in Staphorst wordt daar nog geen aandacht aan geschonken. Het is op de LAVO dat de basis wordt gelegd voor het hanteren van 'de geheimen van hun dracht'. In de loop van de tijd is het Staphorster naaien en drukken geïdentificeerd met deze school. Tot nu toe betaalde de stichting uit eigen middelen haar Staphorster naaister. Deze 'vakspecialist' is voortdurend onderbetaald. In de vakanties wordt zij niet doorbetaald. Sinds januari 1972 is bij het ministerie van Onderwijs aangeklopt om subsidie, maar het departement weigert voor deze vakkracht een apart subsidie te verlenen.

Toen is een poging gewaagd bij CRM. Via het Beraad voor het Nederlands Volksleven kreeg het schoolbestuur de raad, contact op te nemen met de Culturele Raad Overijssel. Gevraagd werd, of de provincie een bijdrage zou kunnen verlenen van f 8.400,- per jaar. Het aantal lessen voor Staphorster klederdracht varieert van 6 tot 10 lessen per week.

Na een bezoek ter plaatse adviseerde mevrouw drs E. A. van Dijk om contact op te nemen met de Stichting Staphorst, waaronder de weverij valt. Mogelijk zou op dezelfde manier als voor de weverij subsidie kunnen worden verkregen.

6.3.1.12 Overijsselse historische reeks

In haar vergadering van 3 juni 1975 besloot de afdeling musea, oudheidkunde, monumenten na uitgebreide discussie om steun te verlenen aan het denkbeeld van de Vereniging tot Beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis om tot de uitgave van een Overijsselse historische reeks te komen.

De reeks zou moeten worden gezien als een bundeling van krachten van reeds bestaande verenigingen, met het doel een niveau te halen dat door de verenigingen afzonderlijk niet wordt bereikt omdat het of aan deskundigheid, of aan de tijd ontbreekt om de kwaliteit van manuscripten te beoordelen. Een onafhankelijke redactiecommissie zou de aangeboden kopij op objectieve wijze kunnen beoordelen. De provincie zou een garantiesubsidie van f 30.000,- per jaar moeten verlenen.

Tot een advies kwam het niet, omdat het voorstel door de initiatiefnemer werd teruggenomen om in eigen kring nader te worden bekeken.

6.3.1.13 Dependance Olst van het Nederlands Letterkundig Museum en Documentatiecentrum in Den Haag

In 1972 was een subsidie aangevraagd voor het inrichten van een expositieruimte in Kasteel Groot Hoenlo en voor een jaarlijkse bijdrage in de exploitatie.

De meningen binnen de afdeling musea, oudheidkunde, monumenten waren aanvankelijk verdeeld, maar de raad adviseerde tenslotte positief.

In de zomer van 1975 werd duidelijk dat het College van Gedeputeerde Staten het niet tot zijn taak rekende een bijdrage te verlenen. Voor de initiatiefgroep literatuur was dit aanleiding tot actie over te gaan. In januari 1976 werd een brief aan de staten gezonden waarin aandacht werd gevraagd voor het feit dat een subsidieverzoek uit 1972 nog niet was afgedaan. In positieve zin, wel te verstaan. In de staten werd een motie aangenomen waarin aan GS werd opgedragen alsnog een voorstel te doen voor een eenmalig investeringssubsidie ten behoeve van de expositieruimte. In oktober van dat jaar verleenden de staten een bijdrage van f 5.000,-.

De dependance beoogt het verzorgen van letterkundige exposities op nationaal niveau in het oosten van het land.

6.3.1.14 Archeologische monumenten

Op aanraden van de afdeling musea, oudheidkunde, monumenten richtte de raad zich op 22 november 1974 met een brief tot Gedeputeerde Staten waarin ongerustheid werd uitgesproken over het beheer en de bescherming van archeologische monumenten in deze provincie. Aanleiding was het dichtgooien van de grachten van het kasteelterrein 'Het Hoikink' in de gemeente Weerselo. Het aanwijzen van archeologische monumenten gebeurde in een te traag tempo. Als gevolg daarvan was een aantal monumenten niet voldoende beschermd.

Het College van Gedeputeerde Staten heeft zich daarop tot het ministerie van CRM gericht met het verzoek, op de naleving van de Monumentenwet nauwkeuriger te willen toezien. De minister antwoordde dat hij de bezorgdheid over het trage tempo deelde, maar dat de financiële omstandigheden een oplossing op korte termijn niet mogelijk maakten.

6.3.1.15 Dreigende aantasting waterstreekdorp Ossenzijl

In 1975 vestigde de Natuur en Milieu Federatie de aandacht van de raad op de dreigende aantasting van het waterstreekdorp Ossenzijl. Bij de scheiding van vaart en sluiskolk, tevens scheiding van het waterstreekdorpgedeelte en het havengedeelte, ligt een brug die de verbinding vormt tussen weg T11 (Kuinre-Ossenzijl) en T 12 (Ossenzijl-Steenwijk). De plaats van de brug is een centrum van voorzieningen en de kern van de bebouwing, die in zijn huidige vorm uit de 19e eeuw dateert.

Volgens de plannen van de Provinciale Waterstaat zou deze versleten, maar met een opknapbeurt wel in stand te houden brug moeten verdwijnen, zou de sluiskolk een rechthoekige vorm krijgen en zou de weg verlegd worden, waarbij een nieuwe, minder verkeershinderlijke brug van beton op een aantal meters boven het plaatselijke niveau zou worden gebouwd over de sluiskolk.

De raad tekende in november 1975 tegen deze plannen verzet aan en adviseerde het provinciaal bestuur, te besluiten tot verbetering van de sluiskolk en tot het aanleggen van een voetpad tegen de bestaande brug aan.

De plaatselijke bevolking bleek in meerderheid fel tegen de plannen van de Provinciale Waterstaat gekant te zijn.

In december 1975 beslisten de Staten dat de plannen met betrekking tot het verleggen van de weg en de brug niet zouden worden uitgevoerd. In plaats daarvan zullen plannen voor het herstel en de restauratie van de haven en de sluiskolkmuren worden uitgevoerd, waarbij de oorspronkelijke vorm van de haven gehandhaafd zal blijven.

6.3.1.16 IJsseldijken

Op 1 april 1975 sprak de afdeling musea, oudheidkunde, monumenten haar ernstige bezorgdheid uit over de plannen van de Rijkswaterstaat met betrekking tot de stabilisering van de rivierdijken. Gekozen was voor een theoretisch perfecte oplossing die de veiligheidsaspecten optimaal waarborgde, maar die volledig voorbij ging aan de cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden die het rivierlandschap bepalen. Het bestuur van de raad deelde de ongerustheid. In een brief van 9 april 1975 werd die bezorgdheid ter kennis gebracht van Gedeputeerde Staten. Afschriften van de brief, waarin werd gevraagd ook bij het waterstaatswerk de cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden te laten meewegen, werden gezonden aan de minister van Verkeer en

Waterstaat, de staatssecretaris van CRM, de Gelderse coördinatiecommissie en het polderschap Oost-Veluwe.

Het effect van deze brief is geweest dat de coördinatiecommissie aan de directeur van de Stichting Overijssel, de heer drs S. Hogervorst, heeft verzocht om in de commissie het aspect van de maatschappelijke structuren te behartigen.

6.3.1.17 Wasserij te Kampen: object van industriële archeologie

Het verzoek van een inwoner van Grafhorst, gemeente IJsselmuiden, om de voormalige wasserij P. van de Kamp te IJsselmuiden als waardevol object van industriële archeologie op de lijst van monumenten te handhaven werd door de afdeling musea, oudheidkunde, monumenten overgenomen. Begin 1975 ging namens de afdeling een brief uit aan het ministerie van CRM, aan het Oversticht en aan de raad van de gemeente IJsselmuiden waarin werd aangedrongen op het behoud van de wasserij. De initiatiefnemer en de pers ontvingen een afschrift.

Een jaar later werd de wasserij aangekocht door de Vereniging tot Behoud van Monumenten van Bedrijf en Techniek. Het woonhuis is eigendom van een particulier.

6.3.2 *Ontwikkelingen op gemeentelijk niveau*

6.3.2.1 Oudheidkamer Den Ham-Vroomshoop

In september 1974 had drs Z. Kolks met de heer N. Konijnenburg een oriënterende bespreking over de toekomstige inrichting van de oudheidkamer Den Ham-Vroomshoop na de restauratie van het Midden-dorpshuis. Na het uitbrengen van een concept-voorstel door de heer Kolks werd hem de vraag voorgelegd, hoe in de opzet van de oudheidkamer verleden, heden en toekomst met elkaar in verband konden worden gebracht. Het in deze zin uitgewerkte definitieve ontwerp werd uitgebracht in februari 1975.

6.3.2.2 Geologische en paleontologische verzamelingen Zwolle

In de loop van 1974 wilde de gemeente Zwolle een aantal belangrijke geologische en paleontologische collecties afstoten respectievelijk niet aanvaarden. Dit waren de uit noordelijke zwerfstenen samengestelde collectie-Van der Bosch, de gemeentelijke bottencollectie en de internationaal georiënteerde fossielencollectie-Tolhuis. Uit legaat was verder de in sedimentaire kalksteen uit Overijssel gespecialiseerde collectie-Dijkstra beschikbaar gekomen.

Voor de afdeling musea, oudheidkunde, monumenten was het voornemen van de gemeente aanleiding, op 20 februari 1975 een motie aan het gemeentebestuur van Zwolle aan te bieden waarin zij haar verontrusting uitsprak. Aangedrongen werd op het beschikbaar stellen van ruimte en het benoemen van een professionele beheerder ter instandhouding van de collecties en ter bevordering van de publieke toegankelijkheid.

Ter verlichting van de financiële lasten voor de gemeente werd de zaak bij CRM aanhangig gemaakt als samenwerkingsproject, met de bedoeling een subsidie te krijgen in het kader van het vormings- en ontwikkelingswerk voor volwassenen. Daarbij werd gedacht aan samenwerking met de gemeentelijke plantsoendienst, het Educatief Centrum Cele en de Overijsselse Milieu Federatie. Het voorstel werd door CRM echter niet aanvaard.

6.3.2.3 Beeldengroep Joan Derk van der Capellen tot den Poll

In 1975 ondersteunde de afdeling musea, oudheidkunde, monumenten het streven van prof. dr M. Wertheim en drs F. C. Berkenvelder om een bedreigde beeldengroep van Van der Capellen tot den Poll van Rome terug te brengen naar zijn oorspronkelijke plaats van bestemming: Zwolle. Joan Derk van der Cappellen tot den Poll (1741-1784), door zijn huwelijk in 1768 met Hillegonda Anna Bentinck in Overijssel terecht gekomen, was een bekend voorman van de patriotten in Nederland. Na zijn dood in 1784 gaven de patriotten aan de Italiaanse beeldhouwer Ceracchi opdracht om een nationaal grafmonument voor hem te maken. Dit zou in de Grote Kerk te Zwolle worden opgesteld. Juist toen het monument klaar was werden de patriotten in Nederland door de Pruisen verdreven (1787) en de beeldengroep bleef in Rome, in de tuin van de villa Borghese. Daar heeft zij nu te lijden van milieuvervuiling en van het vandalisme van opgeschoten jongelui. Later bleek, dat het stadsbestuur van Rome het monument niet wilde afstaan.

6.3.2.4 Gemeentelijke musea Deventer

Op 3 juni 1975 nam de afdeling musea, oudheidkunde, monumenten een motie aan waarin zij haar verontrusting uitsprak over de plannen van het gemeentebestuur van Deventer om bij een samenvoeging van de drie gemeentelijke musea het pand aan de Noordenbergstraat, waarin de collectie mechanisch speelgoed is ondergebracht, af te stoten. Naar het oordeel van de afdeling zou het functioneren van de musea, dat volgens de directie van die musea en volgens de afdeling toch al te wensen overlaat, nog verder achteruitgaan. Als redenen voor die verwachting werden genoemd:

- de beschikbare depotruimte wordt nog minder, omdat ze voor een deel als expositieruimte zal worden benut;
- de voorgestelde plannen vereisen méér depotruimte omdat ze onttakeling van de stijlkamers en van de costumafdeling in het museum De Drie Haringen inhouden;
- voor de conservator, een administratieve kracht en een restaurateur van speelgoed zal vervangende werkruimte gevonden moeten worden. Ook de inventarisbeschrijving zal elders moeten worden ondergebracht. De vervangende ruimte is in het pand aan de Brink volgens de museumdirectie niet aanwezig;
- om diverse redenen is het pand Brink 58 weinig geschikt als expositieruimte.

De afdeling deelde de vrees van de directie, dat de maatregel ook op langere termijn een opheffing van het tekort aan werkruimte en stafpersoneel zou blokkeren.

De motie werd ter kennis gebracht van burgemeester en wethouders van Deventer en aan het bestuur van de raad.

Uitgewerkte plannen van de gemeente Deventer met betrekking tot de gemeentemusea waren vervat in de discussienota omtrent een museumbeleid die in november 1976 verscheen. Op deze nota en op een concept-voorstel aan de gemeenteraad werd de raad gevraagd commentaar te leveren. In zijn reactie heeft de raad dit plan ten zeerste ontraden: bij afstoting van het pand Noordenbergstraat zullen de Deventer gemeentemusea veel aan aantrekkelijkheid inboeten. Een groot deel van de speelgoedcollectie zal wellicht moeten worden opgeslagen. Voorgesteld werd, het beleid in 1977 op de oude voet voort te zetten. Tegelijkertijd zou een commissie kunnen worden ingesteld die de opdracht zou kunnen krijgen om te onderzoeken, hoe de musea een bredere functie zouden kunnen krijgen in de door B & W bedoelde zin.

Geadviseerd werd aan het ministerie van CRM een subsidie te vragen om gedurende een jaar het voortbestaan van de bestaande situatie te garanderen. Afschrift van de brief aan B & W werd ter kennis gebracht van de minister van CRM met het verzoek, de middelen ter beschikking te stellen. Het ministerie liet in maart 1977 echter weten dat het daartoe niet bereid was.

In september 1977 zijn openbare hoorzittingen gehouden. Tijdens deze zittingen hebben de instanties die over de discussienota hun licht hadden laten schijnen hun standpunten nader toegelicht.

Er is over het al dan niet afstoten van het pand Noordenbergstraat als onderdeel van de gemeentemusea nog geen besluit gevallen.

6.3.2.5 Antiekhuis te Giethoorn

In augustus 1977 verzocht het gemeentebestuur van Brederwiede advies uit te brengen over het Antiekhuis te Giethoorn. Gevraagd werd, of dit museum als zodanig karakteristiek voor Giethoorn en omgeving moest worden beschouwd, dat het behoud ervan door een financiële ondersteuning van de gemeente gewaarborgd zou moeten worden.

In het contact met de eigenaresse bleek de zaak iets anders te liggen. Zij moest op doktersadvies haar werkzaamheden staken en wilde de grond met het pand en de collectie tezamen verkopen. Hoewel de vraag van de gemeente bevestigend kon worden beantwoord, bleken de middelen van de gemeente niet toereikend om het behoud te waarborgen. Er zijn vervolgens pogingen gedaan om musea die zich op het terrein van de volkskunde bewegen in de collectie te interesseren. Er bestaat hoop dat onderdelen ervan in de provincie zullen blijven.

6.4 Het geven van voorlichting

6.4.1 Contactbericht

In januari 1975 is de heer drs Z. Kolks begonnen met het samenstellen van (toen nog een proeve van) een contactbericht. De afdeling musea, oudheidkunde, monumenten ging ermee akkoord dat gedurende een jaar zowel wat betreft inhoud als vormgeving zou worden geëxperimenteerd.

Voorgesteld werd, tentoonstellingen en culturele evenementen in het contactbericht op te nemen, kort nieuws, agenda's en korte verslagen van voordrachten, alsook populairwetenschappelijke bijdragen.

Het contactbericht wordt meegezonden met de afdelingsstukken en omvat in de regel een bladzij of tien. Geprobeerd wordt voor elke deelsector evenveel ruimte te reserveren.

De heer Kolks heeft in zijn vrije tijd een documentatie opgezet van literatuur die het werkgebied van de afdeling musea, oudheidkunde, monumenten betreft. Deze documentatie wordt in het contactbericht per plaats gepubliceerd voor zover daaraan behoefte bestaat. Het doel van deze documentatie is drieledig:

- a. ieder die belangstelling heeft inzicht te verschaffen in hetgeen reeds over een bepaald onderwerp geschreven is;
- b. voorkomen dat bij bestudering van een onderwerp dubbel werk wordt verricht;
- c. stimuleren dat over onderwerpen waarover tot dusver weinig geschreven is méér zal worden gepubliceerd.

Een probleem bij de samenstelling van het contactbericht is dat aankondigingen vaak te kort van tevoren worden ontvangen. Het contactbericht verschijnt eenmaal in de twee maanden en het gebeurt dikwijls dat een aangekondigde manifestatie vóór het verschijnen van de volgende aflevering plaatsvindt. Dergelijke informatie in een contactbericht is dan niet meer actueel.

Een ander probleem is dat niet alle sectoren even goed aan bod komen. Op grond van onvoldoende bekendheid met en onvoldoende informatie uit die terreinen heeft de secretaris in de verschenen afleveringen geen of onvoldoende aandacht kunnen geven aan aspecten die te maken hebben met geologie, natuurhistorie, numismatiek, landschapsbescherming, milieu, archeologie en prehistorie.

Het nut van het contactbericht is gelegen in het selecteren, vastleggen en bekend maken. Door het contactbericht worden de leden van de afdeling op de hoogte gehouden van elkaars activiteiten en beter bekend gemaakt met bepaalde onderwerpen en met bepaalde instanties (die laatste in de zogenaamde 'notities'). Het contactbericht bevat verder gegevens die anders verloren zouden raken of moeilijk te achterhalen zouden zijn, b.v. de omschrijvingen van restauraties die kort geleden hebben plaatsgevonden of nog aan de gang zijn.

De lezer van het contactbericht hoeft niet meer zelf de moeite te nemen om zijn gegevens bij elkaar te krijgen: dit wordt al zoveel mogelijk voor hem gedaan. Het feit dat de afdeling zo breed mogelijk is samengesteld betekent een extra voordeel voor hen, die in randonderwerpen geïnteresseerd zijn of zich daarmee bezighouden.

Reacties op het contactbericht zijn er nauwelijks geweest. Dit hangt waarschijnlijk samen met de vaak veranderde opzet van het blad.

Om de voortgang te waarborgen is in 1975 een voorlopige, kleine redactiecommissie samengesteld, bestaande uit de heren drs Z. Kolks en mr M. van Boven.

Een voornemen, in 1975, om een oriënterend gesprek aan te gaan met de Stichting De Mars over een mogelijke opname van een aantal bladzijden onder verantwoordelijkheid van de afdeling, heeft geen uitvoering gevonden.

Het werk aan de cultuurnota is oorzaak geweest dat het contactbericht meer dan een jaar niet heeft kunnen verschijnen. In november 1977 is weer een nummer samengesteld. De redactiecommissie onderging wijziging. Zij bestaat nu uit de heren drs Z. Kolks, mr A. J. Mensema, mr C. van Heel en mevrouw drs E. A. van Dijk.

6.4.2 Adresboekje

Op verzoek van de afdeling musea, oudheidkunde, monumenten stelde mevrouw drs E. A. van Dijk in 1977 een adresboekje samen van musea en organisaties op het gebied van historie, oudheidkunde en monumenten. De gemeenten hebben meegewerkt door namen door te geven van instellingen en organisaties die bij ons bureau niet bekend waren.

6.5 Het (mede) op gang brengen van projecten en experimenten

6.5.1 Veldnamenonderzoek

Sinds eind 1973 wordt in Overijssel gewerkt aan een inventarisatie van nog ter plaatse bij de bevolking bekende 'veldnamen', dat wil zeggen namen van boerderijen, landerijen, sloten, wateren en wegen.

In het verleden, vóór de instelling van het kadaster, waren dergelijke aanduidingen de enige methode om zaken van deze aard van elkaar te onderscheiden. Kennis van deze namen is daarom van belang voor verschillende vormen van historisch onderzoek, in het bijzonder de geschiedenis van de landerijen en van hun gebruikers, terwijl de namen zelf ook vaak waardevolle aanwijzingen bevatten voor de aard van het goed of de wijze van gebruik. Ook taalkundig zijn de veldnamen om verschillende redenen van belang. Vele van deze namen blijken in de archiefstukken honderden jaren achtereen genoemd te worden zonder dat uit die stukken zelf valt op te maken waar de bedoelde goederen precies lagen.

Na de invoering van het kadaster in het begin van de vorige eeuw zijn de namen in vele gevallen nog bij de streekbevolking in gebruik gebleven, terwijl soms in verband met verandering van gebruik of eigenaar ook wel nieuwe namen ontstonden.

In de laatste tientallen jaren zijn deze veldnamen snel bezig in vergetelheid te raken mede onder invloed van de vele ruilverkavelingen, uitbreiding van woongebieden bij steden en dorpen en veranderende opvattingen over het gebruik of de waarde van de grond.

Culturele Raad Overijssel, Bureau Naamkunde van de Koninklijke Akademie voor Wetenschappen in Amsterdam en Rijksarchief te Zwolle zijn in 1973 een samenwerking aangegaan om zo snel mogelijk de nog bij de plaatselijke bevolking bekende veldnamen te doen inventariseren. Daartoe is een commissie gevormd die tot taak heeft het tot stand komen van plaatselijke inventarisaties te stimuleren, de veldwerkers te begeleiden en de publikatie van de verkregen resultaten voor te bereiden. Het eigenlijke veldwerk wordt zoveel mogelijk verricht door vrijwilligers en waar die niet te vinden zijn door langdurig werkloze hoofdarbeiders. Deze zgn. WSW-krachten worden door de administratieve centra in de provincie beschikbaar gesteld. Voor hun arbeid is geen vergoeding verschuldigd; wel moeten de reis- en administratiekosten betaald worden. In een enkel geval wordt het veldwerk door een gepensioneerde verricht.

Op 11 augustus 1975 kreeg het onderzoek in de Mastenbroekerpolder een nieuwe injectie door het inzetten van een vroegere medewerker van de gemeentelijke archiefdienst in Zwolle. Deze is begonnen met de systematische inventarisatie van het Hasselter gedeelte van de Mastenbroekerpolder. De arbeid van deze veldwerker moet wel worden betaald. Dit wordt mogelijk gemaakt door een provinciaal subsidie. Van het voor 1975 toegekende bedrag van f 5.500,- was aan het eind van het jaar f 2.146,80 over. Dit bedrag werd teruggestort in de kas van de provincie.

In 1976 stelde de provincie f 7.000,- beschikbaar, in 1977 werd dit bedrag verhoogd tot f 8.850,-. Het Bureau Naamkunde, dat de reiskosten voor zijn rekening nam, stelde voor 1976 en 1977 elk f 3.000,- beschikbaar. Voorts werd een aantal gemeentebesturen aangeschreven om voor het veldnamenonderzoek in hun gemeente een bijdrage te verlenen van f 1.000,-. Op dit verzoek werd positief gereageerd door de gemeenten Stad Delden, Den Ham, Hasselt, Dalfsen, Zwolle, Hengelo en Weerselo. Negatief beslisten de gemeenten Almelo, Denekamp, IJsselmuiden en Raalte.

Een bijdrage werd ook verkregen van de Oudheidkamer Twente te Enschede. Deze stelde zowel in 1976 als in 1977 een bedrag van f 1.000,- beschikbaar voor onderzoek in de gemeenten Enschede, Denekamp, Tubbergen en Borne.

Verder kwam in 1976 een eenmalige bijdrage van f 2.000,- beschikbaar van de Stichting Fondation Jordaan-Van Heek te Enschede.

In een groot aantal gemeenten worden op het ogenblik veldnamen verzameld. In de Noordwesthoek van Overijssel kon echter met het onderzoek nog geen begin worden gemaakt omdat het vinden van een geschikte veldwerker moeilijkheden oplevert.

Op 26 oktober 1976 werd in het Hervormd Centrum te Nijverdal een bijeenkomst gehouden voor veldwerkers en andere geïnteresseerden. De belangstelling was bijzonder groot. Er werd een overzicht gegeven van de stand van zaken, een uiteenzetting over de werkwijze en de ervaringen bij het verzamelen van gegevens in Enschede en over de functie van het Bureau Naamkunde.

In enkele gemeenten is het werk zover gevorderd dat publikatie van de gegevens wordt overwogen. De gedachten gaan uit naar een reeks waarbij per gemeente de veldnamen worden gepubliceerd. Van veel voorkomende elementen in de namen zal een verklaring worden gegeven. Ook zal een beperkt archiefonderzoek plaatsvinden.

6.5.2 Cursussen

6.5.2.1 Oud-schrift

Onder auspiciën van onze raad werd in het najaar van 1975, evenals in 1973, een cursus oud-schrift voor beginners gegeven, zowel in Enschede als in Zwolle.

De cursus in Enschede werd georganiseerd met medewerking van de Oudheidkamer Twente, die in Zwolle met medewerking van de Vereeniging tot Beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis. Docent in Enschede was mr W. J. Meeuwisse, chartermeester aan het Rijksarchief. Als docent in Zwolle trad op drs F. C. Berkenvelder, gemeentearchivaris van Zwolle.

Een les bestond uit twee uur op een morgen. In Enschede stelde het Rijksmuseum Twenthe de gobelinzaal ter beschikking; in Zwolle werd de cursus gegeven in het gebouw van de gemeentelijke archiefdienst.

Voor de cursus in Enschede werd een bedrag van f 75,- gevraagd. Door dit bedrag was de cursus gegarandeerd ook wanneer het aantal aanmeldingen belangrijk beneden het streefgetal van 20 cursisten zou blijven. Bovendien waren in dit bedrag de reiskosten van de docent uit Zwolle verdisconteerd. De cursus in Zwolle kostte f 60,-, waarbij werd uitgegaan van het maximale aantal deelnemers.

Voor beide cursussen bleek een zeer grote belangstelling te bestaan. De financiële uitkomsten verschilden. Enschede had geen tekort, Zwolle schoot er f 60,- bij in. Het werd niet nodig geoordeeld voor zulk een klein bedrag het provinciale subsidie aan te spreken. Met een iets hogere bijdrage per deelnemer zou dit tekort voorkomen zijn.

In het vervolg zullen de cursussen worden georganiseerd door de Oudheidkamer Twente en de Vereeniging tot Beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis. Gebleken is, dat zij zichzelf kunnen bedruipen.

6.5.2.2 Cursus museumtechniek

In de eerste helft van 1976 werd door de Stichting Musea in Overijssel een cursus museumtechniek georganiseerd. De provincie stelde een subsidie van f 1.450,- beschikbaar. De kosten bedroegen f 1.261,50.

Het programma omvatte zeven lessen. Behandeld werden de volgende onderwerpen:

- museumadministratie, door de heer G. D. van der Heide;
- inventarisatie, de praktijk van het beschrijven, door mevrouw P. Wassenberg-Clarijs;
- beveiliging, door L. P. H. Huges, verbonden aan het Technisch Bureau ter bevordering van schadepreventie in Baarn;
- educatief werk, theorie en praktijk, door drs P. Bettenhausen;
- publikatie en propaganda, door de heer T. Swart, verbonden aan de gemeentelijke dienst der musea te Rotterdam;
- de taak van de consulent musea, oudheidkunde, monumenten van de Culturele Raad Overijssel, door drs Z. Kolks;
- conserveren en restaureren in de praktijk.

Voor dit laatste onderdeel werd een bezoek gebracht aan het Centraal Laboratorium voor onderzoek

van voorwerpen van kunst en wetenschap te Amsterdam, waar de directeur van het laboratorium, ir J. Lodewijks, het onderwerp behandelde aan de hand van praktische vragen van de deelnemers.

De overige lessen werden gegeven in musea in Overijssel. Er hadden zich 28 deelnemers aangemeld. Het gemiddelde aantal deelnemers per keer bedroeg 12. Ons bureau verleende enige administratieve bijstand.

De cursus bleek tegemoet te komen aan een reële behoefte bij de Overijsselse musea en oudheidkamers.

6.5.2.3 Cursus archeologie

Op initiatief van de afdeling musea, oudheidkunde, monumenten zijn in 1977 twee cursussen algemene, op Overijssel toegespitste, archeologie georganiseerd. De ene werd gegeven in de gobelinzal van het Rijksmuseum Twenthe te Enschede, de andere deels in Zwolle (de Librije) en deels in Deventer (in het stadhuis).

In Enschede verzorgde dr C. C. J. W. Hijzeler, oud-directeur van het Rijksmuseum Twenthe, zes lessen. In Zwolle en Deventer werden de lessen verzorgd door drs A. D. Verlinde, als archeoloog verbonden aan de Dienst van het Oudheidkundig Bodemonderzoek in Amersfoort, en de heer H. H. J. Lubberding, bestuurslid van de afdeling Deventer van de Archeologische Werkgemeenschap Nederland. Er werd nog een extra zevende les gegeven, die gepaard ging met een bezoek aan de tentoonstelling 'Goed gevonden' in het Provinciaal Overijssels Museum. De deelnemers aan deze cursus konden ook twee excursies meemaken: één naar de grafheuvels te Klarenbeek (samen met leden van de AWN) en één naar het opgravingsproject Ter Hunnepe bij Deventer.

De cursisten waren enthousiast over de opzet van de cursus en bovendien geïnteresseerd in een vervolg. De Oudheidkamer Twente en de Vereniging tot Beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis hebben op zich genomen de cursussen in Enschede en Zwolle voort te zetten. Gebleken is, dat ook deze cursussen zichzelf kunnen bedruipen.

6.5.2.4 Didactische tentoonstelling 'Licht- en klimaatbeheersing in musea'

De tentoonstelling was afkomstig van het International Centre for Conservation te Rome en circuleerde op initiatief van het ministerie van CRM op zes plaatsen in Nederland. Onze raad verleende medewerking bij de plaatsing in Zwolle.

Voor de begeleiding van de bezoekers zorgden de rijksconsulenten voor musea en hun in de provincie werkende collega's. In november 1977 was de tentoonstelling drie weken in Zwolle. Hij werd door 46 personen bezocht. Niet alleen de musea maar ook de archieven toonden grote belangstelling. De tentoonstelling heeft zeker bijgedragen tot een betere kennis van zaken. Een probleem voor de musea is echter, dat zij niet over de financiële middelen beschikken om apparatuur aan te schaffen.

Het ligt in de bedoeling dat CRM, als vervolg op de tentoonstelling, de gecorrigeerde catalogus met de rapporten van de begeleiders verwerkt tot een soort handleiding voor licht- en klimaatbeheersing.

7 SECTOR VORMINGS- EN ONTWIKKELINGSWERK

7.0 Tendenzen

De sector vormings- en ontwikkelingswerk kenmerkt zich door een veelheid en verscheidenheid van organisatievormen. Het aantal organisaties dat deelneemt in de afdeling vormings- en ontwikkelingswerk is toegenomen. Voor dit werkgebied valt veel minder duidelijk dan bijvoorbeeld voor de amateuristische muziekbeoefening en de sector musea, oudheidkunde, monumenten aan te geven dat de herstructurering van de raad heeft geleid tot betere onderlinge contacten. Het functioneren van de afdeling was in de verslagperiode een en ander maal onderwerp van kritische bespreking in de afdeling zelf.

Het streven van de rijksoverheid is al geruime tijd gericht op het tot stand brengen van een samenhangend patroon van educatieve voorzieningen. Voorop staat de overweging dat een breed en gevarieerd aanbod beschikbaar dient te zijn ten behoeve van het 'leren leven levenslang' van brede lagen van de bevolking, met prioriteit voor groepen in achterstandsituaties. Maar ook doelmatigheidsoverwegingen spelen een rol.

Tendenzen: 'Voorop staat de overweging dat een breed en gevarieerd aanbod beschikbaar dient te zijn...'

Voor het provinciaal bestuur stond het in 1975 nog helemaal niet vast dat de provinciale overheid met betrekking tot het vormings- en ontwikkelingswerk een rol van betekenis had. Toen de raad voor zijn aandeel in de co-productie ten behoeve van de cultuurnota de voorwaarde stelde dat aan het bureau een medewerker vormings- en ontwikkelingswerk diende te worden verbonden, antwoordde het College van Gedeputeerde Staten dat deze medewerker voor andere taken moest kunnen worden ingezet wanneer voor de provincie geen taak op dit gebied bleek te zijn weggelegd.

Het decentralisatiestreven van de rijksoverheid, zoals dit tot uitdrukking kwam in de rijksbijdrageregeling plaatselijk vormings- en ontwikkelingwerk van 1976 en in de brede ontwerp-regeling voor Sociaal-Cultureel Werk van 1977, heeft het beeld ingrijpend gewijzigd. Het rijksbeleid gaat er nu van uit dat ook de provinciale overheid een taak heeft; de brede regeling legt ook aan de provincie de plicht op een sociaal-cultureel plan te maken.

Het verleggen van de verantwoordelijkheid naar een lager overheidsniveau leidt tot de steeds dringender wordende vraag, hoe de relatie moet worden geregeld tussen gedecentraliseerde en horizontaal gestructureerde buitenschoolse voorzieningen en het nog altijd sterk gecentraliseerde, verticaal gestructureerde, onderwijs.

Het Jaar van de Vrouw 1975 heeft tot gevolg gehad dat in Overijssel nieuwe ontwikkelingen op gang kwamen en dat ook in het beleid van de raad het educatieve werk met vrouwen een duidelijke plaats kreeg.

7.1 Het bevorderen van overleg en samenwerking

7.1.1 Afdeling vormings- en ontwikkelingswerk: structuur, doelstellingen

Structuur

De afdeling omvat vertegenwoordigers van uiteenlopende werksoorten:

- vormingswerk werkende jongeren;
- club- en buurt(huis)werk;
- vormingswerk jong volwassenen;
- plaatselijk vormings- en ontwikkelingswerk;
- vormingswerk in internaatsverband;
- jeugd- en jongerenwerk;
- vrouwenwerk;
- hoger beroepsonderwijs;
- creativiteitsontwikkeling.

Voor een overzicht wordt verwezen naar Bijlage I. De oprichting van de afdeling vond plaats in 1972, een jaar voordat de herstructurering van de raad zijn beslag kreeg. Bij de oprichting traden 24 organisaties toe. Eind 1977 waren dat er 50.

Afdelingsbestuur

Ook deze grote afdeling heeft een afdelingsbestuur, dat de afdelingsvergaderingen voorbereidt en ten behoeve van de meningsvorming in de afdeling over de te behandelen onderwerpen vooraf een standpunt bepaalt. Het afdelingsbestuur is ten behoeve van de coördinatie zo samengesteld, dat de onderscheiden werksoorten daarin gerepresenteerd zijn.

Eind 1977 telde het afdelingsbestuur 5 leden.

Voorzitterschap en secretariaat

Tot 1976 werd het voorzitterschap van de afdeling vervuld door de heer F. H. Sweben, hoofd van het bureau Jeugdzaken van de gemeente Enschede. Hij werd opgevolgd door de heer J. J. Grootenboer, ambtenaar culturele zaken van de gemeente Borne.

Het secretariaat beruiste tot 1 september 1976 bij de heer Th. Jansma. Van 1 augustus 1974 tot en met 15 mei 1976 kreeg hij ondersteuning van drs Z. Kolks, die de verslaglegging verzorgde. Na het vertrek van de heer Kolks werd deze taak korte tijd verricht door mevrouw drs E. A. van Dijk, tot met ingang van 1 september 1976 mevrouw M. C. Meindersma kon worden benoemd als stafmedewerkster met hoofdtak vormings- en ontwikkelingswerk.

Adviseurs

In de beginperiode trad als adviseur op de heer P. P. van der Ven, stafmedewerker van het Nederlands Centrum voor Volksontwikkeling (NCVO) in Amersfoort, die ook bij de totstandkoming van advies had gediend. Verder heeft de heer H. O. Schaareman, hoofd van de rijksinspectie Jeugdzaken en Volksontwikkeling van CRM in Assen, enige tijd het adviseurschap bekleed.

Werkgroepen en commissies

Voor het behartigen van bepaalde taken stelde de afdeling werkgroepen in (in één geval met een permanent karakter) en commissies ad hoc.

Doelstellingen

In het jaarverslag 1972/73 werd melding gemaakt van tien functies die de afdeling voor zichzelf zag weggelegd op het gebied van het vormings- en ontwikkelingswerk. Haar doelstellingen kunnen worden samengevat als volgt:

- het samen werken aan de optimalisering van het functioneren van de educatieve voorzieningen in Overijssel;
- het voorbereiden van adviezen ten dienste van de overheid.

Vergaderfrequentie

De afdeling vergadert 4 à 5 maal per jaar. Het afdelingsbestuur vergadert voorafgaande aan de afdelingsvergaderingen. In de periode van juli 1973 tot eind 1977 kwam de afdeling in totaal 37 maal bijeen; het afdelingsbestuur 21 maal. Het aantal deelnemers aan de afdelingsvergaderingen schommelde tussen 18 à 20.

7.1.2 Dienstverlenersoverleg

In Overijssel adviseren de volgende instellingen bij de totstandkoming van educatieve plannen: de Stichting Overijssel, de Culturele Raad Overijssel, het Projekt Welzijnsbehartiging Twente, de volkshogescholen Diependaal (Markelo) en Het Witte Huis (Borne), en de NVN-consulent. Functionarissen van deze instellingen kwamen bijeen in het zgn. 'dienstverlenersoverleg'. Men was in 1977 tot de volgende afspraken gekomen:

- onze raad organiseert samen met het Projekt Welzijnsbehartiging Twente en de beide bovengenoemde volkshogescholen een serie van 9 studiebijeenkomsten voor ambtenaren uit de gemeente die vóór 1 november 1978 een educatief plan wilden indienen;
- onze raad organiseert samen met Diependaal 2 bijeenkomsten voor (a.s.) raads- en statenleden over educatieve planning;
- in samenwerking met de Stichting Overijssel en de NVN-consulent ontwikkelt onze raad een proefproject voor training van instellingen in Noordwest-Overijssel ten behoeve van de educatieve planning;
- de Stichting Overijssel begeleidt Hardenberg en Den Ham;
- het Project Welzijnsbehartiging Twente begeleidt Oldenzaal en Goor;
- onze raad begeleidt tijdelijk de gemeente Ommen.

GS hebben die gemeenten die nog geen educatief plan klaar hebben gewezen op de mogelijkheden via genoemde provinciale organen informatie en advies te krijgen. Aan onze raad is verzocht als coördinatiepunt te fungeren.

7.1.3 Coördinatorenoverleg

Dit is een overleg van coördinatoren van de verschillende gemeenten die met educatieve planning bezig zijn. In een overleg tussen de heer W. A. J. Felix, NVN-consulent, en onze stafmedewerkster vormings- en ontwikkelingswerk is besloten dat het secretariaat van deze werkgroep voortaan door ons bureau zal worden vervuld. De werkgroep valt als zodanig onder de afdeling vormings- en ontwikkelingswerk van onze raad. Het coördinatorenoverleg kwam op 7 december 1977 in het gemeentehuis van Hellendoorn bij elkaar. Punten van bespreking waren:

- de stand van zaken in de verschillende gemeenten;
- wat zijn de gezamenlijke knelpunten?
- hoe verder na de vaststelling van het eerste educatieve plan.

Van onze kant zijn de volgende knelpunten gesignaleerd:

- prioriteitenkeuze;
- inspraakprocedure;
- nieuwe initiatieven in verhouding tot bestaande activiteiten;
- daadwerkelijk bereiken van 'achterstandsgroepen';
- rol en positie van de planningscoördinatoren (ten opzichte van het particulier initiatief, de overheid, eigen ideeën).

7.1.4 Creativiteitsberaad Federatie van Overijsselse Creativiteitscentra

In het creativiteitsberaad participeren de creativiteitscentra in Overijssel, die gebundeld zijn in de Federatie van Overijsselse Creativiteitscentra (FOK). Dit zijn de volgende centra:

- Creatief Centrum Almelo;
- Stichting Creativiteitscentrum 'De Doekom', Apeldoorn;
- Muzisch Centrum Noordoostpolder, Emmeloord;
- Creatief Centrum Enschede;
- Creatief Centrum Deventer;
- Creatief Centrum Hardenberg;
- Stichting Vrije Tijdscentrum Scheppende Handen, Hengelo;
- 't Speelwerk, Kampen;
- Creatief Centrum Oldenzaal;
- Creatief Centrum 'De Clufte', Vollenhove;
- Creatief Centrum Zwolle.

Het creativiteitsberaad vergadert sedert 1977 als werkgroep van de afdeling vormings- en ontwikkelingswerk. Als samenroeper treedt op mevrouw M. C. Meindersma. De verslaglegging wordt door de centra zelf verzorgd.

Doel van het overleg is de uitwisseling van informatie en waar mogelijk het ontwikkelen van een gemeenschappelijk beleid. In 1977 vormde de plotselinge inkrimping van rijkssubsidies een punt van bespreking.

7.1.5 Werkgroep educatief werk met vrouwen

In 1977 werd voorbereidend werk gedaan om te komen tot een werkgroep educatief werk met vrouwen. Daartoe werden samenkomsten georganiseerd en besprekingen gevoerd met de Overijsselse Vrouwen Raad.

Aan de organisaties en instellingen werd gevraagd hun mening te geven over een aantal denkbeelden die door mevrouw M. C. Meindersma waren ontwikkeld.

Het doel van de werkgroep zou moeten zijn te komen tot een gevarieerd en samenhangend aanbod aan educatief werk met vrouwen in Overijssel. Daarbij zou op geen enkele wijze afbreuk mogen worden gedaan aan de identiteit van de afzonderlijke vrouwenorganisaties en -groepen. Het is er juist om begonnen om vanuit de eigen identiteit te zoeken naar mogelijkheden van samenwerking en het signaleren van knelpunten.

Het lukte in 1977 nog niet om tot afspraken te komen over de samenstelling van zulk een werkgroep.

7.2 Het leveren van een bijdrage aan een planning ten behoeve van een cultuurbeleid

7.2.1 Cultuur in Cijfers II: 1975-78

In deze nota werd geconstateerd dat behoefte bestond aan:

- planning;
- onderzoek;
- meer beroepskrachten, onder meer een medewerker bij de culturele raad en een consultant voor de audio-visuele vorming;
- bevordering van deskundigheid van vrijwilligers (kadervorming);
- financiële ondersteuning door de provincie van provinciale en regionale organisaties met een initiërende, stimulerende, begeleidende, programmerende en dienstverlenende taak voor derden. Gedacht werd aan vormingscentra, vrouwenorganisaties, creativiteitscentra en zo meer;
- verbetering van subsidieregelingen.

Als prioriteiten werden genoemd:

- het instellen van een experimentenpot;
- een post ten behoeve van kadercursuswerk op het gebied van vormings- en ontwikkelingswerk;
- de spoedige realisering van een audio-visueel centrum.

7.2.2 Cultuur in Cijfers III: 1976-1979

In dit deel werd de horizon verbreed en werden de zaken beter gsystematiseerd. Aandacht werd onder meer gevraagd voor:

- uitbreiding van een aantal creativiteitscentra;
- culturele vorming door schoolbegeleidingsdiensten.

7.2.3 Nota provinciaal cultuurbeleid

De nieuwe stafmedewerkster vormings- en ontwikkelingswerk stond evenals de medewerkster musea, oudheidkunde, monumenten voor de taak, een bijdrage te leveren tot de beleidsplanning in de fase dat zij zich nog helemaal moest inwerken in de Overijsselse situatie.

7.3 Het uitbrengen van adviezen

Het voorbereiden van adviezen ten behoeve van de overheid vormt een belangrijk deel van het werk van de afdeling.

De belangrijkste adviezen uit de verslagperiode worden hieronder vermeld.

7.3.1 Ontwikkelingen op nationaal niveau

7.3.1.1 Rijkssubsidieregeling vormings- en ontwikkelingswerk voor volwassenen

Moest de visie-ontwikkeling van het provinciaal bestuur met betrekking tot het vormings- en ontwikkelingswerk eind 1974 nog beginnen, op rijksniveau was men al veel verder. In 1974 verscheen een ontwerp-regeling ter voorbereiding van de vormgeving van het vormings- en ontwikkelingswerk in de plaatselijke situatie.

In dit ontwerp werd aan de provincies een taak toegedacht. We citeren:

'Voor een goed functioneren van deze regeling is (voorts) noodzakelijk, dat de provinciale overheid (al dan niet met inschakeling van een provinciale culturele raad) door middel van voorlichtend, adviserend en coördinerend werk van culturele ambtenaren of consultants van de culturele raad de totstandkoming van samenwerkingsvormen bevordert; in het bijzonder, waar deze meer dan één gemeente betreffen'.

Aan de informatieverstrekking ten dienste van het lokaal bestuur en de uitvoerende organisaties werd in het ontwerp grote waarde gehecht. Het onderzoek naar de spreiding van voorzieningen en de planning werden gezien als een belangrijke taak voor een provinciale culturele raad. Ook bij die planning zullen de bestaande instellingen en organisaties moeten worden betrokken. Dit vereist een intensieve relatieontwikkeling, opdat nauw bij de mogelijkheden en behoeften ter plaatse kan worden aangesloten.

De raad heeft zich met dit ontwerp zeer beziggehouden en daarover advies uitgebracht.

7.3.1.2 Ontwerp-rijkssubsidieregeling vormings- en ontwikkelingswerk in internaatsverband

Een uitvoerig commentaar werd opgesteld met betrekking tot het ontwerp van een rijkssubsidieregeling voor vormings- en ontwikkelingswerk in internaatsverband. Dit werd in januari 1974 toegezonden aan de commissie vormings- en ontwikkelingswerk voor volwassenen (de zgn. commissie Roelfsema) en aan het provinciaal bestuur.

7.3.1.3 Ontwerp-rijkssubsidieregeling Vormingswerk Jong Volwassenen

Indringend werd ingegaan op de ontwerp-rijkssubsidieregeling voor het vormingswerk jong volwassenen en de nota 'plaatsbepaling vormingswerk jong volwassenen'; de adviezen (oktober 1974) werden niet alleen toegezonden aan de rijksoverheid maar ook aan het provinciaal bestuur. Afzonderlijk werd geadviseerd over het verzoek tot verlening van een provinciaal subsidie in de kosten van het in Zwolle te vestigen bureau Noord-Oost-Nederland voor het VJV (eveneens in oktober 1974).

7.3.1.4 De organisatie van steunfuncties ten behoeve van het educatieve werk voor volwassenen

Het overleg van stafmedewerkers vormings- en ontwikkelingswerk in NOGC-verband werkte in 1975 een commentaar uit met betrekking tot een onderdeel van de taakstelling van de Commissie Bevordering Plaatselijke Educatieve Netwerken, in de wandeling de commissie-PEN geheten. Deze commissie was op 25 juni 1975 door de minister van CRM, mede namens zijn collega van Onderwijs en Wetenschappen, geïnstalleerd.

Het commentaar betrof de organisatie van taken die worden aangeduid als steunfuncties. Als steunfuncties werden aangemerkt:

a. begeleiding

Dit kan zijn advisering met betrekking tot het uitvoerende werk op het terrein van organisatie, leerplanontwikkelingen, programmering, publiciteit, werving enzovoort.

b. dienstverlening

Deze functie heeft betrekking op het ter beschikking stellen van leermiddelen en apparatuur, het verrichten van organisatorische werkzaamheden en technische hulp, bijv. bij het gebruik van audio-visuele hulpmiddelen.

c. studie, onderzoek en opleiding

Hieronder kunnen diverse vormen van onderzoek vallen.

d. overleg en beraad

Dit kan zijn intern overleg tussen gelijkgerichte instellingen in een bond of federatie over de doelstellingen en bepaalde vormen van belangenbehartiging.

e. beleidsadvisering

Deze heeft betrekking op de advisering van de overheden met betrekking tot planning en subsidiëring van het educatieve werk.

De functie studie/onderzoek/begeleiding hoorde naar de mening van het NOGC thuis op nationaal niveau. De functies begeleiding en dienstverlening werden in elkaars verlengde gezien.

De nota gaf een overzicht van de bestaande situatie en ontwikkelde een denkbeeld over een steunstructuur op provinciaal niveau. Per provincie zouden de steunfuncties moeten worden georganiseerd in een Advies- en Dienstencentrum (ADC) met een zodanige bemanning, dat aan de behoeften van het plaatselijke uitvoerende werk zou kunnen worden voldaan. De consultants zouden in dienst moeten zijn van zulk een ADC en niet van een landelijke instelling. Als rechtsvorm zou kunnen worden gedacht aan een stichting, een provinciale dienst of een bestuurscommissie ex artikel 65 van de nieuwe provinciewet. De bestuursamenstelling zou zodanig moeten zijn dat de aspecten van het educatieve werk daarin gerepresenteerd zouden zijn.

De notitie bevatte een groeischema voor een advies- en dienstencentrum en gaf een overzicht van de opvattingen en plannen van een aantal andere landelijke instellingen. Gesignaleerd werd dat het ministerie van CRM de gedachte aan een rijkssubsidieregeling had laten varen en dat gewerkt werd aan een rijksbijdrageregeling.

7.3.1.5 Rijksbijdrageregeling plaatselijk vormings- en ontwikkelingswerk

In maart 1977 werd – op verzoek van GS – een advies uitgebracht over de concrete toepassingsmogelijkheden voor de provinciale overheid van de nieuwe rijksbijdrageregeling plaatselijk vormings- en ontwikkelingswerk.

Enkele punten:

- In het advies werd een beeld gegeven van de situatie in Overijssel. Sinds het van kracht worden van de rijksbijdrageregeling voor plaatselijk vormings- en ontwikkelingswerk zijn 9 gemeenten (Almelo, Deventer, Enschede, Goor, Hengelo, Hardenberg, Nijverdal/Hellendoorn, Steenwijk, Zwolle) en het Gewest Zwolle aan de slag gegaan om voorbereidingen te treffen voor het opstellen van educatieve meerjarenplannen.
- In meer dan 50% van de gemeenten in Overijssel zijn geen voorzieningen op het terrein van het vormings- en ontwikkelingswerk. In minder dan 50% van de gemeenten in Overijssel bestaan wel voorzieningen en wordt in ieder geval gemeentelijk subsidie verstrekt. Negen gemeenten en het Gewest Zwolle bevorderen in meer of mindere mate pogingen om te komen tot het opstellen van een educatief (meerjaren)plan. In 37 gemeenten worden geen pogingen daartoe ondernomen.
- In het advies wordt nagegaan op welke wijze door verschillende instanties hulp wordt en zou kunnen worden geboden aan de gemeenten bij de tenuitvoerlegging van de rijksregeling.

Op grond van de in het advies genoemde vier mogelijkheden van provinciaal handelen, heeft het provinciaal bestuur de Culturele Raad Overijssel verzocht een coördinerende functie te vervullen met betrekking tot de voorlichting en dienstverlening aan gemeenten in Overijssel die van plan zijn een plaatselijk educatief plan op te stellen. (Zie ook 7.1.2.)

Een en ander is voorbereid en afgewerkt in goed overleg met het Permanent Onderwijs Orgaan, dat over dezelfde zaak advies heeft uitgebracht.

7.3.2 Ontwikkelingen op provinciaal niveau

7.3.2.1 Consulent bij de raad

In december 1974 richtte de raad zich tot de staten van Overijssel met een smeekschrift. Dringend werd verzocht het subsidie van de raad, waarover de staten bij de begrotingsbehandeling in januari een uitspraak moesten doen, te verhogen met een post voor een consulent vormings- en ontwikkelingswerk. Voor de vierde achtereenvolgende maal had het College van Gedeputeerde Staten op dit verzoek afwijzend beschikt.

Dat de dienstverlening aan de deelnemers diende te worden geïntensiveerd om het overleg inhoud te geven en de samenwerking te bevorderen, was in het begin van 1974 al gebleken. De resultaten van een telefonische enquête onder de deelnemers naar hun betrokkenheid bij het afdelingsgebeuren haalden toen de pers. Er zal op de concrete problemen van de individuele instellingen en organisaties moeten worden ingegaan wil er een klimaat ontstaan, dat stimuleert tot meedenken over vraagstukken die verder reiken dan de eigen instelling of de eigen plaats. Nog steeds schoten in dit opzicht onze mogelijkheden tekort.

De verontrusting van de raad vond niet alleen zijn oorzaak in de tekorten in dienstverlening aan de deelnemers als gevolg van de beperkte mankracht. Het bestuur werd ook geplaagd voor het ongenoegen van het afdelingsbestuur over het beleid van Gedeputeerde Staten. In een onderhoud met het College van Gedeputeerde Staten op 4 september 1974 had het dagelijks bestuur er op aangedrongen dat het College zijn visie zou geven op de taak van de provincie op het gebied van het vormings- en ontwikkelingswerk. Afwijzing alleen op financiële gronden achtte het dagelijks bestuur zeer onbevredigend. In dit overleg is door Gedeputeerde Staten toegezegd dat er een beleidsnota zou worden opgesteld. Over de inhoud daarvan zou informeel ambtelijk overleg met ons bureau plaatsvinden. De afdeling achtte de vertraging die daardoor zou ontstaan schadelijk voor de beleidsontwikkeling en drong aan op onmiddellijke actie. Het dagelijks bestuur richtte daarop het smeekschrift tot de staten. Deze besloten evenwel hun oordeel op te schorten totdat het standpunt van het College bekend zou zijn; wel werd door enkele statenleden aangedrongen op spoed. Het informeel overleg kwam eind 1974 op gang.

Toen in oktober 1975 het College van Gedeputeerde Staten met een voorstel kwam voor een co-productie ten behoeve van de beleidsplanning stelde de raad als voorwaarde, dat een medewerker voor het vormings- en ontwikkelingswerk zou mogen worden aangesteld. Het College ging daarmee akkoord, maar stelde zijnerzijds de voorwaarde dat deze medewerker voor andere werkgebieden zou worden ingezet als uit de nota provinciaal cultuurbeleid zou blijken dat voor de provincie op het gebied van het vormings- en ontwikkelingswerk geen taak zou zijn weggelegd. Het duurde tot 1 september 1976 voordat mevrouw Meindertsma met haar werkzaamheden kon beginnen.

Het plan voor een afzonderlijke nota vormings- en ontwikkelingswerk kwam door de co-productie te vervallen. Het vormings- en ontwikkelingswerk diende in de nota provinciaal cultuurbeleid een plaats te krijgen. De advisering over de formulering van de overheidstaak verschoof daarmee van de griffie naar de werkgroep en stuurgroep nota provinciaal cultuurbeleid. De voorbereiding van de betreffende hoofdstukken was in handen van mevrouw M. C. Meindertsma.

7.3.2.2 NVN-consulent

Niet geraadpleegd werd de raad in 1973 over de omzetting van een experimenteel subsidie in een vaste subsidiëring in de lasten van de provinciale NVN-adviseur. Bij Gedeputeerde Staten werd een protest ingediend.

7.3.2.3 Federatie van Overijsselse Kreativiteitscentra (FOK)

Adviezen werden uitgebracht met betrekking tot projectsubsidies voor de Federatie van Overijsselse Kreativiteitscentra (FOK) en kaderbasiscursussen kunstzinnige vorming voor het vrijwillig kader in het jeugd-, club- en buurthuiswerk in december 1973. De kadercursussen hebben betrekking op:

- dans en beweging;
- muzikale expressie;
- beeldende expressie;
- dramatische expressie;
- gebruik van foto, film, band, drukpers in relatie tot groepswork en sociaal-culturele oriëntatie. Ze vonden in 1973/74 plaats in Deventer en Enschede en werden georganiseerd in samenspel met de FOK. Het provinciaal bestuur besliste positief.

Zomeractiviteiten

In januari 1976 deelde het College aan de Federatie van Overijsselse Kreativiteitscentra (FOK) mee dat het bereid was een subsidie te verlenen in de kosten van het trainen van vrijwilligers, mits dit zou kunnen gebeuren uit de post voor kaderbasiscursussen kunstzinnige vorming voor vrijwillig kader in het club-, jeugd- en buurthuiswerk. In juni 1976 bracht de raad op verzoek van Gedeputeerde Staten over deze zaak advies uit.

Aan de gedachte, de creativiteitscentra in te schakelen bij het zomervakantiewerk, lagen drie overwegingen ten grondslag:

- de creativiteitscentra een bredere werkingsfeer te geven;
- het kindervakantiewerk meer inhoud te geven;
- docenten van creativiteitscentra ook gedurende de zomermaanden, wanneer het cursuswerk praktisch stilligt, aan het werk te houden.

In het advies werden enkele lijnen ontwikkeld voor de samenwerking tussen de centra en het kindervakantiewerk. Voor de centra werden mogelijkheden gezien bij:

- het samen met anderen helpen opzetten van het programma en de activiteiten;
- de scholing van vrijwillig kader;
- de ondersteuning van vrijwilligers in de praktijk van de uitvoering.

Het creativiteitsberaad van de FOK had op 10 maart 1976 reeds bericht gezonden aan Gedeputeerde Staten dat in Overijssel vijf trainingsprojecten waren geraamd en dat de post kaderbasiscursussen voor het provinciale aandeel in de kosten voldoende ruimte bood. Het College van Gedeputeerde Staten besliste in positieve zin.

7.3.2.4 Vormingswerk Jong Volwassenen

In december 1974 werd door de raad aan het provinciaal bestuur een positief advies uitgebracht inzake het verlenen van een provinciale bijdrage in de kosten van het werk van een regionaal consulent ten behoeve van VJV-centra in de provincie Overijssel en een in Zwolle te vestigen regionaal bureau. Het provinciaal bestuur beschikte echter negatief.

7.3.2.5 Provinciaal audio-visueel centrum

Een werkgroep van de afdeling vormings- en ontwikkelingswerk rondde eind 1974 haar werkzaamheden af met een rapport over een provinciaal audio-visueel centrum. Begin 1975 werd de nota vastgesteld door het algemeen bestuur van de raad. Het doel van het provinciaal audio-visueel centrum werd als volgt omschreven:

- begeleiding en dienstverlening op provinciaal niveau op het terrein van de audio-visuele vorming, zowel praktisch als methodisch;
- poolvorming van de in Overijssel beschikbare deskundigheid op het terrein van de audio-visuele media;
- organisatie van kadertrainingscursussen;
- beschikbaar stellen van mobiele sets video-apparatuur;
- produktie van educatieve programma's;
- aanstelling van een consulent audio-visuele vorming en één of meer technische consulenten.

In september 1975 werd het rapport met een begeleidend schrijven aangeboden aan Gedeputeerde Staten. Het provinciaal bestuur antwoordde bij schrijven van 21 september 1975 o.a. . . . 'De diverse onduidelijkheden hebben ons ertoe gebracht geen principe-uitspraak te doen over doelstelling, functie en organisatievorm van het Provinciaal Audio-visueel centrum. Wij achten het bovendien een zo belangrijk subsidieverzoek, ook in financieel opzicht, dat wij daarover een belangenafweging in het kader van de samenstelling van de cultuurnota absoluut noodzakelijk vinden'.

De brief van het College werd behandeld in de afdelingsvergadering van 12-2-1976. Betwijfeld werd of het wel zinnig was verder te gaan met dit project.

7.3.2.6 Beleid bevrijdt

Onder deze titel bracht de Commissie Vormings- en Ontwikkelingswerk voor Volwassenen te Amersfoort een nota uit over vorming, onderwijs en scholing als bijdrage aan de emancipatie van vrouwen.

Eind 1975 werd een commissie ad hoc van de afdeling vormings- en ontwikkelingswerk ingesteld, die deze nota van een commentaar en een aantal beleidsaanbevelingen voor de provincie zou voorzien.

Het commentaar en de beleidsaanbevelingen werden in juni 1976 door het dagelijks bestuur van de raad aan Gedeputeerde Staten aangeboden.

We ontleen hieraan het volgende :

- 1 De projecten, die in 1975 op provinciaal niveau zijn gestart, moeten voortzetting kunnen vinden. Dat zijn:

- a. de uitgave van een informatiebulletin 'Overijssel Eigenwijzer';
 - b. de opzet van regionale discussiebijeenkomsten onder auspiciën van de Overijsselse Vrouwen Raad;
 - c. conferenties van het Overijssels Gesprek Centrum als regionale afdeling van het Nederlands Gesprek Centrum;
 - d. vormingsweekeinden voor gezinnen met gehandicapte kinderen;
 - e. een regionaal opvangcentrum voor mishandelde vrouwen van de stichting 'Blijf van m'n Lijf';
 - f. het VOS-cursuswerk in plaatselijke situaties;
 - g. de kadertraining van VOS-cursusleiding;
 - h. andere vormings- en ontwikkelingsactiviteiten voor vrouwen, onder meer van vrouwenorganisaties.
- 2 Uitbreiding en aanvulling van het vormings- en ontwikkelingswerk voor volwassenen, waaronder het VOS-cursuswerk in de plaatselijke situatie en langer lopende activiteiten en projecten, b.v. brugklassen voor moeders en open school.
 - 3 Er zullen verscheidene coördinatrices en begeleidsters van o.m. VOS-cursuswerk en ander scholings- en vormingswerk voor vrouwen moeten worden aangesteld.
 - 4 Voor deelneming van vrouwen aan vormingswerk voor jong volwassenen zal de leeftijdsgrens van 27 jaar moeten vervallen. Zo nodig moet het provinciaal bestuur hiervoor een interimregeling in het leven roepen.
 - 5 Er zal voor Overijssel een educatief plan moeten worden opgesteld en een programma van activiteiten. In dat plan zal ook aandacht moeten worden besteed aan mogelijkheden voor vorming, onderwijs en scholing van vrouwen;
 - 6 De afdeling vormings- en ontwikkelingswerk van de raad zal een beleidscommissie voor het vormings- en ontwikkelingswerk voor vrouwen moeten oprichten. Deze dient zich blijvend bezig te houden met het gewenste beleid op dit terrein.
 - 7 Voor het realiseren van samenwerking zal gebruik moeten worden gemaakt van de aanwezige kaders. Vooral in kleine dorpen en steden zal het moeilijk zijn, het vormings- en ontwikkelingswerk voor vrouwen van de grond te krijgen.
 - 8 De stafmedewerkster met hoofdtak vormings- en ontwikkelingswerk die per 1 september 1976 in dienst treedt bij de Culturele Raad Overijssel zal de beleidsaanbevelingen kunnen helpen realiseren.

Het commentaar en de beleidsaanbevelingen werden, behalve aan Gedeputeerde Staten van Overijssel, ook aangeboden aan:

- de Commissie Vormings- en Ontwikkelingswerk voor Volwassenen te Amersfoort;
- de Staatssecretaris van CRM;
- de Nederlandse Vrouwen Raad;
- de Emancipatiecommissie in Rijswijk (Z-H).

7.3.2.7 Vormingstheater

Op 17 juni 1976 werd aan het College van Gedeputeerde Staten advies uitgebracht over vormingstheater. Aanleiding daartoe waren de subsidieverzoeken van twee gezelschappen, te weten: 'Sater' en 'Proloog'. Van deze twee had 'Sater' reeds enkele jaren relaties van enige betekenis met onze provincie. 'Proloog' zocht naar uitbreiding van zijn speelgebied.

De afdeling vormings- en ontwikkelingswerk organiseerde op 20 mei 1976 een themabijeenkomst over vormingstheater, en wel rondom het optreden van 'Proloog'. De bevindingen van deze bijeenkomst werden in bovengenoemd advies verwerkt.

Zie verder hoofdstuk 4 Sector drama.

7.3.2.8 Educatief werk met vrouwen in de provincie Overijssel

In een notitie over het aanbod aan educatief werk met vrouwen in de provincie Overijssel van juni 1977 werd een eerste poging gedaan om via inventarisatie en gesprek te komen tot het uitstippelen van (richtlijnen voor) een gezamenlijk beleid. Op overzichtelijke wijze zijn vermeld de bestaande vrouwenorganisaties in Overijssel en de sociaal-culturele activiteiten die zij verrichten. Tevens werden de volgende *beleidsaanbevelingen* gedaan:

- Het instellen van een werkgroep educatief (sociaal-cultureel) werk met vrouwen. Deze werkgroep zal aanbevelingen moeten doen over opzet en organisatie van een gevarieerd aanbod aan educatief werk met vrouwen. Ook zal zij suggesties moeten doen over meer samenwerking tussen organisaties en meer samenhang tussen de verschillende activiteiten.

In deze commissie, die op verzoek van Gedeputeerde Staten door de Culturele Raad in het leven geroepen wordt, dienen zowel vertegenwoordigers van de Overijsselse Vrouwen Raad, van de vrouwenbewegingen na '60, alsook personen uit de onderwijswereld, het vormingswerk en club- en buurthuiswerk opgenomen te worden.

- Op de provinciale begroting zou ruimte gereserveerd moeten worden voor experimentele projecten. De provincie zou een initiërende en stimulerende taak kunnen verrichten, zoals b.v. bij de VOS-cursussen gebeurt.
- De provincie zou een regeling moeten maken voor de subsidiëring van vrijwilligersorganisaties, waartoe ook het merendeel van alle vrouwenorganisaties gerekend kan worden. Een regeling waarin een aantal zaken vastgelegd zijn, zodat de willekeur minder groot is. In de regeling moet zowel gesproken worden over de organisatiekosten alsook over de kosten van activiteiten.

De notitie werd op 28 juni 1977 behandeld in het algemeen bestuur van de raad en in juli aangeboden aan het College van Gedeputeerde Staten. In hun antwoord (oktober 1977) maakten Gedeputeerde Staten hun uitgangspunten met betrekking tot het educatieve werk met vrouwen kenbaar. Tevens ging het College in op de beleidsaanbevelingen bij de nota 'Beleid bevrijdt'.

- 1 Het College erkent dat in een aantal opzichten educatief en sociaal-cultureel werk voor vrouwen bijzondere aandacht verdient, ook uit een oogpunt van overheidsbeleid. Gedeputeerde Staten hebben in het verleden dit standpunt tot uitdrukking gebracht door het verlenen van subsidie aan het plaatselijk en provinciaal VOS-cursuswerk, het toezeggen van een bijdrage in de kosten van een consulente vrouwenwerk en het subsidiëren van consulentes bij verschillende afzonderlijke vrouwenorganisaties, zoals in het overzicht van de Culturele Raad Overijssel vermeld.
- 2 Met handhaving van dit uitgangspunt menen Gedeputeerde Staten dat gewaakt moet worden voor een aparte behandeling van het vrouwenwerk, los van het overige sociaal-culturele en educatieve werk.
- 3 Met betrekking tot onze beleidsaanbevelingen voor de provincie merken Gedeputeerde Staten het volgende op.
 - a. Het College vindt het zinvol dat door de betrokken organisaties gezamenlijk wordt nagegaan hoe een samenhangend aanbod aan educatief werk met vrouwen tot stand kan komen op basis van bovengenoemde uitgangspunten, maar het ligt z.i. niet op zijn weg ons te verzoeken hiervoor een speciale werkgroep in het leven te roepen. Gedeputeerde Staten menen dat heel goed aandacht kan worden besteed aan deze vraag binnen de bestaande kaders, bijvoorbeeld binnen onze afdeling vormings- en ontwikkelingswerk, in overleg met de Overijsselse Vrouwen Raad.
 - b. Wanneer zo'n overleg zou leiden tot speciale subsidie-aanvragen bij de provincie zullen bij de beoordeling, naast het hierboven onder 2 gestelde, de volgende punten een rol spelen:
 - voor plaatselijk uitvoerend werk is de gemeente de primair verantwoordelijke overheid. De gemeenten kunnen deze verantwoordelijkheid momenteel concreet gestalte geven via de rijksbijdrageregeling plaatselijk vormings- en ontwikkelingswerk;
 - het College erkent een taak van de provincie ten aanzien van ondersteuning en begeleiding, maar is van mening dat ook voor het vrouwenwerk deze zoveel mogelijk vanuit de bestaande kaders moet worden vervuld. Gedeputeerde Staten zullen zich dan ook zeer terughoudend opstellen tegenover permanente uitbreidingen in de personele sfeer uitsluitend voor deze specifieke werksoort.
 - c. Een subsidieregeling voor vrijwilligersorganisaties was in voorbereiding; Gedeputeerde Staten spraken de hoop uit dat deze begin 1978 aan de staten kon worden voorgelegd.

7.3.2.9 Kadertrainingen van de Nederlandse Vereniging van Huisvrouwen, gewest Overijssel

Op verzoek van Gedeputeerde Staten werd op 21 december 1976 een advies uitgebracht over een verzoek van het gewest Overijssel van de Nederlandse Vereniging van Huisvrouwen om een subsidie voor twee kadertrainingen op 'Den Alerdinck'.

Geadviseerd werd éénmaal een bijdrage van f 750,- te verlenen in afwachting van criteria voor provinciale bijdragen in activiteiten van vrijwilligersorganisaties.

Als overwegingen werden genoemd:

- a. kadertrainingen voor bestuurskader van vrijwilligersorganisaties zijn van belang voor het goed functioneren van deze organisaties;
- b. de kadertraining is van meer dan plaatselijk belang en wordt op provinciale schaal georganiseerd.

7.3.2.10 Kadertrainingen van het Samenwerkingsverband Progressieve Vrouwen

Op 18 mei 1977 werd een advies uitgebracht over een subsidie-aanvraag van het Samenwerkingsverband Progressieve Vrouwen in Overijssel. Geadviseerd werd een éénmalige bijdrage te verlenen voor het seizoen 1977/1978 ten behoeve van provinciale kadertrainingsweekeinden alsmede ten behoeve van de dekking van de kosten voor organisatie en administratie.

... 'Overwogen dient te worden of niet alle vrouwenorganisaties in het kader van een te ontwikkelen provinciale subsidieregeling voor vrijwilligersorganisaties op dezelfde wijze gesubsidieerd dienen te worden voor hun bovenplaatselijke activiteiten' ...

7.3.2.11 Educatie voor volwassenen

In oktober 1977 bracht de Werkgroep Educatie voor Volwassenen van het Permanent Onderwijs Orgaan een advies uit inzake educatie voor volwassenen. De opzet van het advies was als volgt.

- Er werd aandacht besteed aan de ontwikkelingen op het gebied van de volwasseneneducatie, met name in de sfeer van het overheidsbeleid. Een aantal regelingen en voorstellen werden bekeken op hun relevantie voor het provinciaal beleid, zoals:
 - de rijksbijdrageregeling plaatselijk vormings- en ontwikkelingswerk;
 - de concept-rijksbijdrageregeling sociaal-cultureel werk;
 - de adviezen van de Commissie Open School;
 - de adviezen van de Commissie Bevordering Plaatselijke Educatieve Netwerken;
 - de taak van de Commissie Betaald Educatief Verlof.
- Vervolgens werd de feitelijke stand van zaken onder de loep genomen wat de educatie voor volwassenen betreft:
 - de stand van zaken met betrekking tot educatieve plannen in Overijsselse gemeenten;
 - de bestaande aanzetten tot 'educatieve netwerken';
 - de huidige vormingsactiviteiten van de provincie met betrekking tot vormings- en ontwikkelingswerk.
- Tot slot bevatte het advies aanbevelingen voor activiteiten die door het provinciaal bestuur kunnen worden ondernomen om de totstandkoming van educatieve voorzieningen voor volwassenen, direct of indirect, te bevorderen en wel met betrekking tot de volgende organisaties, instellingen en instanties:

1 Gemeenten

Bijvoorbeeld: opstellen van educatieve plannen; rijksbijdrage.

2 Culturele Raad Overijssel

Bijvoorbeeld: opzet van een provinciaal steunpunt met betrekking tot de educatieve planning.

3 Provinciale en regionale onderwijsorganisaties

Bijvoorbeeld: ontwikkeling van educatieve netwerken, educatieve planvorming en onderwijs voor volwassenen.

4 Provinciale bibliotheekcentrales

Bijvoorbeeld: mogelijkheden bij onderwijs- en leerprocessen.

5 Provinciale educatieve processen

Bijvoorbeeld: projecten en experimenten in de sfeer van samenwerking tussen vormingswerk en onderwijs.

6 Vormingsinternaten

Bijvoorbeeld: studiedagen.

7 Minister van Onderwijs en Wetenschappen

Bijvoorbeeld: decentralisatie van het onderwijsbeleid.

Het algemeen bestuur van de raad behandelde op 29 november 1977 het advies en het standpunt van de afdeling vormings- en ontwikkelingswerk en plaatste enkele kanttekeningen. De opmerkingen werden ter kennis gebracht van het Permanent Onderwijs Orgaan.

7.3.2.12 Gemeentelijke educatieve plannen

Begin januari 1978 werd door onze raad aan het provinciaal bestuur een inventarisatie aangeboden van de stand van zaken met betrekking tot educatieve plannen in Overijsselse gemeenten. De inventarisatie was bijgewerkt tot 1 december 1977. Uit deze inventarisatie komt het volgende beeld naar voren:

- vóór november 1977 hadden 9 gemeenten een educatief plan bij CRM ingediend;
- in 6 gemeenten was men begonnen met de opzet van een sociaal-cultureel welzijnsplan om van daaruit een educatief plan te maken;
- 15 gemeenten wilden in 1978 een plan indienen;

– 15 gemeenten hadden weinig of geen stappen gedaan om tot een educatief plan te komen. De vraag was op welke wijze deze laatste 15 gemeenten alsnog bij de planvorming betrokken konden worden. Knelpunten voor kleinere gemeenten zijn het gebrek aan mankracht en tekort aan deskundigheid.

7.4 Het (doen) verrichten van onderzoek

Voor het verrichten van een breed inventariserend onderzoek werd samengewerkt met de Stichting Overijssel. Op het gebied van educatief werk met vrouwen verzamelde mevrouw M. C. Meindertsma zelf gegevens.

7.4.1 Inventariserend onderzoek vormings- en ontwikkelingswerk in Overijssel

Eind 1974 werd door de Stichting Overijssel op verzoek van de afdeling vormings- en ontwikkelingswerk het rapport 'Vormings- en ontwikkelingswerk in Overijssel' uitgebracht.

Het rapport geeft een overzicht van alle organisaties, verenigingen, plaatselijke afdelingen op het terrein van het vormings- en ontwikkelingswerk in Overijssel, te weten:

de NVN-organisaties, de creativiteitscentra, centra voor club- en buurthuiswerk, open jeugdcentra, vormingscentra voor werkende jongeren, volkshogescholen, vrouwenorganisaties, schouwburgen, musea, bibliotheken.

Er werden gegevens verzameld niet alleen over spreiding van deze organisaties over de provincie en over het aantal leden/deelnemers, maar ook over doelstelling, programma's, de wijze waarop wordt gewerkt, de problemen die men ondervindt, de wensen die er leven.

Follow-up

Toen het rapport werd uitgebracht, werd tevens de wens te kennen gegeven dat er iets met dit rapport zou worden gedaan. Dit leidde in mei 1975 tot de instelling van de werkgroep 'Follow-up rapport vormings- en ontwikkelingswerk'. De belangrijkste taak van de werkgroep was: het opstellen van een dienstverleningsplan. Verondersteld werd namelijk dat de in de verschillende sectoren van het vormings- en ontwikkelingswerk werkzame consultants niet zouden kunnen voorzien in de behoefte aan dienstverlening, begeleiding, advisering, training enz.

De werkgroep bracht in januari 1976 haar verslag uit. Als belangrijkste conclusies werden de volgende punten genoemd:

- 1 Het dienstverleningssysteem op het terrein van het vormings- en ontwikkelingswerk vertoont een nogal ingewikkeld patroon: per sector is de aard en de organisatie van de dienstverlening verschillend en de werkgebieden lopen onderling zeer uiteen.
- 2 Er is algemeen de behoefte aan betere communicatie tussen de dienstverleners onderling of minstens aan betere informatie over elkaars werk en mogelijkheden.
- 3 Er blijkt een vrij algemene behoefte te bestaan aan verwijsmogelijkheden naar derden, vooral waar het meer zakelijk-technische informatie betreft.
- 4 In verschillende sectoren wordt gesproken over de wenselijkheid van meer begeleiding, training van het vrijwillig bestuurskader.
- 5 Met name in NVN, VJV en VWJ-kringen meent men dat meer aandacht gegeven zou moeten worden aan gezamenlijke beleidsontwikkeling op plaatselijk niveau.
- 6 Dienstverlening aan groepen of instellingen buiten de eigen sector of organisatie komt praktisch niet voor.

Behalve met deze conclusies kwam de werkgroep ook met enkele aanbevelingen. Een daarvan was dat de afdeling vormings- en ontwikkelingswerk het initiatief zou kunnen nemen tot een overleg tussen verschillende consultants-dienstverleners om te zoeken naar een concrete vorm waarin aan de behoefte aan meer onderlinge communicatie en informatie tegemoet zou kunnen worden gekomen (zie 7.1.2).

7.4.2 Educatief werk met vrouwen

Via een vragenlijst, opgesteld door de stafmedewerkster vormings- en ontwikkelingswerk, werden gegevens verzameld over het educatieve werk met vrouwen in de provincie. Het concept-rapport werd ter verificatie nog eens toegezonden aan alle organisaties die er aan hadden meegewerkt. De notitie verscheen in juni 1977. Voor de beleidsaanbevelingen die eraan werden verbonden wordt verwezen

naar 7.3.2.8 en wat betreft pogingen om te komen tot een werkgroep educatief werk met vrouwen naar 7.1.5.

7.5 Het geven van voorlichting

7.5.1 Algemeen

In de verslagperiode werd aan de deelnemers van de afdeling vormings- en ontwikkelingswerk regelmatig documentatiemateriaal in de vorm van lichtdrukken van knipsels en artikelen toegezonden. Wanneer daar behoefte aan bestond werden bepaalde publikaties aangeschaft ten behoeve van de afdeling of van werkgroepen.

7.5.2 Publikaties

Mevrouw M. C. Meindertsma is in aansluiting op de berichtgeving aan het bestuur in 'Tussentijds' begonnen met een informatiebulletin ten behoeve van de afdeling.

Daarnaast werd in bredere kring verspreiding gegeven aan de volgende publikaties:

- het rapport 'Vormings- en ontwikkelingswerk in Overijssel', uitgebracht door de Stichting Overijssel in 1974;
- Overijssel Eigenwijzer (vier nummers in 1975);
- de notitie 'Educatief werk met vrouwen in Overijssel' (1977);
- het VOS-werkboek.

7.5.3 Voorlichtingsbijeenkomsten

7.5.3.1 Dagberaad over 'Cultuur in Cijfers II'

In augustus 1973 werd een dagberaad georganiseerd met de werkgroep 'Cultuur in Cijfers'; deze heeft in acht vergaderingen gegevens geïnventariseerd en gesystematiseerd ten behoeve van de jaarlijkse meerjarenplanning. In de verslagperiode kon nog geen antwoord worden gegeven op de volgende vragen:

- 1 Welk beleid ligt per instelling/organisatie ten grondslag aan het ingediende cijfermateriaal? Van enkele is dit bekend; van de meeste niet.
- 2 Hoe kan voor de provincie Overijssel op dit gebied een samenhangend beleid worden ontwikkeld?
- 3 Op grond van welke indicaties en criteria kan een specifiek provinciale taak worden afgebakend?

De organisatie was in handen van de heer Th. Jansma.

7.5.3.2 Rijksbijdrageregeling plaatselijk vormings- en ontwikkelingswerk voor volwassenen

Op 7 juli 1976 werden in de Staatscourant de nieuwe rijksbijdrage- en rijkssubsidieregeling vormings- en ontwikkelingswerk voor volwassenen afgekondigd.

Op 13 september verscheen een publikatie van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, getiteld: 'Planning van plaatselijk educatief werk'. Deze ontwikkelingen gaven een duidelijke richting aan: een zeer actieve rol van de lokale c.q. provinciale overheden.

De raad organiseerde daarom in overleg met de afdeling Overijssel van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten een provinciale informatie-bijeenkomst over dit onderwerp. De dag was speciaal bestemd voor bestuurders en beleidsambtenaren van de gemeenten, de gewesten en de provincie. Het provinciaal bestuur van Overijssel trad op als gastheer.

Inleidingen werden gehouden door:

- mr J. M. Jacobs, stafmedewerker van de Voorlopige Landelijke Raad voor Cultureel Werk (RCW) over functie, aard en doelstelling van het vormings- en ontwikkelingswerk;
- mr F. Th. de Graaf, stafmedewerker van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten over enkele essentiële zaken uit de rijksbijdrageregeling;
- Mevrouw M. Dirx, waarnemend hoofd van de afdeling vormings- en ontwikkelingswerk van het ministerie van CRM. Zij gaf een nadere toelichting op de door het ministerie te vervullen functies bij de uitvoering van de regeling.

De plenaire discussie stond onder leiding van de heer J. F. Buurmeijer, lid van de Commissie Bevordering Plaatselijke Educatieve Netwerken.

Op deze dag kon men tevens kennis nemen van een informatiemarkt over het werk van diverse instellingen en organisaties die in Overijssel werkzaam zijn op het terrein van het vormings- en ontwikkelingswerk.

Er waren in totaal 115 personen aanwezig, waarvan vertegenwoordigers van 25 gemeenten in Overijssel.

De organisatie van de bijeenkomst lag in handen van de heer Th. Jansma.

7.5.3.3 Ontwerp-rijksbijdrageregeling sociaal-cultureel werk

De ontwerp-regeling vroeg al in de voorbereidingsfase veel aandacht van de afdeling vormings- en ontwikkelingswerk. In het advies aan Gedeputeerde Staten over de rijksbijdrageregeling voor het plaatselijk vormings- en ontwikkelingswerk (zie 7.3.1.1) werd al op de toen nog in de maak zijnde bredere regeling gewezen.

Na de verschijning in 1977 werd medewerking verleend aan initiatieven van de vormingsinternaten in Overijssel om voorlichtingsbijeenkomsten te organiseren. Organisatorische ondersteuning werd in belangrijke mate gegeven door de stafmedewerkster vormings- en ontwikkelingswerk, mevrouw M. C. Meindertsma. Verwezen wordt verder naar 1.6.4.3.

7.6 Het (mede) op gang brengen van projecten en experimenten

7.6.1 Jaar van de Vrouw 1975

Het waren mevrouw B. Maaskant-Lanting en mevrouw M. F. C. van der Laan-Timmers die in het Internationale Jaar van de vrouw 1975 in Overijssel het initiatief namen tot een overleg met ons bureau, hoe in deze provincie aan het Jaar van de Vrouw aandacht kon worden gegeven. Uit dit initiatief is een aantal activiteiten voortgekomen die voor een deel voortzetting hebben gevonden en voor een deel stimulerend hebben gewerkt op anderen.

Coördinatiecommissie Jaar van de Vrouw

In deze commissie hadden zitting:

- mevrouw I. A. T. G. Cieraad-Dijkstra, Nijverdal;
- mevrouw M. C. Hustinx-Hoenkamp, Zwolle;
- mevrouw M. F. C. van der Laan-Timmers, Zwolle;
- mevrouw B. Maaskant-Lanting, Zwolle;
- mevrouw I. Schneiders-Schönau, Almelo;
- mevrouw F. K. Stikker-Rienks, Emmeloord;
- mevrouw L. Tissing, Zwolle.

Als adviseur trad op de heer Th. Jansma.

De coördinatiecommissie stelde zich ten doel:

- alle activiteiten te coördineren die in het kader van het Jaar van de Vrouw in Overijssel zouden plaatsvinden;
- te fungeren als provinciaal informatie-, documentatie- en actiecentrum en verwijzingsadres;
- activiteiten op gang te brengen op plaatselijk en regionaal niveau die zouden passen in de doelstellingen van het Jaar van de Vrouw.

De coördinatiecommissie bereidde de vergaderingen voor van een breed open overleg waarin de plannen en activiteiten in bespreking kwamen. Voor een aantal projecten werden werkgroepen gevormd.

Breed open overleg

Het breed open overleg fungeerde als ontmoetings- en contactpunt voor (vrouwen)organisaties, groepen en individuen. Het was bovendien het verantwoordingskader voor de werkgroepen die de uitwerking van een aantal projecten ter hand namen.

Het breed open overleg kwam in 1975 zesmaal bijeen. In de vierde bijeenkomst, op 22 mei 1975, werd geprobeerd zicht te krijgen op doel, functie en werkwijze van enerzijds de Overijsselse Vrouwen Raad en anderzijds het breed open overleg Jaar van de Vrouw 1975. In alle voorlopigheid werd uit deze

vergelijking de conclusie getrokken dat bij de regelmatige deelnemers aan het overleg behoefte bestond aan een gespreksforum waar men ook na het Jaar van de Vrouw op persoonlijke titel meningen zou kunnen uitwisselen over thema's die voor vrouwen van belang zijn. Dit resulteerde in 1976 in de oprichting van een Overijssels Gesprek Centrum als onderdeel van het Nederlands Gesprek Centrum. Aan het Overijsselse Centrum was echter geen lang leven beschoren.

Overijssel Eigenwijzer

De informatieverstrekking was van belang om zoveel mogelijk organisaties en groepen bij de ontwikkelingen te betrekken. De coördinatiecommissie besloot daarom tot de uitgave van een (gestencild) informatiebulletin, dat de titel 'Overijssel Eigenwijzer' kreeg. Het bulletin verscheen in 1975 viermaal. Het bureau verzamelde de informatie en zorgde voor de samenstelling en verspreiding van het bulletin. Het werd na het Jaar van de Vrouw in andere vorm, maar met dezelfde titel, voortgezet onder auspiciën van de Overijsselse Vrouwen Raad.

Vormings- en ontwikkelingswerk voor vrouwen: VOS-cursussen

Een belangrijke start werd gemaakt met cursussen Vrouwen Oriënteren zich in de Samenleving (VOS). Gewerkt werd aan de hand van het VOS-werkboek van de Culturele Raad Noord-Holland, waar de VOS-cursussen al een grote vlucht genomen hadden.

De cursussen hebben een drieledig doel:

- bewustmaking van de situatie waarin vrouwen leven;
- inzicht geven in de situatie;
- het zelfvertrouwen bevorderen.

De cursussen worden gezien als een eerste stap naar verdere vorming en scholing.

In Overijssel werd in 1975 gestart met 15 groepen (in Enschede, Hengelo, Almelo, Nijverdal, Zwolle en Deventer). Er waren ongeveer 200 deelnemers; het verloop was gering. In twaalf bijeenkomsten per cursus werd in overeenstemming met de wensen van de deelnemers, aandacht besteed aan drie (hoofd)onderwerpen:

- de vrouw als partner;
- de vrouw als opvoedster;
- de vrouw als burgeres.

Voor dit project stelde het provinciaal bestuur van Overijssel een subsidie van f 15.000,- beschikbaar. Daarvan werden niet alleen de plaatselijke cursussen gesubsidieerd, maar ook twee kadertrainingsbijeenkomsten voor VOS-cursusleiders in het vormingscentrum 'De Born' te Bennekom.

Voor de verdere ontwikkelingen zie hieronder 7.6.2.

Studiedagen werden in het Jaar van de Vrouw niet georganiseerd. Voor eigen cursussen werd alleen subsidie gevraagd door het Katholiek Vrouwen Gilde en de Katholieke Plattelands Vrouwenorganisatie. Deze cursussen werden rechtstreeks gehonoreerd door het Nationaal Comité Jaar van de Vrouw 1975.

Regionaal opvangcentrum voor mishandelde vrouwen 'Blijf van m'n Lijf'

De toelooop naar het opvangcentrum van dezelfde naam in Amsterdam vormde een aanwijzing, dat een regionaal opvangcentrum in een behoefte zou voorzien. Met de voorbereiding van dit project belastte zich een werkgroep die streefde naar vestiging van een centrum in Zwolle. Op 26 januari 1976 werd de Stichting 'Blijf van m'n Lijf' opgericht en in april van dat jaar kon in Zwolle een pand met beperkte opvangmogelijkheden worden betrokken. Voor de inrichting stelde het Nationaal Comité Jaar van de Vrouw 1975 een subsidie van f 20.000,- beschikbaar. Het Centrum draait op vrijwilligsters. De toelooop bleek direct groter dan de mogelijkheden.

In 1977 kwam ook in Twente een initiatief tot ontwikkeling voor de oprichting van een opvangcentrum 'Blijf van m'n Lijf'.

Weekend voor ouders met een gehandicapt kind

Op advies van de coördinatiecommissie stelde het provinciaal bestuur een subsidie beschikbaar voor een vormingsweekende ten behoeve van ouders van gehandicapte kinderen. Dit werd georganiseerd door het vormingscentrum 'Den Alerdinck' in Laag-Zuthem met medewerking van de BOSK (Bond van Motorisch Gehandicapten).

Tijdens dit weekeinde konden ouders van gehandicapte kinderen met elkaar praten over de problemen die een gehandicapt kind in een gezin meebrengt. Voor de opvang van de kinderen was gezorgd. Er namen 13 gezinnen deel en 29 kinderen. De ouders hebben dit weekeinde als heel waardevol ervaren; in hun dagelijkse omgeving ontmoeten ze vaak weinig begrip voor hun moeilijkheden.

Regionale discussiebijeenkomsten

De medewerking van de Overijsselse Vrouwen Raad werd verkregen voor het organiseren van zes regionale discussiebijeenkomsten over onderwerpen die in juni – juli 1975 aan de orde waren geweest in de internationale conferentie in Mexico.

De discussiebijeenkomsten vonden in 1976 plaats in Hengelo, Deventer, Hardenberg, Kampen, Almelo en Raalte. Als inleidsters werden vrouwen uitgenodigd die de conferentie in Mexico hadden bijgewoond. Meer dan 450 vrouwen hebben één of meer bijeenkomst(en) bijgewoond. Als afsluiting ontvingen de deelneemsters een syllabus van de inleidingen. De plaatselijke vrouwenraden hebben bij de werving een actieve rol vervuld.

Financiering van de activiteiten

Subsidies voor de diverse activiteiten kwamen beschikbaar via het Nationaal Comité Jaar van de Vrouw 1975 en van het provinciaal bestuur van Overijssel. Gedurende de tweede helft van het jaar kon de provinciale coördinatiecommissie beschikken over de hulp van Truus Vermeer uit Enschede; voor de secretariaatswerkzaamheden ontving zij een vergoeding.

Slotbijeenkomst

De coördinatiecommissie rondde haar activiteiten af met een bijeenkomst in het provinciehuis op 20 december 1975. Het provinciaal bestuur trad op als gastheer. Tijdens deze bijeenkomst werden enkele vrouwen die zich in het Jaar van de Vrouw bijzonder verdienstelijk hadden gemaakt onderscheiden met de zilveren vogel van het Nationaal Comité Jaar van de Vrouw 1975. Als enige man kreeg ook de heer Jansma deze onderscheiding voor het vele werk dat hij voor het Jaar van de Vrouw heeft verzet.

7.6.2 VOS-cursuswerk

Het VOS-cursuswerk ontwikkelde zich na het Jaar van de Vrouw 1975 tot een apart project van de Culturele Raad Overijssel.

De provinciale coördinatiecommissie Jaar van de Vrouw 1975 sloot haar werkzaamheden af met de indiening van een subsidieverzoek bij het provinciaal bestuur om de cursussen door de raad te laten voortzetten. Voor 1976 werd een bedrag van f 35.000,- gevraagd ten behoeve van 20 cursussen, 2 provinciale kadertrainingsweekeinden voor leidsters aan een vormingscentrum en 5 regionale kadertrainingen voor vrijwilligsters. Gedeputeerde Staten vroegen hierover het advies van de raad. In juni 1976 stelde de raad in zijn antwoord onder meer:

- dat hier primair een taak ligt voor de gemeenten en dat het VOS-cursuswerk een plaats moet krijgen in de gemeentelijke educatieve plannen;
- dat echter voor het provinciaal bestuur een initiërende taak is weggelegd;
- dat het onverantwoord zou zijn een proces dat net op gang was gekomen weer af te breken voordat duidelijk was dat de lagere overheden deze verantwoordelijkheid zouden kunnen overnemen.

Voorgesteld werd, een interim-regeling in het leven te roepen op grond waarvan f 1.000,- per cursus zou worden uitgekeerd, uitgaande van 12 à 15 deelnemers per cursus en een eigen bijdrage van f 25,- à f 30,- per persoon.

VOS-begeleidingscommissie

In overeenstemming met de visie van Gedeputeerde Staten dat het educatieve werk met vrouwen deel uitmaakt van het vormings- en ontwikkelingswerk voor volwassenen kwam de verantwoordelijkheid voor de VOS-cursussen te liggen bij de afdeling vormings- en ontwikkelingswerk. Deze stelde in 1976 een VOS-begeleidingscommissie in, waarin naast vier vertegenwoordigsters van de Overijsselse Vrouwen Raad drie vertegenwoordig(st)ers uit de kring van het plaatselijk VOS-werk en een lid van de afdeling vormings- en ontwikkelingswerk zitting hebben. Voorzitter is mevrouw B. Maaskant-Lanting. Beroepsmatige begeleiding en ondersteuning wordt gegeven door de stafmedewerkster vormings- en ontwikkelingswerk, mevrouw M. C. Meindertma.

De taak van de commissie is omschreven als volgt:

- het voorbereiden van adviezen met betrekking tot de financiering van het VOS-cursuswerk door het

- provinciaal bestuur van Overijssel;
- het begeleiden en bewaken van de opzet van de cursussen, opdat deze voldoen aan de subsidiecriteria;
- het stimuleren van VOS-cursussen in plaatselijke situaties;
- het zorgdragen voor kadertraining;
- het adviseren omtrent de toekenning van provinciale bijdragen;
- het verzorgen van informatie aan plaatselijke groepen.

De stafmedewerkster vormings- en ontwikkelingwerk, mevrouw M. C. Meindertsma, bracht bezoeken aan plaatselijke groepen om de problemen te bespreken en te adviseren omtrent de opzet van het cursuswerk. Op 1 november 1977 kon in het kader van de experimentele werkgelegenheidsprojecten voor vrouwen mevrouw G. M. J. Spronk voor het VOS-werk worden benoemd. De overeenkomst werd na acht maanden beëindigd.

Kadertrainingen en oriëntatiedagen voor VOS-cursusleiders

In 1976 werd een begin gemaakt met kadertrainingen en oriëntatiedagen, nadat geprobeerd was via een vragenlijst de behoeften te peilen. De VOS-begeleidingscommissie stelt het bijwonen van de kadertrainingen als voorwaarde voor het verlenen van een subsidie.

VOS-informatieboek

Aan de behoefte aan informatie werd tegemoet gekomen door het uitbrengen van een VOS-informatieboek. De eerste oplage verscheen in juli 1977. In 1978 kwam de vierde oplage tot stand; wel een bewijs dat het VOS-informatieboek tegemoet komt aan de behoeften.

Richtlijnen voor subsidiëring

Op 18 november 1977 maakten Gedeputeerde Staten de richtlijnen bekend die in acht moeten worden genomen om voor een provinciaal subsidie in aanmerking te komen. Het provinciaal subsidie bedraagt het exploitatietekort tot een maximum van f 1.000,- per cursus, waarbij voor een aantal kostenposten normbedragen zijn vastgesteld (cursusleiding, docenten, administratie, zaalhuur).

7.6.2 Overzicht van de ontwikkeling

1975: 14 cursussen in het kader van het Jaar van de Vrouw.

1976: 33 aanvragen voor VOS-cursussen en 8 voor vervolgcursussen. Het provinciaal bestuur stelde f 30.000,- beschikbaar ten behoeve van het plaatselijke cursuswerk en f 5.000,- voor de begeleiding en training van VOS-cursusleiding.

1977: 50 aanvragen voor VOS-cursussen. Het provinciaal subsidie was f 27.500,- voor cursussen en f 7.500,- voor kadertraining.

Het cursusjaar 1976-77 werd afgesloten met een optreden van de Bloemgroep met een stuk dat probleemsituaties in het gezin uitbeeldde.

In de subsidie-aanvraag voor 1978 werd ervan uitgegaan dat Almelo, Deventer, Enschede, Hengelo en Zwolle niet meer voor een bijdrage van het provinciaal bestuur in aanmerking komen.

In 'De Mars' van juni 1977 nam drs H. Albrecht in de rubriek 'Culturele informatie en documentatie' een overzicht op van de stand van zaken op dat moment.

De ontwikkelingen op het gebied van het educatieve werk met vrouwen waren voor de raad in februari 1977 aanleiding bij het ministerie van CRM een verzoek in te dienen voor een consulente vormingswerk voor vrouwen. Het verzoek werd door Gedeputeerde Staten ondersteund. Gevraagd werd een subsidie van het rijk van 70%; de provincie verklaarde zich bereid aan te vullen tot 100%. De aanvraag werd in 1977 nog niet gehonoreerd.

In de ontwerp-nota provinciaal cultuurbeleid is het uitgangspunt gehanteerd, dat het provinciaal bestuur niet langer dan 3 jaar achtereen het cursuswerk in één gemeente subsidieert.

7.6.3 Studiedagen educatieve planning voor gemeenteambtenaren

Als uitvloeisel van de voorlichtingsactiviteiten van de raad met betrekking tot de rijksbijdrageregeling werd eind 1977 een begin gemaakt met studiedagen educatieve planning voor gemeenteambtenaren.

In samenwerking met het Projekt Welzijnsbehartiging Twente en de volkshogescholen Diependaal en Het Witte Huis organiseerde de raad op 24 november 1977 in het Hervormd Centrum in Nijverdal een studiedag voor ambtenaren die betrokken zijn bij het maken van educatieve plannen. Er werd gesproken over gemeentelijke welzijnsplanning, toegespitst op de rijksbijdrageregeling plaatselijk vormings- en ontwikkelingswerk. Deze dag was in het bijzonder bedoeld voor ambtenaren uit die gemeenten die van plan waren vóór november 1978 een educatief plan in te dienen. De organisatie van de dag was in handen van de stafmedewerkster vormings- en ontwikkelingswerk, mevrouw M. C. Meindersma.

SLOTBESCHOUWING

Overzien we de periode die door dit verslag wordt bestreken, dan kan worden geconstateerd dat de herstructurering heeft geleid tot een bredere grondslag voor het werk. Met een groot aantal organisaties en instellingen zijn betere betrekkingen ontstaan. De betrokkenheid van de meesten van hen bij het beleid van de raad en daardoor bij de beleidsvoorbereiding ten dienste van de overheid is groter geworden. De intensiteit van participeren verschilt naar gelang de organisaties en instellingen wel of niet kunnen steunen op beroepskrachten. We hebben echter nog steeds een aantal aangesloten organisaties met wie we alleen een 'passieve' relatie hebben: ze ontvangen informatie, maar nemen niet deel aan het werk.

Voor een aantal sectoren heeft de afdelingsstructuur stimulerend gewerkt. Voor sommige niet of in mindere mate. Aan de opsporing en zo mogelijk oplossing van knelpunten wordt gewerkt.

Deelnemen aan het bestuurswerk betekent in een organisatie als de onze dat een groot aantal onderwerpen moet worden verwerkt, meestal in een zeer korte tijd, door mensen op wie ook in andere organisaties al een beroep wordt gedaan. Dat is geen geringe opgave voor wie daarnaast een volledige dagtaak heeft te vervullen. Soms kost het moeite opengevallen plaatsen te bezetten. Maar steeds weer worden mensen bereid gevonden hun krachten aan het werk te geven. Een extra inzet wordt gevraagd van degenen die deelnemen in de afdelingsbesturen.

Voor de medewerkers was het een moeilijke tijd. De nieuwe structuur betekende zorg voor een heel ander proces van integratie dan in de oude situatie, en het ontwikkelen van nieuwe werkwijzen. De uitbreiding en wisseling van medewerkers betekende ook een proces van (her)integratie binnen het bureau. Nog voor een zekere consolidatie was ingetreden moest, al doende, voor de nota provinciaal cultuurbeleid een hele nieuwe aanpak van een planontwikkeling worden geleerd. Het bleek een illusie om gedurende het werk aan deze nota alle andere activiteiten stil te zetten, maar tal van zaken kwamen enige tijd op een lager pitje te staan. Het viel niet mee. Maar de hoop is gerechtvaardigd dat door het cultuurplan in de komende jaren een aantal ontwikkelingen wordt veilig gesteld en een aantal nieuwe zaken op de rails gezet.

Zwolle, maart 1979

mr E. C. Maschewski
directeur

BIJLAGE I

Deelnemers per 31 december 1977	participerend in de afdeling	Deelnemers per 31 december 1977	participerend in de afdeling
Belangengroep Almelse Kunstenaars secr. Doelenstraat 1, 7607 AH Almelo	Beeldende kunst	Federatie van Nederlandse Zangersbonden secr. Kallenkoterallee 20, 8331 AH Steenwijk	Amateuristische muziekbeoefening
Kunstkring 'De Waag' secr. Hofkampstraat 165, 7607 NG Almelo	Beeldende kunst	Bond van Arbeiderszangverenigingen in Nederland, afdeling Overijssel secr. Wipstrikkerallee 66, 8023 DL Zwolle	Amateuristische muziekbeoefening
Kunstenaarsbelangengroepering regio Deventer secr. Rijkmanstraat 21, 7411 GA Deventer	Beeldende kunst	Nederlandse Federatie van Christelijke Muziekbonden secr. De Rijpstraat 23, 8023 WB Zwolle	Amateuristische muziekbeoefening
Stichting Y secr. Rozenwaardweg 12, 7416 BN Deventer	Beeldende kunst	Genootschap Stad en Ambt Almelo secr. Looleestraat 8, 7607 LK Almelo	Musea, oudheidkunde, monumenten
Akademie voor Beeldende Kunst Lassingsbleekweg 155, 7522 AH Enschede	Beeldende kunst	Jan Jansstichting secr. G. K. van Hogendorpstraat 7, 7604 AP Almelo	Musea, oudheidkunde, monumenten
Belangengroep Enschede Beeldende Kunstenaars secr. Knallhutteweg 13, 7541 PA Enschede	Beeldende kunst	Stichting De Overijsselse Molen secr. Bolhoeksweg 58, 7607 KT Almelo	Musea, oudheidkunde, monumenten
Kunstzaal Marktzeventien Markt 17, 7511 GB Enschede	Beeldende kunst	Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek Kleine Haag 2, 3811 HE Amersfoort	Musea, oudheidkunde, monumenten
Tentoonstellingscommissie TH Twente Postbus 217, 7500 AE Enschede	Beeldende kunst	Archeologische Werkgemeenschap Nederland Afdeling IJsseldelta-Vechtstreek secr. Pastoriestraat 23, 7721 CT Dalfsen	Musea, oudheidkunde, monumenten
Belangengroep Beeldende kunstenaars Hengelo secr. Paul Krugerstraat 30, 7551 GK Hengelo	Beeldende kunst	Stichting Het Overijsselsch Landschap Huis De Horte Poppenallee 39, 7722 KW Dalfsen	Musea, oudheidkunde, monumenten
Hengelose Kunstzaal Stationsplein 1, 7551 CN Hengelo	Beeldende kunst	Natuurhistorisch Museum Natura Docet Oldenzaalsestraat 39, 7591 GL Denekamp	Musea, oudheidkunde, monumenten
Belangengroep Oldenzaalse Kunstenaars secr. Steenstraat 66, 7571 BL Oldenzaal	Beeldende kunst	Stichting Heemkunde Denekamp Diepengoor 16, 7591 BR Denekamp	Musea, oudheidkunde, monumenten
Galerie Steenwijk Thorbeckestraat 62, 8331 AP Steenwijk	Beeldende kunst	Atheneumbibliotheek Deventer Postbus 351, 7400 AJ Deventer	Musea, oudheidkunde monumenten
Belangengroep van Beeldende Kunstenaars Zwolle en regio Goudsteeg 8, 8011 PP Zwolle	Beeldende kunst	Gemeentelijke Archiefdienst Grote Kerkhof 4, 7411 KT Deventer	Musea, oudheidkunde, monumenten
De Librije Postbus 1130, 8001 BC Zwolle	Beeldende kunst	Gemeentemusea van Deventer Brink 56, 7411 BV Deventer	Musea, oudheidkunde, monumenten
Stichting Beeldende Kunst Zwolle secr. Boerenserdijk 91, 8024 AG Zwolle	Beeldende kunst	Stichting Musea in Overijssel Boedekerstraat 14, 7411 RZ Deventer	Musea, oudheidkunde, monumenten
Toneelgroep Theater Rijnstraat 42, 6811 EX Arnhem	Drama	Archeologische Werkgemeenschap Nederland Afdeling Salland secr. Vossebeltweg 33, 7431 AS Diepenveen	Musea, oudheidkunde monumenten
Stichting Oostelijke Schouwburgen Postbus 555, 7400 AN Deventer	Drama	Numismatische Kring Noordoostpolder secr. Drostlaan 86, 8303 EE Emmeloord	Musea, oudheidkunde, monumenten
Stichting Musiese Vorming Boulevard 1945 nr 340, 7511 AK Enschede	Drama	Natuurhistorisch Museum, Vivarium en Volkssterrenwacht M. H. Tromplaan 19, 7511 JJ Enschede	Musea, oudheidkunde, monumenten
Twents Centrum voor Amateurtoneel secr. Hunenborg 15, 7556 MN Hengelo	Drama	Oudheidkamer Twente Lasondersingel 129, 7514 BP Enschede	Musea, oudheidkunde, monumenten
Overijssels Centrum voor Amateurtoneel secr. Burg. Voetelinkstraat 59, 8331 BR Steenwijk	Drama	Rijksmuseum Twenthe Lasondersingel 129, 7514 BP Enschede	Musea, oudheidkunde, monumenten
Aartsdiocesane Bond van Muziekgezelschappen secr. Wezenland 61, 7415 HR Deventer	Amateuristische muziekbeoefening		
Koninklijke Federatie van Harmonie- en Fanfaregezelschappen, Afdeling Overijssel secr. Kloosterdijk 7, 7692 PH Marienberg	Amateuristische muziekbeoefening		

Deelnemers per 31 december 1977	participerend in de afdeling	Deelnemers per 31 december 1977	participerend in de afdeling
Stichting Historische Sociëteit Enschede-Lonneker Bergweg 14, 7524 CW Enschede	Musea, oudheidkunde, monumenten	Beheerscommissie Gemeentelijke Geologische Verzamelingen secr. Snelliuslaan 7, 8024 XD Zwolle	Musea, oudheidkunde, monumenten
Twents-Gelders Textielmuseum Espoortstraat 182, 7511 CM Enschede	Musea, oudheidkunde, monumenten	Gemeentelijke Archiefdienst Voorstraat 26-28, 8011 ML Zwolle	Musea, oudheidkunde, monumenten
Gellemuniger Taelkrink/Oudheidkamer secr. Nijstad 19, 8281 BB Genemuiden	Musea, oudheidkunde, monumenten	Het Oversticht Aan de Stadsmuur 79-83, 8011 VD Zwolle	Musea, oudheidkunde, monumenten
Oudheidkamer Goor secr. Grotestraat 98, 7471 BS Goor	Musea, oudheidkunde, monumenten	Provinciaal Overijssels Museum Melkmarkt 41, 8011 MB Zwolle	Musea, oudheidkunde, monumenten
Historische Kring Haaksbergen Eibergsestraat 108, 7481 HN Haaksbergen	Musea, oudheidkunde, monumenten	Rijksarchief in Overijssel Postbus 1227, 8001 BE Zwolle	Musea, oudheidkunde, monumenten
Oudheidkundige Vereniging Den Ham-Vroomshoop p/a Smitstraat 9, 7683 BD Den Ham	Musea, oudheidkunde, monumenten	Staatsbosbeheer Groot Wezenland 38, 8011 JX Zwolle	Musea, oudheidkunde, monumenten
Oudheidkamer Hardenberg Voorstraat 34, 7772 AD Hardenberg	Musea, oudheidkunde, monumenten	Stichting Natuur en Milieu Federatie Overijssel Aan de Stadsmuur 79-83, 8011 VD Zwolle	Musea, oudheidkunde, monumenten
Archeologische Werkgemeenschap Nederland Afdeling Twente secr. Deldenerstraat 115, 7551 AD Almelo	Musea, oudheidkunde, monumenten	Vereeniging tot Beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis secr. Beukenallee 39, 8041 AX Zwolle	Musea, oudheidkunde, monumenten
Stichting Oald Hengel secr. Voskamp 11, 7552 GD Hengelo	Musea, oudheidkunde, monumenten	Vereeniging Vrienden van de Stadskern Zwolle secr. P. C. Hoofdstraat 22, 8023 AK Zwolle	Musea, oudheidkunde, monumenten
Gerrie Hoeve Ottershagenweg 37, 7635 LT Lattrop	Musea, oudheidkunde, monumenten	Muziekschool Noord-Twente Ootmarsumsestraat 78, 7602 JM Almelo	Muziekscholenoverleg
Vereeniging Vrienden van het Kamper Museum secr. Baai 106, 8224 DS Lelystad	Musea, oudheidkunde, monumenten	Muziekschool Borne Stationsstraat 7, 7622 LW Borne	Muziekscholenoverleg
Stichting Historische Kring Losser secr. Duivelshof, 7587 PR De Lutte	Musea, oudheidkunde, monumenten	Muziekschool Noord-Overijssel p/a Gemeentehuis Moerheimstraat 44, 7201 CG Dedemsvaart	Muziekscholenoverleg
Oudheidkundige Vereniging Oald Helden secr. Witte de Withlaan 10, 7441 HZ Nijverdal	Musea, oudheidkunde, monumenten	Muziekschool Deventer Veenweg 1, 7416 BA Deventer	Muziekscholenoverleg
Historisch Museum Het Palthehuis Marktstraat 12, 7571 ED Oldenzaal	Musea, oudheidkunde, monumenten	Gemeentelijke Muziekschool Noordoostpolder Harmen Vissersplein 2, 8302 BJ Emmeloord	Muziekscholenoverleg
Nederlands Letterkundig Museum en Documentatiecentrum, Dependance Olst Diepenveenseweg 1, 8121 DV Olst	Musea, oudheidkunde, monumenten	Enschede Muziekschool Boddenkampsingel 40, 7514 AR Enschede	Muziekscholenoverleg
Oudheidkamer Ommen Den Oordt 7, 7731 CM Ommen	Musea, oudheidkunde, monumenten	Stichting Algemene Muziekschool Hengelo Grundellaan 18, 7552 EG Hengelo	Muziekscholenoverleg
Oudheidkamer Los Hoes p/a Gemeentehuis Markt 1, 7631 BW Ootmarsum	Musea, oudheidkunde, monumenten	Gemeentelijke Muziekschool Kampen Vloeddijk 159-A, 8261 GM Kampen	Muziekscholenoverleg
Stichting Heemkunde Ootmarsum secr. Vijverstraat 49, 7631 HD Ootmarsum	Musea, oudheidkunde, monumenten	Muziekschool Losser Markeweg 37-A, 7582 BZ Losser	Muziekscholenoverleg
Nederlandse Jeugdbond tot Bestudering van Geschiedenis secr. Goormatenweg 40, 7586 RW Overdinkel	Musea, oudheidkunde, monumenten	Muziekschool Oldenzaal Kerkstraat 9, 7571 EE Oldenzaal	Muziekscholenoverleg
Oudheidkamer Riessen secr. Enterstraat 170-A, 7461 CM Rijssen	Musea, oudheidkunde, monumenten	Stedelijke Muziekschool Zwolle Bloemendalstraat 14, 8011 PJ Zwolle	Muziekscholenoverleg
Vereeniging Oud Vriezenveen secr. Boerhaavelaan 3, 7671 HA Vriezenveen	Musea, oudheidkunde, monumenten	Nivon Gewest Overijssel/Achterhoek secr. Sibeliusstraat 182, 7604 KJ Almelo	Vormings- en ontwikkelingswerk
Natuurhistorisch Museum Schoonewelle Museumlaan 2, 8064 XN Zwartsluis	Musea, oudheidkunde, monumenten	NVV Jongerencontact Schipbeekstraat 26, 7607 LS Almelo	Vormings- en ontwikkelingswerk

Deelnemers per 31 december 1977	participerend in de afdeling	Deelnemers per 31 december 1977	participerend in de afdeling
Volksuniversiteit Almelo Postbus 255, 7600 AG Almelo	Vormings- en ontwikkelingswerk	Vormingscentrum Den Alerdinck Alerdinckweg 6, 8055 PE Laag Zuthem	Vormings- en ontwikkelingswerk
Vormingscentrum 'De Roggekamp' Ootmarsumsestraat 84, 7602 JM Almelo	Vormings- en ontwikkelingswerk	Volkshogeschool Diependaal Diependaalseweg 8, 7475 SW Markelo	Vormings- en ontwikkelingswerk
Katholieke Plattelands Jongeren Postbus 129, 6800 AC Arnhem	Vormings- en ontwikkelingswerk	Vormingscentrum Nijverdal-Rijssen Postbus 113, 7440 AC Nijverdal	Vormings- en ontwikkelingswerk
Volkshogeschool en Streekcentrum 'Het Witte Huis' Grotestraat 262, 7622 GW Borne	Vormings- en ontwikkelingswerk	Man Vrouw Maatschappij Afdeling Oldenzaal Alleeweg 94, 7573 EK Oldenzaal	Vormings- en ontwikkelingswerk
Nutsdepartement Delden Hooyerinksplein 8, 7491 DP Delden	Vormings- en ontwikkelingswerk	Nutsdepartement Oldenzaal p/a Potskampstraat 17, 7573 CB Oldenzaal	Vormings- en ontwikkelingswerk
Stichting BOOG Keizerstraat 31-I, 7411 HD Deventer	Vormings- en ontwikkelingswerk	Jongerencentrum De Olde Vechte Zeuserweg 9, 7731 BG Ommen	Vormings- en ontwikkelingswerk
Stichting Plaatselijk Vormings- en Ontwikkelingswerk Papenstraat 26, 7411 ND Deventer	Vormings- en ontwikkelingswerk	Nutsdepartement Ommen secr. Wolfskuil 7, 7731 AP Ommen	Vormings- en ontwikkelingswerk
Vormingscentrum 't Kruuspunt Postbus 186, 7400 AD Deventer	Vormings- en ontwikkelingswerk	Vereniging van Huisvrouwen Afdeling Ommen secr. Nering Bögelstraat 72, 7731 EM Ommen	Vormings- en ontwikkelingswerk
Nederlandse Bond van Plattelandsvrouwen Gewest IJsselmeerpolders secr. Drostelaan 38, 8303 EE Emmeloord	Vormings- en ontwikkelingswerk	Vereniging van Huisvrouwen Gewest Overijssel secr. Wolfskuil 7, 7731 AP Ommen	Vormings- en ontwikkelingswerk
Bureau Jeugdzaken en Vormingswerk De Klomp 35, 7511 DG Enschede	Vormings- en ontwikkelingswerk	Vormingscentrum Raalte Hofstedelaan 18, 8101 AH Raalte	Vormings- en ontwikkelingswerk
Creatief Centrum Enschede Markt 26, 711 GB Enschede	Vormings- en ontwikkelingswerk Drama	Stichting De Wieden Onnastraat 9, 8331 HL Steenwijk	Vormings- en ontwikkelingswerk
Katholieke Sociale Academie Hengelsestraat 98, 7514 AK Enschede	Vormings- en ontwikkelingswerk	Vormingscentrum De Alef Westerwijkstraat 41, 8331 MJ Steenwijk	Vormings- en ontwikkelingswerk
Volksuniversiteit Enschede Postbus 1153, 7500 BD Enschede	Vormings- en ontwikkelingswerk Drama	Nutsdepartement Kampen Van Pallandtlaan 19, 8091 CE Wezep	Vormings- en ontwikkelingswerk
Vormingscentrum Werkende Jongeren Punt 12 Postbus 233, 7500 AE Enschede	Vormings- en ontwikkelingswerk	Creatief Centrum Cele Papenstraat 9, 8011 PL Zwolle	Vormings- en ontwikkelingswerk
Vormingscentrum De Rutte Postbus 76, 7770 AB Hardenberg	Vormings- en ontwikkelingswerk	Christelijke Plattelands Jongeren Wipstrikerallee 4, 8023 DK Zwolle	Vormings- en ontwikkelingswerk
Nivon Afdeling Hengelo secr. Nico Maasstraat 53, 7555 LW Hengelo	Vormings- en ontwikkelingswerk	Gereformeerde Sociale Akademie Grote Baan 43, 8011 AX Zwolle	Vormings- en ontwikkelingswerk
Sociale Akademie Twente Grundellaan 17, 7552 EC Hengelo	Vormings- en ontwikkelingswerk	Nederlandse Bond van Plattelandsvrouwen Afdeling Overijssel Groot Wezenland 29, 8011 WJ Zwolle	Vormings- en ontwikkelingswerk
Stichting Vrijtijdscentrum Scheppende Handen Deldenerstraat 57, 7551 AB Hengelo	Vormings- en ontwikkelingswerk	Nutsdepartement Zwolle secr. Van 't Hofflaan 3, 8024 BN Zwolle	Vormings- en ontwikkelingswerk
Volksuniversiteit Hengelo Deldenerstraat 59, 7551 AB Hengelo	Vormings- en ontwikkelingswerk	Overijsselse Vrouwen Raad secr. Van 't Hofflaan 3, 8024 BN Zwolle	Vormings- en ontwikkelingswerk
Vormingscentrum Waagh Gerststraat 2, 7552 DV Hengelo	Vormings- en ontwikkelingswerk	Plattelands Jongeren Gemeenschap Overijssel Groot Wezenland 29, 8011 WJ Zwolle	Vormings- en ontwikkelingswerk
Creativiteitscentrum 't Speelwerk Burgwal 86, 8261 ES Kampen	Vormings- en ontwikkelingswerk	Samenwerkingsverband Progressieve Vrouwen Rode Torenplein 9, 8011 MJ Zwolle	Vormings- en ontwikkelingswerk
Federatie van Overijsselse Kreativiteitscentra (FOK) secr. Burgwal 86, 8261 ES Kampen	Vormings- en ontwikkelingswerk	Stichting Educatief Centrum Cele Papenstraat 9, 8011 PL Zwolle	Vormings- en ontwikkelingswerk

Deelnemers per 31 december 1977

Stichting Het Rafter
Postbus 81, 8000 AB Zwolle

Stichting De Sprankel
Postbus 263, 8000 AC Zwolle

Vormingscentrum De Vijfhoek
Vijfhoek 3, 8011 NZ Zwolle

**Deelnemers per 31 december 1977
niet participierend in een afdeling**

Culturele Raad Almelo i.o.
Stadhuisplein 1, 7607 EK Almelo

Deventer Culturele Gemeenschap
Grote Kerkhof 4, 7411 KT Deventer

Culturele Raad Noordoostpolder
Stadskantoor, Boterbloemstraat 2, 8302 CA Emmeloord

Culturele Raad Enschede
Stadhuis, Langestraat 24, 7511 BC Enschede

Culturele Raad Hardenberg
Gemeentehuis, Postbus 500, 7770 BA Hardenberg

Culturele Raad Hengelo
Stadhuis, Burg. Jansenplein 1, 7551 EB Hengelo

Culturele Raad Oldenzaal
secr. Meijbreestraat 92, 7573 ET Oldenzaal

Openbare Leeszaal en Bibliotheek
Hofstraat 37, 7607 AC Almelo

Openbare Leeszaal en Bibliotheek
Oudestraat 158, 8261 CZ Kampen

Openbare Leeszaal en Bibliotheek
Kamperstraat 21, 8011 LJ Zwolle

Provinciale Bibliotheekcentrale-Oost
Postbus 72, 7620 AB Borne

Bond van Amateur Opera en Operettegezelschappen
secr. Adelbrechtgaarde 1, 7329 AT Apeldoorn

Almu-ensemble
Anemoonstraat 38, 7531 DC Enschede

Overijssels Philharmonisch Orkest
Postbus 1321, 7500 BH Enschede

Stichting Operagezelschap Forum
Langestraat 56-A, 7544 XC Enschede

Duo Dispa-Van Mever – Pro Art Trio
Klaashuisstraat 18, 7481 EP Haaksbergen

Kodaly-Kwartet
Klaashuisstraat 18, 7481 EP Haaksbergen

Overijssels Blaasquintet
Markeweg 20, 7582 BD Losser

Overijssels Koperensemble
Markeweg 20, 7582 BD Losser

Nederlands Vocaal-Instrumentaal ensemble
secr. Stobbenkamp 62, 7631 CR Ootmarsum

participierend in de afdeling

Vormings- en
ontwikkelingswerk

Vormings- en
ontwikkelingswerk

Vormings- en
ontwikkelingswerk

**Deelnemers per 31 december 1977
niet participierend in een afdeling**

Odemarus Trio
secr. Villapark 23, 7631 BG Ootmarsum

Nederlandse Accordeonbond
secr. Saartje Arnoldisstraat 3, 4475 AH Wilhelminadorp

Stichting Culturele Kring Noordoostpolder
secr. IJsselstraat 64, 8303 LD Emmeloord

Pedagogisch Centrum van de gemeente Enschede
Hengelosestraat 71, 7514 AD Enschede

Twents Conservatorium
Boddenkampsingel 40, 7514 AR Enschede

C.V.A.T.
Mauritsstraat 45-47, 3583 HH Utrecht

Overijsselse Landbouw Maatschappij
Groot Wezenland 29, 8011 WJ Zwolle

Het Palet
secr. Ten Oeverstraat 74, 8012 EW Zwolle

BIJLAGE II

Overzicht afdelingsbesturen en commissies per 31 december 1977

Amateuristische muziekbeoefening

J. Dekker, Enschede – voorzitter
G. A. van Aarle, Zwolle – secretaris
vacature

Musea, oudheidkunde, monumenten

D. Jordaan JGHzn, Haaksbergen – voorzitter
drs E. A. van Dijk, Zwolle – secretaris
mr E. D. Eijken, Zwolle } leden
A. B. Wittgen, Denekamp }
drs A. L. Hulshoff, Enschede }
D. J. Reeskamp, Zwolle }
drs P. Wassenbergh-Clarijs, Deventer }

Vormings- en ontwikkelingswerk

J. J. Grootenboer, Borne – voorzitter
M. C. Meindertsma, Zwolle – secretaris

H. Egberts, Zwolle } leden
W. A. J. Felix, Nijverdal }
W. C. van Genderen, Zwolle }
B. Maaskant-Lanting, Zwolle }

Sectie Muziekscholen

H. P. van de Boom, Zwolle – voorzitter
G. A. van Aarle, Zwolle – secretaris
F. E. Bonebakker-Van de Hoop, Deventer } leden
W. G. M. Knapen, Zwolle }

Commissie veldnamenonderzoek

mr E. D. Eijken, Zwolle – voorzitter
drs. F. E. Berkenvelder, Zwolle
D. Jordaan JGHzn, Haaksbergen
C. Z. Halfman, Zwolle
mr C. van Heel, Zwolle
R. Kampman, Almelo
A. C. ter Kuile, De Lutte
mevrouw L. Maas, Amsterdam
J. J. Reinking, Luttenberg
drs. R. Rentenaar, Amsterdam
E. A. van Dijk, Zwolle – secretaris

VOS-begeleidingscommissie

A. J. Admiraal-Weijschede, Hengelo
I. A. T. G. Cieraad-Dijkstra, Nijverdal
B. N. de Jong-Albers Meijer, Markelo
Vacature
B. Hartemink, Deventer
Vacature
G. van Apeldoorn, Almelo
B. Maaskant-Lanting, Zwolle – voorzitter
M. C. Meindertsma, Zwolle – adviseur

Commissie beleid bevrijdt

W. van Kerkhoff-Leenders, Ootmarsum – voorzitter
Th. Jansma, Zwolle – secretaris
I. A. T. G. Cieraad-Dijkstra, Nijverdal
drs A. A. de Haan, Enschede
B. N. de Jong-Albers Meijer, Markelo
B. Maaskant-Lanting, Zwolle
A. van Oostwaard, Nijverdal
C. M. Veldkamp-van Dam, Zutphen

Werkgroep kunst en milieu

J. Berkhout, Zwolle
J. van Delft, Deventer
J. van Elsberg, Almelo
T. Harmsen, Enschede
J. W. Kappelhoff, Zwolle
J. Lensink, Zwolle
G. Mulder, Glanerbrug
drs H. A. M. Laarakkers, Zwolle – secretaris

Bijlage III

Geografische spreiding reizende tentoonstellingen van de Culturele Raad Overijssel

Plaatsen	1974		1975		1976		1977	
	aantal exposities	aantal instellingen	aantal exposities	aantal instellingen	aantal exposities	aantal instellingen	aantal exposities	aantal instellingen
Almelo	1	1	2	2	2	2	3	3
Borne	3	3	2	5	2	2	2	3
Dedemsvaart	—	—	1	1	—	—	—	—
Delden	—	—	—	—	—	—	1	1
Deventer	2	2	1	3	3	3	3	4
Emmeloord	1	1	3	3	3	3	1	1
Enschede	2	5	3	9	3	12	3	11
Haaksbergen	—	—	1	1	—	—	—	—
Hardenberg	2	2	1	1	2	3	1	1
Hasselt	—	—	—	—	—	—	1	1
Heino	1	1	1	1	1	1	—	—
Hengelo	2	2	3	6	2	7	3	7
Holten	—	—	—	—	1	1	—	—
Kampen	—	—	1	1	—	—	—	—
De Krim	1	1	—	—	—	—	—	—
Markelo	—	—	1	1	—	—	—	—
Nijverdal	2	1	—	—	1	1	—	—
Oldenzaal	3	2	1	2	—	—	2	2
Olst	—	—	1	1	—	—	—	—
Ommen	2	1	1	1	—	—	—	—
Raalte	1	1	2	2	2	4	3	3
Rijssen	1	1	—	—	1	1	—	—
Schalkhaar	1	1	—	—	—	—	—	—
Steenwijk	—	—	3	3	2	2	—	—
Tubbergen	1	1	—	—	1	1	—	—
Vollenhove	—	—	1	1	—	—	1	1
Weerselo	1	1	1	1	—	—	—	—
Zwolle	3	5	3	6	3	15	3	18
Groningen	1	1	—	—	—	—	—	—
Den Haag	—	—	1	1	—	—	—	—
Huis ter Heide	—	—	—	—	1	1	1	1

Jaar	totaal aantal aanvragen	totaal aantal tentoonstellingsweken
1974	33	51
1975	52	76
1976	59	90
1977	57	94 (excl. 10 weken voorbez.)

Illustraties: Louis Schaap
Druk: VanderLoeff/Drukkers BV - Enschede